

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduskond
Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut

NOORTE AJAVEETMISPRAKTIKAD VIRU
KESKUSES

Bakalaureusetöö

Mari-Liis Vohli
Juhendaja: Margit Keller, PhD

Tartu
2009

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	3
1. TEOREETILISED JA EMPIIRILISED LÄHTEKOHAD.....	5
1.1. Tarbimiskultuur.....	5
1.2. Kaubanduskeskus.....	6
1.3. “Šoppamine”	8
1.4. Tarbijaks sotsialiseerumine	10
1.4.1. Sotsialiseerumisagendid	11
1.5. Noorte vaba aja praktikad	14
1.6. Noorte vaba aja veetmise praktikad kaubanduskeskustes.....	18
2. UURIMISKÜSIMUSED.....	22
3. UURIMISMEETOD JA VALIM.....	23
3.1. Meetod	23
3.2. Valim.....	24
3.3. Uuringuprotseduur	24
4. TULEMUSED.....	27
4.1. Noored, kes Viru keskuses aega veedavad	27
4.2. Suhted.....	32
4.2.1. Suhted eakaaslastega	32
4.2.2. Suhted vanematega.....	33
4.2.3. Suhted õpetajatega.....	34
4.2.4. Suhted kaubanduskeskuse töötajatega.....	35
4.3. Kaubanduskeskus kui ajaveetmise koht.....	36
4.4. Vaba aja veetmise sisu	40
4.5. Vaba aja veetmise seos “šoppamisega”	43
4.6. Ühiskonna suhtumine.....	46
5. JÄRELDUSED.....	49
6. DISKUSSIOON.....	53
KOKKUVÕTE.....	60
SUMMARY.....	62
KASUTATUD KIRJANDUS.....	64
LISAD.....	67

SISSEJUHATUS

Koos tarbimisühiskonnaga on tekkinud teatud käitumismudelid, mille iseloomustamiseks on kasutusele võetud väljend “tarbimiskultuur”. Selle all peetakse silmas nii otsest tarbimist kui ka tarbimist meelelahutuseks (*recreation*), kaubanduskeskustes aja veetmist, identiteedi loomist erinevate kaubamärkide kaudu jne. Tarbimine pole enam pelgalt valikute tegemine toodete ja teenuste vahel, vaid valik elustiili vahel (Martens et al 2004).

Kaubanduskeskustesse on jõudnud ka noored, kes pealtnäha lihtsalt istuvad ning veedavad vaba aega inimesi vaadates ja omavahel suheldes. Selline, Eesti ühiskonnas suhteliselt uus aja veetmise vorm on tekitanud täiskasvanutes kummastust ning tõstatanud ajakirjanduses palju küsimusi. Enamasti on need olnud kriitilist laadi ning noorte arvamust reeglina küsitud ei ole.

Käesoleva töö eesmärk ongi uurida lähemalt, mida noored kaubanduskeskustes teevad, mis neid sinna tõmbab ja miks on nad just kaubanduskeskuse vaba aja veetmise kohaks valinud? Töö püüab süvaintervjuude abil kirjeldada noorte nägemust, et mõista paremini nende valikuid ja väärtushinnanguid ning erinevate subjektide (lapsevanemad, sõbrad, kaubanduskeskus, kaubanduskeskuse töötajad) rolli noorte vaba aja veetmise valikute kujunemises.

Käesolev bakalaureusetöö on jätk autori samal teemal kirjutatud seminaritööle. Bakalaureusetöö teoreetilised lähtekohad on suuremas osas paika pandud juba seminaritöös, kuid vastavalt seminaritöö käigus läbi viidud kahele intervjuule ja saadud tulemustele on teoreetilisi lähtekohti, uurimisküsimusi ja intervjuu kava parandatud ja täpsustatud.

Töö esimeses osas teen ülevaate teoreetilistest lähtekohtadest ja varasematest empiirilistest uuringutest ning selgitan mõistete sisu, mis seotud käeoleva töö temaga, ning annavad

uuringule selgitava tausta. Töö teine osa koosneb autori läbi viidud kvalitatiivse uuringu kirjeldusest (uurimisküsimused, valim, meetod) ning uuringu tulemustest ja järeldustest.

1. TEOREETILISED JA EMPIIRILISED LÄHTEKOHAD

1.1. Tarbimiskultuur

Featherstone (1991) on öelnud, et asjade maailm ja nende struktureerimise põhimõtted on olulised, et mõista moodsat ühiskonda. Featherstone (1991) toob välja kolm peamist lähenemist tarbimiskultuurile:

1. **kriitiline**, tootmisest lähtuv masskultuuri käsitus, mis näeb tarbijakultuuri tõukejõuna kapitalistlikku tootmise kasvu (üha uued tooted loovad uusi turge ja vajadusi, manipuleerides tarbijatega läbi meedia ja reklaami);
2. **tarbimise sotsiaalselt eristavatele ning sümbolilistele omadustele keskenduv käsitus**, mille järgi inimesed kasutavad tooteid selleks, et märkida sotsiaalset kuuluvust (selle funktsiooni täitmisel on olulised kaupadega seonduvad sümbolilised assotsiatsioonid);
3. **tarbimisest saadavaid emotsionaalseid naudinguid rõhutav lähenemine**, mis rõhutab individualistlike, enesele suunatud tegevuste osa. (Featherstone 1991)

Featherstone'i (1991) kriitilise lähenemise järgi on noored selle bakalauresetöö kontekstis manipuleeritavad tarbijad, kes viibivad keskkonnas (kaubanduskeskuses), mis on loodud värvikireva ja kaubaküllasena, selleks et kasvatada üha uusi tarbijaid ja tagada sel viisil kapitalistlikku tootmise kasv. Kaks viimast Featherstone'i lähenemist tarbimiskultuurile sobivad samuti iseloomustama noorte vaba aja veetmise valikuid, sest tõenäoliselt on need seotud just sotsiaalse kuuluvuse tähistamisega, emotsionaalsete naudingutega.

Baudrillard (1998) peab toodetel esmatähtsaks nende sümbolilist väärtust, mistõttu tarbimise puhul saab oluliseks selle kommunikatiivne ja eristav funktsioon. Tooted omandavad tarbija jaoks sümbolilise väärtuse ehk tähenduse, lähtudes sotsiaalsest keskkonnast. Tähenduste süsteemid ehk koodid on tarbija jaoks väliselt ette antud ning

indiviidid alluvad koodi loogikale. Koodid määravadki toodete väärtuse tarbija jaoks ning seega indiviid on üpris seotud ja allutatud ühiskondlikele reeglitele (Baudrillard 1998).

Töö seostub Baudrillardi väidetega, kuna ka kaubanduskeskus on toode kui sümbol, mis omab noorte silmis teatud väärtust, aga samas on kaubanduskeskus ka sotsiaalne keskkond, kus toimub noorte sotsialiseerumine ning kus luuakse oma nägemus tarbimisest, kommunikatsioonist, identiteedist jne.

Tarbimisest on saanud kommunikatsioon, mis väljendab identiteeti. Tänapäeva ühiskonnas on see olulise tähtsusega juba enne teismeliseks saamist ning seda arvestatakse nii tootearenduses kui ka turunduses (Lintonen et al 2007; Wilska ja Pedrozo 2007).

1.2. Kaubanduskeskus

Maailmas on kaubanduskeskustel pikk ajalugu, ulatudes 19. sajandisse. Eestis seevastu on kaubanduskeskused suhteliselt uus nähtus. Kaubanduskeskuste alguseks Eestis võib pidada aastat 1997, mil valmis esimene kaubanduskeskus Pärnus – Port Artur I. Tallinna esimeseks kaubanduskeskuseks võib pidada Rocca al Mare aastast 1998. Käesoleva töö uurimisobjekt, Tallinnas asuv Viru keskus valmis 2004. aastal ning sai kiiresti populaarseks ostu- ja meelelahutuskohaks, pälvides samal aastal erinevaid auhindu (“Kaubandustegu 2004”, “Arendusprojekt 2004”).

Uue kaubanduskeskuse valmimisega vallandus ka kriitikute meelepaha. Kuigi kaubanduskeskuste ilmumist Eesti tarbimismaastikule võib ühelt poolt pidada märgiks arenenud ühiskonnast, on Eesti meedias avaldatud ka kriitilisi arvamusi. Kriitika osaliseks said nii kaubanduskeskuste väline ilme (Ksenofontov 2004, Ahas 2005) kui ka seal sees toimuv (Kask 2004, Enno 2005). Kriitilises diskursuses peetakse kaubanduskeskusi

suurteks inetuteks karpideks, mis rikuvad linnapilti, ning seal sees toimuvat arutuks ostuhulluseks, mis avaldab seejuures pöördumatut mõju loodusele.

Vastukaaluks kriitikute arvamusele aga leidis Roo oma töös vaatluste põhjal, et taolised “ostuhulluse” ilmingud on harvad ning inimesed ostukeskuses ei osta sageli kuigi palju (Roo 2004: 63). Tänapäeva ühiskonnas on kaubanduskeskustest kujunenud tarbimiskultuurikeskused, kus igaühel on võimalik tarbida just sellisel viisil nagu tema väärtushinnangutele ja võimalustele kohane ning elustiilile vastav. Viru keskus ise defineerib ennast kui “Eesti moemeka, pealinna süda, mõnus kohtumispaik, meelelahutuskeskus ja moodsa kultuuri kandja” (Viru keskuse koduleheküljel).

Slateri (1997) järgi on tarbimine kultuuriline tegevus ja sisaldab endas alati jagatud tähendust – tundmuste, kogemuste ja situatsioonide tõlgendust ning vajadustega seotud objektide, tegevuste ja allikate mõistmist läbi keelekasutuse, väärtushinnangute, rituaalide, harjumuste jne. Kõik tarbimise vormid on kultuurispetsiifilised, mis eeldab vajaduste ja võimaluste märkamist ning kooskõla eluviiside ja kohaliku kultuurikeskkonnaga. Sellest tuleneb ka ostukeskuste funktsionaalne ja meelelahutuslik roll.

Kaubanduskeskustest on kujundatud avalik sotsiaalne ruum, kus lisaks tarbimisele selle otseses tähenduses on võimalik lihtsalt aega veeta, kohvikus tuttavatega kohtuda või kasutada internetti. Kaubanduskeskustesse on loodud spordiklubid ja ilusalongid ning laste mänguväljakud koos lastehoiuteenusega, nii et kaubanduskeskuse külastuse eesmärk ei pruugi olla enam asjade ostmine, vaid hoopis meelelahutus, mis on alternatiiviks teistele vaba aja veetmise vormidele nagu teater, kino või sõprade külastamine.

Mark Gottdiener (1995) leiab, et tarbimisühiskonna arenedes on suured kaubanduskeskused enesele võtnud linnaväljakute kui kesksete kogunemis- ja suhtluskohtade positsiooni ning toimivad nüüd n-ö sotsiaalse kogukonna koondajatena, sest keskuste pakutav õhkkond on “turvaline, soe ja valge” (Gottdiener 1995: 83). Viru keskus ehitatigi sisuliselt ühele linna

väljakutest (nimelt Viru väljakule) ning sellest on saanud Tallinna ostukeskuste seas arvatavasti üks populaarsemaid noorte ajaveetmiskohti.

1.3. “Šoppamine”

Kaubanduskeskustega seoses ei saa ignoreerida mõistet “šoppamine”. “Eestikeelne mõiste *šoppamine* kerkis esile juba 1990ndate lõpul koos järjest uute kaubanduskeskuste avamisega ning on olnud seitsaadik kasutusel eriti noorema generatsiooni suhtluskeeles” (Raamat 2008). Koos kaubanduskeskuste ja supermarketitega on “šoppamisest” saanud meie igapäevaelu loomulik osa. Kuigi see on eesti keeles levinud sõna, pole sel ühest tähendust. Üldjoontes tähistab sõna “šoppama” ostukohtades viibimist, milles segunevad pragmaatilised ja meelelahutuslikud elemendid. See ei ole üks ühele samastatav ingliskeelse mõistega *shopping*, ehkki sõna “šoppama” on sellest tuletatud: arusaamist sellest mõistest on mõjutanud tarbijad, jaemüüjad, reklaamijad ning meedia (Keller 2004).

Eesti kontekstist lähtuvalt on “šoppamise” mõistel Kellers järgi mitmeid konnotatsioone, kuid valdavalt on need siiski seotud rõivaste ja nt püsikaupade vaatamise-ostmisega ega hõlma toidu- ja esmatarbekaupade teemat (Keller 2004: 2244). Nende konnotatsioonide alla mahuvad Eesti kontekstis siis “šoppamise” mõiste tõlgendused kui esteetiline nauding ja ajaveetmine ning “šoppamine” kui ainult ajaveetmine, ostukeskuses viibimine. “Šoppamise” soolisi konnotatsioone kaasaegses Eestis uuris Karin Rahu oma magistritöös (Rahu 2004).

Lehtonen ja Mäenpää eristavad “šoppamise” puhul samuti naudingu (*pleasure*) ja vajaduse (*necessity*) (Lehtonen ja Mäenpää 1997; Roo 2004 kaudu).

Kriteeriumid, mille alusel otsustada, kuhu märksõna alla “šoppamise” praktikad kuuluvad, on järgmised.

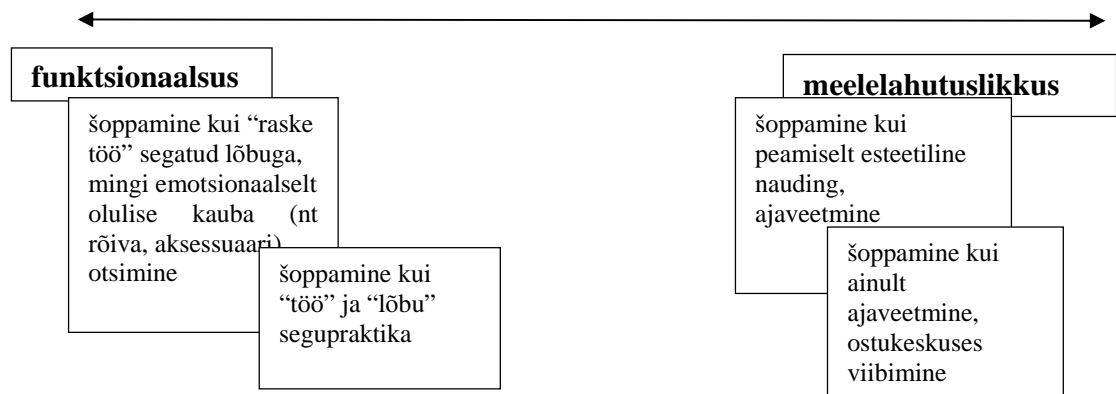
- **Aeg:** meelelahutuse puhul on ostukeskuses viibimine aja veetmise vorm, seevastu vajadusest tingitud praktikaid iseloomustab ajanappus.
- **Eesmärk või vahend:** meelelahutuse puhul on ostukeskuses viibimine omaette eesmärk, funktsionaalsuse puhul vaid vahend vajaliku kauba omandamiseks.
- **Ost:** erinevalt funktsionaalsest meelelahutuslik praktika ostmist ei eelda.
- **Impulsiivsus või planeeritus:** meelelahutuslikku praktikat iseloomustab impulsiivsus, funktsionaalset planeeritus.
- **Unistamine või vajaduste rahuldamine:** meelelahutuse puhul on olulisel kohal unistamine ja hedonism, funktsionaalse praktika puhul reaalne vajaduse rahuldamine.
- **Efektiivsuse olulisus:** meelelahutuse puhul (on efektiivsus vähetähtis, funktsionaalne praktika otsib maksimaalset efektiivsust.
- **Suhe rutiini:** meelelahutuse puhul on ostukeskuses käik pääs igapäevarutiinist välja, funktsionaalne praktika on osa igapäevarutiinist.
- **Rõhuasetus:** meelelahutuse puhul on rõhk elamusel, funktsionaalsel ratsionaalsusel.
- **Mängulisus või tõsisus:** meelelahutus hindab mängulisust, funktsionaalse praktika puhul domineerib tõsisus. (Lehtonen ja Mäenpää 1997; Roo 2004 kaudu)

Suure tõenäosusega on noorte vaba aja praktikad Viru keskuses seotud pigem meelelahutusega, seal viibimine on omaette eesmärk, tegu on elamuste otsimisega ja võimalusega pääseda välja igapäevarutiinist kool-kodu. Mingil määral sisaldavad nende tegevused kaubanduskeskuses ka funktsionaalset poolt, sest lisaks kohale, kus aega veeta, on Viru keskuses võimalik osta koolitarbeid, riideid, jalatseid jms. Milline on meelelahutuse ja funktsionaalsuse suhe, on võimalik intervjuude käigus selgitada.

Eestis on tarbija käitumisest kaubanduskeskuses vaatlusi teinud Raili Roo oma bakalaureusetöös, mille käigus ta kaardistas vaatluse alusel erinevaid tarbijakäitumise

mustreid (Roo 2004). Toetudes Raili Roo bakalaureusetööle, saab “šoppamist” vaadelda skaalal pragmaatiline-funktsionaalne *versus* meelelahutuslik (vt joonis 1).

Joonis 1. Šoppamine skaalal pragmaatiline *versus* meelelahutuslik.

Allikas: Raili Roo bakalaureusetöö (2004: 10)

Eeltoodu taustal saab järeldada, et šoppamisel on väga erinevaid tähendusi. Võib öelda, et praktiliselt igasugune kaubanduskeskuses viibimine, ükskõik millise eesmärgi või tegevusega, käib see ikkagi “šoppamise” praktika alla. On huvitav uurida, kuidas noored ise oma tegevusi kaubanduskeskuses defineerivad ning kas ja kuidas nende tegevused kaubanduskeskuses seostuvad “šoppamisega”.

1.4. Tarbijaks sotsialiseerumine

Tänapäeval sünnivad lapsed tarbimisühiskonda. Nad on pereliikmed, kes kannavad osakest tarbimiskultuurist. Tarbijaks sotsialiseerumise protsess algab juba väikelapsena, kui koos vanematega kaubanduskeskustes viibitakse ning veel vigases emakeeles, kuid seda nõudlikumalt esimesi tarbimissoove väljendatakse. Lapsed suudavad eristada logosid 18-kuuselt, veel enne 2-aastaseks saamist küsivad nad tooteid brändinime järgi. Alates 3. eluaastast on nad veendunud, et bränd väljendab nende isiklikke väärtusi ja omadusi nagu

tark, tugev ja lahe. 6- ja 7-aastased tüdrukud nõuavad värskemaid trendirõivaid, kasutavad küünelakki ja laulavad uuemaid hitte, poisid aga vaatavad Budweiseri reklaame ja mängivad vägivaldseid videomänge (Schor 2004).

Scott Ward defineeris tarbijaks sotsialiseerumist kui “protsessi, mille käigus noored inimesed omandavad oskusi, teadmisi ja suhtumisi, mis on vajalikud, et turul tarbijatena toimida” (Ward 1974: 2; Roedder 2002: 26 kaudu). Hoffman (1994) defineerib sotsialiseerumist kui protsessi, mille kaudu omandatakse ühiskonna hoiakud, väärtused ja tavad (Hoffman et al 1994). Viru keskses aega veetes ja omavahel suheldes toimub sotsialiseerumisprotsess, kus noored omandavad uusi oskusi ja teadmisi ning lihvivad olemasolevaid, taustaks kodust vanematelt kaasa saadud väärtushinnangud ja hoiakud.

1.4.1. Sotsialiseerumisagendid

Oma esimesed kogemused tarbijana saavad lapsed koos vanematega. Vanemate roll sotsialiseerumisprotsessis on oluline, sest suure tõenäosusega annavad vanemad edasi oma väärtushinnangud ja harjumused ning suhtumise rahasse, säästmisse ja keskkonda. Marko Uibu uuris Eesti lapsevanemate hoiakuid seoses tarbimise ja turundusega ning leidis, et vanemad ise on samuti seda meelt, et lapsed kannavad edasi nende väärtusi (Uibu 2005). Kaasaja tarbimiskultuuri üheks osaks on saanud perega kaubanduskeskustes ostude sooritamine ja aja veetmine. Vanematega koos erinevaid tarbimisotsuseid tehes toimub tarbijaks sotsialiseerumine ning teatud väärtushinnangute ja käitumismustrite omandamine. Järjest enam kaasatakse lapsi üha suuremate ostude (mööbel, auto, elukoht) otsustusprotsessi (Lindström ja Seybold 2004, Uibu 2005), mille kaudu noortel inimestel on võimalik tunnetada nii tarbijaks olemise võimalusi kui ka vastutust.

Oluline tegur laste arusaamade kujundamisel tarbimisega seoses on taskuraha. (Furnham 2001, Furnham 2002 kaudu). Eestis tehtud uuringutes on saadud erinevaid tulemusi. Uibu (2005) läbi viidud kvalitatiivse uuringu järgi on peredes välja töötatud väga erinevad taskuraha jagamise põhimõtted. Raha jagati fikseeritud summa järgi kuus või nädalas, koolis saadud hinnete järgi, kodus tehtud tööde järgi jne. Pajula (2008) väitel said kõik uuringus osalenud lapsed taskuraha, kuid kindlat korda taskuraha jagamisel ei olnud ning ainult üksikutel oli kindlaks määratud nädala- või päevaraha. “Antud süsteemi korral ei õpi laps rahaga efektiivselt ümber käima ja tal võib tekkida ebamugavustunne vanematelt pidevalt raha küsida” (Pajula 2008).

Taskuraha suurus, selle jagamise kriteeriumid ja intervall on teemad, mille üle lapsevanemad jäävad alati pead murdma, selle juures on aga on positiivne Pajula (2008) uurimusest selgunud tõsiasi, et lapsed taskuraha teemat ise üle ei tähtsusta. Sellel teemal ei vestelda, ei ole kombeks kaaslastega oma taskuraha suurust võrrelda (Pajula 2008).

Noored ei ole oma tarbimisotsuste tegemisel sõltumatud, kuna rahaliste vahenditega kindlustavad neid vanemad. Isiklik taskuraha aga annab võimaluse tunnetada teatud määral oma iseseisvust tarbijana. Bakalaureusetöö subjektiks olevad noored on just sellises vanuses (11- kuni 19-aastased), kus neil on võimalus vanemate antud taskuraha abil harjutada tarbijaks olemist, tunnetades sellega tarbijaks olemise võimalusi ja vastutust. Tarbijaks olemise võimaluse annab neile Viru keskuses aja veemine, kus viibimine nõuab teatud rahalisi ressursse. Kuidas ja millisel määral kommertslik keskkond neile mõjub ja kas noored tarbijaks kasvamise protsessi teadlikult tunnetavad, on iseasi, kuid Wilska (2008) Soomes läbi viidud uuringu tulemused näitasid, et mida rohkem pööratakse tähelepanu laste harimisele finantsteemadel, seda vähem materialistlikud lapsed on.

Teiseks oluliseks sotsialiseerumisagentide grupiks peavad erinevad uuringud noorte elus sõpru ja eakaaslast (Dotson ja Hyatt 2005, Arnon et al. 2008, Järve 2008, Wilska 2008), lisaks tõdeb Auli Andersalu-Targo oma uuringus, et “nooremate laste jaoks on olulisem

täiskasvanute mõju, vanuse kasvades muutub järjest olulisemaks eakaaslaste mõju” (Andersalu-Targo 2008: 249).

Eesti noorte ja täiskasvanute nägemused erinevad selles osas, millisel määral erinevad agendid noorte elustiili kujundavad. Kui noorte endi jaoks on kolm olulisemat elustiili kujundajat eakaaslased, vanemad ja kool ning internet on hobide järel alles viiendal kohal, siis kõikide vastajate arvamusel järgi on pingereas kolmandal kohal kooli asemel internet (vt tabel 1).

Tabel 1. Kes ja mis teie arvates laste ja noorte elustiili kujunemist eelkõige mõjutavad? (üldse, mitte, vähesel määral, suurel määral)

	Noored vanuses 15–19 (suurel määral)	Kõik vastajad (suurel määral)
Eakaaslased	85,40%	90,60%
Vanemad	68,80%	67,30%
Kool	67,10%	66,60%
Sport ja hobid	59,60%	42,00%
Internet	52,00%	68,40%

Allikas: Mina. Maailm. Meedia 2008. Tartu Ülikool, Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut, Saar Poll.

Uuringute tulemused et tarbijaks sotsialiseerumisel on erinevate otsuste tegemisel laste oluliseks mõjutajaks vastastikune usalduslik suhe nii vanemate kui ka sõpradega (Andersalu-Targo 2008) ning mida paremad ja usalduslikumad on suhted vanematega, seda väiksemad on eakaaslastelt omaks võetavad käitumismustrid ja väärtushinnangud (Wilska 2008). Seega kaubanduskeskuses toimuvat võib suhtestada koduse kasvatuses, kuigi mingis konkreetsetes olukorras võib tegu olla hoopis sõprade mõjul grupilojaalsuse demonstreerimisega.

Uuringu “Mina. Maailm. Meedia 2008” andmetel hindavad noored kõige enam vabadust “olla, nagu endale meeldib” (54,9% 15–19-aastastest vastajatest) ja võimalust „ise oma elu määrata“ (56,7% 15–19-aastastest vastajatest). Need näitajad olid kõrgeimad, võrreldes

teiste vanusegruppidega. Uuringu tulemustest võib järeldada, et noortel on soov tunnetada ennast ja oma võimeid, eemaldudes vanematest ja pannes ennast proovile teistsuguses keskkonnas, kui seda on kodu ja täiskasvanute järelevalve all tegutsemine.

Eemaldumise võimalusi on erinevaid. Vaba aja valikutega demonstreerivad noored oma vajadust olla nii, nagu nemad ise tahavad, et ise oma elu määrata. Käesolevas bakalaureusetöös intervjuueeritud noored on üheks selliseks võimaluseks valinud Viru keskuse. Viru keskuses viibivad noored võtavad kodust kaasa oma vanematelt üle võetud väärtushinnangud ja hoiakud, mida võib tinglikult nimetada baasteadmisteks sotsialiseerumisprotsessis. Baasteadmistele ja -oskustele lisanduvad sõpradelt saadavad oskused ja hinnangud, millest kokku arendatakse välja isiklikud väärtushinnangud ja hoiakud ning kujundatakse sel viisil oma identiteeti.

1.5. Noorte vaba aja praktikad

Noorte vaba aja veetmisel ja sotsialiseerumisel on oluline seos. Vaba aeg ja vanematest eemaldumine annab noortele võimaluse iseseisvuda, luua iseseisvalt suhteid ja tunda ennast sõltumatu indiviidina, teha otsuseid iseseisvalt, lahendada erinevaid olukordi jne. Sõprade kui sotsialiseerumisagentide mõju ilmneb läbi valikute, tegevuste, tunnete ja mõttemustrite. Sõprade mõju ilmneb ka läbi vaba aja eelistuste, sest valdavalt eelistavad noored veeta oma vaba aega sõprade seltsis, on see siis organiseeritud tegevusena täiskasvanute järelevalve all või mitte.

Noorte eelistusi näitavad uuringu “Mina, Maailm. Meedia 2008” tulemused (vt tabel 2).

Tabel 2. Kuivõrd teie ellu kuuluvad allpool nimetatud tegevused?
 Kui sageli tegelete järgmiste tegevustega?

Vanus:		15–19	20–29	30–44	45–54
Suhtlemine sõprade ja tuttavatega	Mõnikord, vahetevahel	7,1%	13,1%	27,1%	33,0%
	Sageli, regulaarselt	92,2%	85,3%	69,1%	61,5%
Seltskondlikud koosviibimised, peod, klubi, kohvik, restoran, pubi	Mõnikord, vahetevahel	39,6%	47,6%	38,6%	39,1%
	Sageli, regulaarselt	28,1%	24,3%	9,6%	5,0%
Looduses viibimine, jahil ja kalal käimine, matkamine	Mõnikord, vahetevahel	39,9%	43,4%	43,4%	38,7%
	Sageli, regulaarselt	12,9%	16,6%	17,3%	19,1%
Väljasõidud, ringisõitmine	Mõnikord, vahetevahel	47,3%	44,9%	45,1%	38,3%
	Sageli, regulaarselt	8,8%	14,6%	9,8%	10,4%
Kaubanduskeskuste külastamine, šoppamine	Mõnikord, vahetevahel	55,3%	43,0%	48,8%	47,8%
	Sageli, regulaarselt	21,7%	29,6%	17,8%	15,3%
Arvuti ja internet	Mõnikord, vahetevahel	25,4%	19,8%	29,8%	23,5%
	Sageli, regulaarselt	70,3%	68,8%	46,2%	34,0%
Televisiori vaatamine ja raadio kuulamine	Mõnikord, vahetevahel	26,3%	22,6%	25,9%	20,9%
	Sageli, regulaarselt	67,8%	70,6%	68,7%	76,0%

Allikas: Mina. Maailm. Meedia 2008. Tartu Ülikool, Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut, Saar Poll.

Halli rastriga on tabelis toodud need tegevused, mis on protsentuaalselt kõige levinumad 15–19-aastaste noorte seas. Nagu tabelist 2 näha, on esikohal suhtlemine sõpradega (92,2%). See on võrreldes teiste vanusegruppidega kõrgeim tulemus. Pärast 20. eluaastat

sõprade ja tuttavate osatähtsus selle uurimuse järgi väheneb. Kuna antud bakalaureusetöös kattub uuritavate vanus osaliselt just 15–19-aastastega, on see oluline näitaja, sest teismeeas muutuvad lapsed lojaalsemaks eakaaslaste grupi normide suhtes ja järjest tundlikumaks nende arvamuste ja hinnangute suhtes (Valkenburg ja Cantor 2001).

Teisel kohal on arvuti ja internet, mis suure tõenäosusega samuti seotud sõprade-tuttavatega suhtlemisega, sellele järgneb televiisori vaatamine ja raadio kuulamine ning seltskondlikud koosviibimised, peod, klubid, pubid ja kohvikud, mis on samuti on kõrgem näitaja (28,1 %) kui teistes vanusegruppides.

Huvitaval kombel viibivad noored kaubanduskeskustes “mõnikord, vahetevahel” (55,3%). Tulemus hakkab küll silma, kuid esikoha sellise tegevusega on endale saanud hoopis vanusegrupp 20–29-aastased (sageli, regulaarselt; 29,6%). Kaubanduskeskustega suhteliselt samasse sagedusastmesse jäävad väljasõidud, ringisõitmine ja kerge mööndusega looduses viibimine, jahil ja kalal käimine, matkamine.

Sama uuringu järgi on noored (15–19-aastased) kõige aktiivsemad spordiklubide ja kehakultuuri-organisatsioonide tegevuses osalejad, võrreldes teiste vanusegruppidega. Peale spordi ja hobide on noorte seas populaarsed ka seltskondlikud koosviibimised, peod (vt tabel 2). Selliste pidude juurde käib tavaliselt ka alkoholi tarbimine. Suurima probleemina tuleb alkoholi tarbimine ja peod välja uuringus “Mina. Maailm, Meedia 2008”. Uuringu andmetel peab pidusid ja alkoholi tarbimist noorte seas probleemiks 68,4% vastajaid, samuti peavad seda probleemiks noored ise (41,5 % 15–19-aastaseid vastajaid). Vastajate hirmu õigustavad Tartu Ülikooli ja justiitsministeeriumi uuringu “Alaealiste hälbiv käitumine Eestis” tulemused. Viidatud uuring viidi läbi 2006. aastal ja see uuris alaealiste õigusrikkumisi.

“Eesti lapsed paistavad teiste riikidega võrreldes silma rohke alkoholi tarvitamise poolest – elu jooksul on alkoholi tarbinud 87 protsenti, viimase kuu jooksul 45 protsenti lastest,

teatas justiitsministeeriumi pressiesindaja.” (Eesti Päevalehe internetiväljaanne, 10.04.2007, <http://www.epl.ee/artikkel/381445> (kasutatud mai 2009)).

Peale pidude ja alkoholi peetakse probleemiks interneti ning internetiga kaasnevaid nähtusi nagu kiusamine, võõrastega kohtumine ja pornole juurdepääs (vt tabel 3). Pingerea järgi võib öelda, et kaubanduskeskustes aja veetmises erilist probleemi ei nähta. Probleemiks peab seda 34,9% kõigist vastajatest ja noorte vanusegrupis (15–19) peab sellist aja veetmist probleemseks vaid 21,2% vastajatest (Mina. Maailm. Meedia 2008).

Tabel 3. Laste ja noortega seotud probleemide tunnetamine Eesti ühiskonnas (see häirib, pean seda probleemiks; see ei häiri mind, pean seda normaalseks; raske öelda).

	See häirib mind, pean seda probleemiks (% kõigist vastajatest)
Noorte elus on tähtsal kohal peod ja alkoholi tarbimine	68,4
Lapsed kohtuvad internetis võõraste täiskasvanutega	67,5
Lapsed ja noored vaatavad internetis pornot	66,4
Lapsed ja noored veedavad tänapäeval palju aega internetis ja arvutimänge mängides	59,8
Uued tehnoloogiad (internet, mobiilid) võimaldavad lastel üksteist kiusata	51,9
Rate.ee ja teised taolised veebikeskkonnad mängivad noorte elus väga olulist rolli	43,6
Erinevad võimalused tarbida, moodsaid asju omada mõjutavad noorte omavahelisi suhteid	40,7
Meedia mõjutab suurel määral noorte väärtushinnanguid ja elustiili	39,1
Tänapäeva lapsed ja noored veedavad palju aega kaubanduskeskustes	34,9

Allikas: Keller, Kalmus jt 2008, Eesti Inimarengu Aruanne.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et noored kasutavad kõiki võimalusi, mis neile pakutakse. Nad on aktiivsed sportijad, interneti kasutajad, televiisori vaatajad, pidutsejad ja

kaubanduskeskustes käijad. Võib öelda, et noored teevad palju ja jõuavad palju. Lisaks tuleb arvestada, et noorte tööpäev ei lõpe koolitundide lõpuga, vaid jätkub koduste ülesannete tegemisega, kuid ikkagi leiavad nad aega kõigega tegeleda ja eelkõige sõpradega suhelda.

1.6. Noorte vaba aja veetmise praktikad kaubanduskeskustes

Kuna autorile teadaolevalt ei ole Eestis uuritud spetsiifiliselt noorte ajaveetmispraktikaid kaubanduskeskustes, saab siinkohal toetuda vaid teistes riikides tehtud uuringute materjalile. Noorte vaba aja veetmise uurimisega kaubanduskeskustes alustati 1980. aastatel. Suur osa uuringutest keskendub noorte kaubanduskeskuses viibimise põhjustele ehk sellele, mis motiveerib noori seda kohta päevast-päeva külastama.

1985. aastal alustas USA teadlane Anthony (1985) vaatlustega USA kaubanduskeskuses. Tema tähelepanekute järgi külastasid noored kaubanduskeskust vähemalt korra nädalas, kolm kuni viis tundi järjest. Enamus aega veedeti jutustades, vaadates ja niisama seistes. “Kaubanduskeskus pakkus neile puhkust pingelisest elukeerisest kodu ja kooli vahel ning seal arendasid nad oma isiklikku seltsielu” (Anthony 1985: 311; Matthews et al 2000 kaudu).

Teismelised veedavad palju aega koos eakaaslastega avalikes kohtades. Tänavad, bussiootepaviljonid ja ostukeskused pakuvad kohtumispaiku eksperimenteerimiseks, enda näitamiseks, teiste vaatamiseks ja grupisolidaarsuse arendamiseks – eemal täiskasvanute järelevalve alt. Üks noorte põhilistest tegevustes, kui nad “hängivad” (*hanging out*), on eakaaslastega vestlemine (*conversing*) (Arnon et al 2008).

Matthews (Matthews et al 1998, 1999b, 2000; Matthews et al 2000 kaudu) on oma uuringutes arutlenud avaliku ruumi olulisuse üle noorte elus. Oma uuringutes nimetab ta avalikku ruumi “tänavateks” (*streets*), mille alla kuuluvad lisaks kaubanduskeskustele

parkimisplatsid, keldrid, trepikojad, mahajäetud majad, põiktänavad – ühesõnaga kõik kohad, kus noori leida võib. Uuringutest võib järeldada, et avalikus ruumis toimub sotsialiseerumine sõprade toel. Noored kasutavad avalikku ruumi selleks, et ajada “omi asju”: eemalduda täiskasvanute kontrolli alt, tunda ennast iseseisva indiviidina ning panna proovile oma võimeid, suheldes eakaaslastega. Lisaks sellele selgub, et tihti kasutavad noored kaubanduskeskust kui turvapaika, kuhu põgenetakse probleemsete suhete eest vanematega, et pääseda eemale kodustest tülidest.

Lewis leidis, et noorte jaoks oli kaubanduskeskus sotsiaalne magnet, mis tõmbas neid eemale kodustest ja kooli tülidest sooja ja turvalisse rahusadamasse. Ta kirjeldas kaubanduskeskust kui neutraalset pinda, kus noored said koguneda ja kujundada omaenda hapra, kuid vastastikku toetava kogukonna (Lewis 1989: 881; Matthews et al 2000 kaudu). Ka Sibley on pööranud tähelepanu sellele, et tihti on just kodu noorele inimesele mitterahuldav koht, kus toimuvad pidevad vaidlused piiride üle (Sibley 1995).

Nagu eespool selgus, peetakse kaubanduskeskust tänapäeva kontekstis üheks võimalikuks vaba aja veetmise paigaks ning koos täiskasvanutega on sinna tulnud ka noored. Kaubanduskeskus on olemuselt tarbimise koht ning sellest lähtuvalt eeldatakse, et täiskasvanud teatud moel siiski tarbivad ja jätavad oma raha kaubanduskeskuse pinnal asuvatesse kauplustesse, kohvikutesse, teeninduspunktidesse jne. Kui potentsiaalse tarbijana on ka teismelised turundajatele ahvatlev sihtgrupp (Schor 2004), siis kaubanduskeskuste töötajate jaoks on vahel lärmakad ja väljakutsuvalt käituvad teismelised pigem tülid, sest peale kasina käitumisoscuse on neil ka kasinad rahalised võimalused. Seega ei ole noored vaba aja veetjad kaubanduskeskustes just teretulnud seltskond.

Kuna uuringu andmetest (Mina, Maailm, Meedia 2008) selgus, et kaubanduskeskustes aja veetmist peab probleemiks oluliselt väiksem osa elanikkonnast kui pidusid ja alkoholi tarbimist, ei kuulu selline nähtus nii otseselt tarbimis- ja infoühiskonna pahupoole hulka, kuid meediakajastuste järgi tekitab see siiski ägedaid vaidlusi.

“Koolitatakse neis ju inimestest täisjõus masstarbijaid, lapsi õpetatakse rõõmu tundma rahast ja sädelevatest kaupadest, mitte oma perest ja laste sünnitamisest. Lõpuks luuakse ka suurepärase pinnas laiema huvi puudumiseks igasuguste loodust kaitsvate ja tarbimist piiravate ürituste vastu.” (Enno 2005)

““Auriga keskus ja sealsed turvatöötajad võiksid laste suhtes natuke ju sallivamad olla, milleks need uhked pingid sinna pandi, kui seal istuda ei või,” rääkis üks lapsevanem Meie Maale.” (Nurmik 2009)

“/.../ lärmakate noorteseltskondade äraajamisega tuleb tegeleda pidevalt. Turvafirma G4S turvajuhi kt Ralf Kase. (Eesti Päevalehe internetiväljaanne 2009 31. Jaanuar. <http://www.epl.ee/artikkel/457122> (kasutatud mai 2009))

Matthews arutleb oma uuringus noorte viibimise teemal kaubanduskeskustes, “kus vaidlused piiride üle täiskasvanute ja noorte vahel on tavalised”, ning tõdeb, et “noorte kohalolekut avalikus ruumis vaadeldakse kui probleemi” (Matthews et al 2000: 281, 282). Samas (Matthews et al 2000) tuuakse ära Valentine'i väga kriitilised väited, et “täiskasvanud on avaliku ruumi defineerinud kui isikliku ruumi, kus lastel ei ole õigust olla” ning et “noored inimesed siin on kui saaste (*pollution*), sest kogunedes moodustavad nad ohu täiskasvanute hegemooniale avaliku ruumi üle” (Valentine 1996a; Matthews et al 2000: 281 kaudu).

Shields (1989), kes viis läbi uurimuse West Edmontoni kaubanduskeskuses Kanadas, leidis, et juhul kui noored täidavad teatud väikekodanlikku moraalikoodeksit nii riietuse kui käitumise osas, neid välja ei aeta (Shields 1989: 160, Matthews et al 2000).

Tuleb tõdeda, et täiskasvanud on kehtestanud reeglid, mille täitmine tagab täiskasvanute heaolu (tihti ka laste heaolu, vähemalt täiskasvanute arusaamade järgi) ning annab

täiskasvanutele teatud turvatunde ja teadmise, et mina olen omalt poolt kõik teinud. Reeglite järgimist peetakse loomulikuks ja ainuvõimalikuks. Kui noored reegleid eiravad, käivitab see täiskasvanutes ohusignaali, et kontroll olukorra üle võib kaduma minna. Oht sattuda tundmatu olukorraga silmitsi paneb täiskasvanud tegutsema ja tihti on tulemuseks uued reeglid, sellest ka pidev võitlus piiride pärast.

Kuigi Eestis otseselt kaubanduskeskustes aega veetvaid noori ja nende vaba aja veetmise motiive uuritud ei ole, on kaubanduskeskuses aja veetmise ja “šoppamisega” seotud protsesse kõige lähemalt uurinud Raili Roo (2004) oma bakalaureusetöös. Tema töö meetodiks olid vaatlused kaubanduskeskustes. Uuringu tulemusena jõudis ta järeldusele, et “noortel on vähe kohti, kus koos käia ning meelt lahutada; kui siia lisada valgus, soojus, turvalisus ja puhtus, on mõistetav, miks ostukeskus on ka lapsevanemate jaoks noorte kooskäimiskohana aktsepteeritav” (Roo 2004: 63). Lisaks leidis ta, et kaubanduskeskus on noorte jaoks kokkusaamispaik ja koht, kus ennast näidata ja suhelda vastassooga (Roo 2004).

Nii Lieberg (1995) kui Katz (1998) leiavad oma uuringutes, et noortel on vähe valikuvõimalusi, kuhu minna ja veeta aega ilma täiskasvanute järelevalveta.

Tehtud uuringute põhjal võib väita, et noored on orienteeritud kaubanduskeskuses pigem hedonistlike vajaduste rahuldamisele nagu meelelahutus, suhtlemine ja rahva seas viibimine kui utilitaarsete vajaduste rahuldamisele. Käesolev bakalaureusetöö vastab küsimusele, millised on põhjused, mis motiveerivad Eesti noori veetma vaba aega Viru keskuses.

2. UURIMISKÜSIMUSED

Käesoleva uurimustöö eesmärk on süvaintervjuude abil selgitada, mis ahvatleb noori kaubanduskeskuste juures ning miks on nad valinud just sellise koha vaba aja veetmiseks. Mõistmaks paremini noorte valikuid ning toetudes eespoolt käsitletud teoreetilistele ja empiirilistele lähtekohtadele, on antud töö uurimisküsimused järgmised.

- Millised noored Viru keskuses aega veedavad?
- Miks on noored valinud Viru keskuse vaba aja veetmise kohaks?
- Milliste tegevustega nad Viru keskuses oma aega sisustavad?
- Millised on noorte Viru keskuses vaba aja veetmise praktikate seosed “šoppamisega”?
- Millised on Viru keskuses aega veetvate noorte suhted eakaaslastega, vanematega ja kaubanduskeskuse töötajatega?

3. UURIMISMEETOD JA VALIM

3.1. Meetod

Käesoleva uuringu meetodiks on semistruktureeritud informandi intervjuu (süvaintervjuu) ning saadud intervjuude analüüsiks kasutan kvalitatiivset tekstianalüüsi. Semistruktureeritud süvaintervjuu ja kvalitatiivne tekstianalüüs on valitud, sest sel meetodil lootis autor saada uurimusküsimustele kõige põhjalikumad vastused.

Intervjuu eeliseks võib pidada paindlikkust ja võimalust muuta või kohandada intervjuu küsimusi konkreetsele informandile sobivaks, sest intervjuu käigus “on võimalik vastajat, tema näoilmet ja žeste näha” (Laherand 2008). Personaalne lähenemine informandile võimaldab luua vahetumat kontakti vastajaga ning seeläbi saada põhjalikumat teavet inimese teadmiste, hoiakute ja kogemuste kohta. Intervjuu võimaldab informandi antud vastuseid täpsustada ja põhjendada. Käesoleva töö uurimisküsimustele vastamiseks on intervjuu parim valik, sest intervjuude kaudu soovis autor teada Viru keskkuses viibivate noorte arvamusi ja hoiakuid sellise aja veetmise suhtes. Lisaks õnnestus intervjuuks sobivate informantide otsingul vaadelda noori nende loomulikus keskkonnas Viru keskkuses ning teha mõningaid järeldusi seal viibivate noorte gruppide kohta.

Semistruktureeritud intervjuu üheks miinuseks võib pidada seda, et informandid ei pruugi oma tegelikke arvamusi ja hoiakuid avaldada, vastates küsimustele “nii, nagu peab”. Teiseks on oht, et informant satub napolisõnaline ega suuda oma arvamusi ja hoiakuid põhjendada või täpsustada. Lisaks saab intervjuu kaudu teavet ainult konkreetse informandi hoiakute ja väärtushinnangute kohta, kuid neid ei saa esitada faktina ega teha laiapõhjalisemaid üldistusi.

Teine põhjus meetodi valikul on bakalaureusetöö teemaks olev vähe uuritud valdkond. Töö autorile teadaolevalt ei ole noorte ajaveetmispraktikaid Eestis varem uuritud.

3.2. Valim

Informantide valiku kriteeriumiks oli noorte kehakeele ja istumisviisi järgi aimatud eeldus, et nad on ennast pinkidele pikemaks ajaveetmiseks sisse seadnud. Mõned neist olid isegi üleriided ära võtnud.

Kõigepealt valis autor uuringu valimisse vanusevahemiku 12–16 eluaastat eeldusel, et just sellises vanuses noored on kaubanduskeskuses vaba aja veetjate seas enamuses. Seda toetas ka varasem sarnane uuring, mis viidi läbi Suurbritannias (Matthews et al. 2000). Esimesel põhjalikumal Viru keskuse külastusel ning informantide otsingul selgus aga, et sellel päeval jäi Viru keskuses vaba aega veetvate noore vanus vahemikku 15–20 eluaastat. Ka järgnevad külastused süvendasid autori veendumust, et Viru keskuses aega veetvate noorte keskmine vanus on Matthews'i uuringuga võrreldes pisut kõrgem.

Intervjuuks avaldas valmisolekut 21 noorest 18, kuid esimesel külastusel jättis autor vanusevahemikku 12–16 mittesobivad potentsiaalsed informandid välja. Valim moodustus lõpuks neljast noormehes ja kaheksast tütarlapsest vanuses 12–19 eluaastat. Valimisse kuulub ebaproportsionaalset rohkem tütarlapsi kui noormehi, sest sobivate informantide otsingul selgus, et Viru keskuses veedab aega suurem hulk tütarlapsi kui noormehi.

Tulemuste esitamisel on informantidele viidatud vastavalt nende vanusele ja soole ning intervjuu läbiviimise järjekorrale. Näiteks 14T5, milles 14 tähistab informandi vanust, T sugu ja 5 järjekorranumbrit; sarnaste andmetega viide noormehel oleks 14P5.

3.3. Uuringuprotseduur

Bakalaureusetöö raames viidi läbi kaksteist informandiintervjuud Viru keskuses, ajavahemikus november 2008 kuni aprill 2009. Informandid valiti Viru keskuses aega

veetvate noorte seast. Intervjuude läbiviija tutvustas noortele käesoleva töö eesmärgi ja sisu ning rõhutas intervjuudest saadava materjali anonüümset esitust. Kui noorte vanus lubas, viidi intervjuu läbi kohe. Kui potentsiaalne informant oli noorem kui 16 eluaastat, tuli intervjuu läbiviimiseks saada kõigepealt kirjalik vanema nõusolek ja siis intervjuu aeg kokku leppida.

Intervjuudeks sobiva koha leidmisel lähtuti Meri-Liis Laheranna (2008) käsiraamatus antud soovituselt, et intervjuusid oleks hea läbi viia informandile loomulikus keskkonnas. Antud töö teema puhul sobis noorte ajaveetmispraktikate uurimiseks ja intervjuude läbiviimiseks Viru keskuses asuv Bestselleri kohvik.

Enne intervjuu alustamist rõhutati, et töö autorit huvitab just informandi enda arvamus, mitte “õige” vastus küsimusele. Võimalusel viidi intervjuu läbi informandiga privaatsest, nii et sõber või sõbrad kõrval ei viibinud. Eesmärgiks oli vältida sõbra mõju vastustele ning saada vastuseid, mis peegeldasid just konkreetse informandi arvamusi ja hoiakuid. Noored tundsid ennast intervjuu läbiviimise ajal vabalt, keegi neist ei tundunud pinges olevat.

Intervjuud salvestati diktofonilindile ja hiljem transkribeeriti. Intervjuud kestsid 34–65 minutit.

Uuringu läbiviimist raskendas kaks asjaolu. Esiteks tekitas probleeme vanemate nõusoleku hankimine informandi intervjuueerimiseks, kelle vanus jääb alla 16 eluaasta. Allkirjastatud nõusolekulehe kättesaamine ja intervjuuks aja kokku leppimine pikendasid oluliselt uurimistöö seda etappi, mis oli vajalik intervjuude läbiviimiseks. Ei saa välistada, et mõni informant andis loale ise allkirja, sest selleks avaldati valmisolekut, kui vaid intervjuud anda saaks. Sarnasele võimalusele oma uuringu läbiviimisel alaealistega viitas ka Matthews (Matthews et al. 2000). Teiseks tuli intervjuu läbiviimisel väga hoolikalt sõnu valida, kui võis tajuda informandi hoiakut ja soovi distantseeruda Viru keskuses aja veetjatest. Sellisel

juhul pidi küsimuste formuleerimisel väga ettevaatlik olema, et informandi motivatsiooni intervjuud läbi viia mitte vähendada.

Uuringu läbiviimisel ning analüüsil on kasutatud Meri-Liis Laheranna (2008) kvalitatiivse uurimismeetodi käsiraamatut ning lähtunud Triin Vihalemma (2008) kvalitatiivse analüüsi meetodi kirjeldustest.

Intervjuude transkriptsioonide analüüsimisel kasutasin kvalitatiivset tekstianalüüsi, tulemuste esitamisel horisontaalanalüüsi (*cross-case analysis*). Sellisel juhul on iga tunnuse puhul võimalik välja tuua sobivad tekstiosad, et neid siis analüüsida. Intervjuude analüüsimiseks töötasin välja kodeerimisskeemi vastavalt uurimisküsimustele, mille puhul leidsin igat uuringüküsimust iseloomustavad tunnused (või alateemad) (kodeerimisjuhend lisas 2.) Seejärel märkisin igas intervjuus tunnustele vastavad tekstilõigud ning võrdlesin intervjuudes väljendatud suhtumisi. (kodeerimistabeli näidis lisas 3).

4. TULEMUSED

4.1. Noored, kes Viru keskuses aega veedavad

Et iseloomustada kõige ilmekamalt seltskonda, kes kaubanduskeskuses aega veedab, kasutan ühe informandi (16T9) väljendit “värviline”. Autor peab sellega silmas, et noored, kes kaubanduskeskuses aega veedavad, on väga erinevad. Võib väita, et Tallinna ühes populaarsemas kaubanduskeskuses veedab aega läbilõige Tallinna noortest.

- *Värviline, väga värviline, siin on väga erinevad inimesed. (16T9)*
- *Lihtsad, täiesti tavalised Eesti noored. Aga see on, kas siin käib, ütleme, teatud sorti noored või või käib siin igasuguseid? Seinast-seina täiesti. Vähemalt mina arvan niiviisi. (19P10)*

Vaatluse tulemusel eristusid nelja erinevat tüüpi noored.

- Romantilises suhtes noored
- Kaks sülearvutiga noort, reeglina samast soost
- Kaks noort, samast soost
- Nelja- või viie liikmeline segaseltskond

Informantide sõnul käib Viru keskuses noori alates 11. eluaastast, mõne informandi väitel ka alates 8. eluaastast.

- *Seal ikka mõningad päevad on neid pisikesi, 8-9 ka veel. (19P10)*

Nooremad käituvad ja riietuvad väljakutsuvalt ning nende seltskonnad on lärmakamad. Nooremateks peavad vastajad 11–13 aastasi.

- *Nooh näiteks nooremad, kuskil 11–13. Nad on sellised, tulevad siia, itsitavad natukene ja üritavad siis, ma ei tea, noh, kas siis ennast esile tuua või tähelepanu äratada, aga nad, jah, tulevad siia rohkem itsitama ja ennast näitama. (16T9)*

Kui vahetult pärast Viru keskuse avamist käisid aega veetmas põhiliselt eestlased, siis nüüd on vene rahvusest noorte osakaal märgatavalt suurenenud.

- */.../ enamus vene rahvusest, need on alates vanusest 14, 15, aga siis vanemad eestlased, need on juba 16, 18, 19, käivad pidevalt siin, keda ma näen /.../ (19P2)*

Vastajate enda väitel käivad nooremad Viru keskuses praktiliselt iga päev. Väidetavalt on mõnel seltskonnal kujunenud lausa kindlad pingid, kus alati istutakse.

- *Siin on, nagu, tavaliselt on enda piirkond inimestel siin, gruppidel. Et nemad just iga päev, kui nad istuvad, siis nad just istuvad sellel kohal. Ja meil ongi ainult see koht, meil on see nagu broneeritud või mina ei oska öelda. (12T11)*

Vanematel Viru keskuses aja veetjatel, alates umbes 15. eluaastast, väheneb külastuste arv paarile-kolmele korrale nädalas. Siis ei peeta ennast enam Viru keskuses käijaks, vaid endiseks käijaks. Vastustest võib järeldada, et on nii neid, kes veedavad kaubanduskeskuses aega iga päev tundide kaupa, kuid ka neid, kes tulevad Viru keskusesse kui linna südamesse, kus on mugav sõpradega kokku saada ja sealt edasi liikuda. Viru keskuses viibitakse mõnekümnest minutist mõne vastaja sõnul ka terve päevani. Enamus intervjuueeritud noori on oma vaba aega Viru keskuses veetmas käinud üks või kaks aastat.

Üldistavalt võib öelda, et vanuse tõustes külastuste arv ja kaubanduskeskuses veedetava aja hulk vähenevad. Aja jooksult kaovad esialgne uudsus ja põnevus. Keskuses viibimine muutub rutiinseks, sellisest aja veetmise viisist tüdinetakse ning otsitakse alternatiivseid tegevusi.

- *Jah, et nagu enam ei viitsita siin käia, ennem oli uus ja põnev ja niimoodi. (18T1)*

Väidet, et Viru keskuses veedavad vaba aega väga erinevad noored, tõestab huvialade, hobide ja erinevate trennide mitmekülgne esindatus informantide seas. Kaheteistkümnest intervjuueeritavast kaheksal on kindel hobi või spordiala, millega nad regulaarselt tegelevad. Üks huvitavamaid hobisid oli 16-aastaselt tüdrukul (16T9), kes on juba kolm aastat tegelenud koortega ja nende treenimisega. Veel nimetati hobidena kergejõustiku, tantsimist, laulmist, kitarrimängu, tennist ja korvpalli.

- */.../ kitarril käin õpetaja juures õppimas ja siis laulmas käin Kanutiaias ja tantsin Vikerkaares. (16T5)*

Jällegi võib tuua paralleeli uuringu “Mina, maailm, meedia 2008” tulemustega, mille järgi noored osalesid aktiivselt erinevates spordi-ja huviringides.

Väidet erinevate noorte viibimise kohta Viru keskuses tõestab ka nende noorte esindatus Viru keskuses, kes olid sattunud pahuksisse seadusega (15P7, 14T8) ning tunnistasid, et just Viru keskusest said alguse suhted, mis neid n-ö halvale teele viisid. Neil tekkisid probleemid kodus ja koolis ning noormees veetis kuus kuud kinnipidamisasutuses. Üks noormeestest (19P2) rääkis, et tema sõpradel tekkisid probleeme alkoholi ja narkootikumidega ajal, mil nad regulaarselt Viru keskuses käima hakkasid.

- *Ma olin nii noor, et ma ise ka ei teadnud mis ma teen /.../ (14T8)*
- *Ei no, ega ma ei olegi eriti hästi (naerab) lõplikult välja saanud, aga eks ma ... ma vaikselt üritan sellistest inimestest eemale hoida ja pinna peal püsida. (14T8)*

Nüüdseks on informantidele nende olukorra tõsidus kohale jõudnud. Nad püüavad teadlikult sellest seltskonnast eemale hoida ning leiavad, et ise tuleb ennast käsile võtta ja otsused teha.

Intervjuusid läbi viies äratas tähelepanu noorte kriitiline suhtumine Viru keskuses aja veetjatesse. Informandid ise distantseerisid ennast Viru keskuses käijatest. Praktiliselt mitte ükski informant ei samastanud end intervjuu tegemise hetkel Viru Keskuses aja veetjaga. Põhjusteks, miks nad intervjuu ajal seal viibisid, toodi, et tuldi raamatupoodi, minnakse läbi Viru keskuse bussiterminaali, pidi sõpradega siin kokku saama jne. Intervjuudes kaudsetele küsimustele vastates tuli vastuolu välja. Näiteks väitis üks tütarlaps, et kui ta Viru keskusesse satub, on tal alati kindel eesmärk ja niisama ta keskuses ei käi.

- *Aga kas sa käid siin aega ka niisama veetmas, nagu täna ma nägin, kahekesi istusite siin pingi peal? Tegelikult ei käi.*(16T5)

Teema juurde teise nurga alt tagasi pöördudes rääkis vastus juba midagi muud.

- */.../ Aga kui mingi niisama, siis ma tulen poisiga, aga ma ei tule siia suure sõprade pundiga. Et siis istun trepi peale maha ja siis olen siin. Aga kui tihti sa poisiga siin näiteks käid? Äkki kord nädalas, kord-kaks. Nojah, ma ei teagi.* (16T5)

Sarnased mustrid kordusid intervjuude käigus.

Noored eristavad ennast praegustest käijatest. Need, kes väidavad, et kunagi käisid Viru keskuses väga tihti, aga nüüd mitte, distantseerivad ennast käijatest, väites, et selline ajaveetmine on mõttetu. Endised käijad ei ole praeguste käijate aadressil kriitikaga kitsid. Järgmise vastuse andis tütarlaps, kes aasta-paar tagasi veetis Viru keskuses aega päevade kaupa:

- *Ma ei tea. Ma ei tea, minu meelest siin käivadki ainult tolpparid niisama nagu lihtsalt, no kui nad siin terve päeva passivad, siis ei olegi midagi muud teha. Nagu lihtsalt passivad siin. Neil ei ole elu nagu või noh* (14T8)
- *Ma ei tea, igavusest äkki, pole midagi muud teha, siis tulevad siia passima.* (14T8)

Ja noormees, kes samuti endine „Viru tšillar“:

- *Lihtsalt veits mõttetu on mingi istuda siin lihtsalt päevad läbi ja ... lihtsalt tulevad uued kohad ja uued ja huvitavad asjad ja ... kus käia; ... ma ei ole enam Viru tšillar. (15P7)*

Vanemas eas noortele ei meeldi, et liiga noored Viru keskuses aega veedavad. Noorematest eristatakse ennast käitumismustrite erinevuse tõttu. Nooremate kohta öeldakse, et need lärmavad ja riituvad silmatorkavalt, käituvad väljakutsuvalt. Toon siinkohal ära tüüpilised vanuste vahelised ebakõlad.

- *Ei meeldi näiteks see, et siin on hästi palju, hästi palju väga noori just, käib. **Mhmm.** Aga noh, mitte kogu aeg. /.../ (19P10)*
- *Viienda klassi väikesed tüdrukud ja poisid kogunevad siia, siis nad on nii ägedad ja on siin tundide kaupa. (16T5)*

Teiste noorte kohta jälle öeldakse, et paljud joovad ja tarvitavad narkootikume, neil on probleeme koolis ja kodus. Reaalselt aga oli kokkupuuteid selliste negatiivsete ilmingutega vaid neljal noorel.

- *(Vastus küsimusele, milline seltskond Viru keskuses aega veedab?) /.../ neil vanematega halvad suhted, neil ei ole, kodus võib-olla käivad harva, joovad, ongi päris paljud, kes siin nüüd poolteist aastat tagasi, mis siin nüüd oli, grupp kes siin käis, oli 10-20 inimest vist vä, need käisid kogu aeg siinsamuses kangi all joomas, aga jah, ei ole nagu korrektsed inimesed. **Kas sinu tuttavad või üldse, kes siin ringi liiguvad?** No üldiselt kõik, kes siin ringi liiguvad. (19P2)*

Vaatamata sellele, et kõik informandid leiti Viru keskusest pinkide pealt istumast, peab enamus neist sellist aja veetmise viisi mõttetuks ajaraiskamiseks ja neid, kes seal niiviisi aega veedavad, harimatuteks, piiratud silmaringiga inimesteks – inimesteks, kelle puuduvad eesmärgid jne. Väidetakse, et Viru keskuses veedavad aega noored, kellel ei ole või kes ei oska oma ajaga midagi targemat peale hakata.

- *Noh, muidugi on erandeid, loomulikult, aga siiski, jah, ma arvan, et mingid muud võimalused vaba aega veeta on siiski palju paremad. (16T9)*

Võib öelda, et noorte vastused on kohati vastuolulised, eriti kui asi puudutab kriitikat seltskonna pihta. Nad ei näe, et kritiseeritutega samad tunnused ja tegevused on iseloomulikud ka neile endile. Seltskonda mittekuuluvana eristatakse ennast vanuse, kaubanduskeskuse külastuste ajaliste erinevuste ja käitumismustrite alusel.

4.2. Suhted

4.2.1. Suhted eakaaslastega

Noorte vastustest suhete kohta eakaaslastega tuleb välja vastuolu. Nagu eelmisest peatükist selgub, antakse küsimusele Viru keskkuses aega veetva seltskonna kohta suhteliselt negatiivseid vastuseid: inimesed, kes ei oska oma ajaga midagi targemat teha; need on probleemsed noored, kellel ei ole kodused suhted head ja kellel on probleeme alkoholi ja narkootikumidega. Samas enda suhteid Viru keskkuses aega veetvate eakaaslastega peeti headeks.

Viru keskkuses viibivad erinevad seltskonnad omavahel eriti ei suhtle ja tutvusi ei sobita, kuid teineteisesse suhtutakse viisakalt ja konflikte omavahel reeglina ei teki.

- *Ma arvan, et saadakse hästi läbi. Nigu sihuke õhkkond tekib nagu. (16T5)*
- *Üldiselt, kui on mingid kaks seltskonda, siis nagu väga, noh, ei panda seda teist tähele, niipalju olen vähemalt mina siin märganud, et mingeid suuremaid kakluseid ja asju ei ole. (16T9)*

Kaks vastajat tõid siiski välja ka pahupoole, väites, et konflikte siiski tuleb ette, kuid need lahendatakse väljaspool Viru keskust, kas Tallinki hotelli taga või Viru keskuse katusel. Vahel on tegemist ka rahvuste vaheliste konfliktidega.

- ... eeei, need, kui üksteisele peksa antakse, on näiteks nagu poiste puhul, see on päris tavaline, mingi eestlased ja venelased lähevad tülli ja siis mingi annavad üksteisele mingi Viru katusel peksa. Või mis iganes. See on jumala tavaline. (14T8)

Üldiselt hindavad noored suhteid omavanustega Viru keskuses heaks. Mainiti küll, et tuleb ette ka õelaid ja üleolevaid noori ning vahel hüütakse möödaminejale midagi ebameeldivat, kuid see on pigem erand.

4.2.2. Suhted vanematega

Vanemate suhtumine noorte ajaveetmisesse Viru keskuses on üldiselt positiivne. Uuringus osalenud noorte sõnul peavad vanemad kaubanduskeskust turvaliseks ja soojaks kohaks. Mitmest intervjuust tuli välja, et noorte arvates peavad nende vanemad Viru keskuses aja veetmist paremaks tegevuseks kui tänaval hulkumist, põhjendades seda turvalisema keskkonnaga, turvatöötajate olemasoluga ja meie kliima eripäraga. Seda väidet toetavad ka Eesti Inimarengu Aruande (2008) tulemused, mille järgi noorte kaubanduskeskuses viibimist oluliseks probleemiks ei peeta, ning Roo järeldused, mille kohaselt „ostukeskus on ka lapsevanemate jaoks noorte kooskäimiskohana aktsepteeritav” (Roo 2004: 63).

Need noored, kelle väitel nende suhted vanematega on head, kelle vanemad usaldavad oma lapsi ja tunnevad nende sõpru, pidasid Viru keskuses aja veetmist paremaks kui tänaval aja veetmist.

- *Sellepärast, et see ei ole selline koht, kus näiteks alaealised jooma või suitsetama kukuksid, pigem nad on lihtsalt oma rahvaga koos ja veedavad aega. Aga seal kuskil nurga taga sõpradega juua oleks nadim variant nagu. (19P10)*
- *Ja, ütlevad, et on soe, et pigem just see, et mu ema tavaliselt ütleb, pigem istu siis kaubanduskeskuses, kui nii sama tänava peal lihtsalt ringi hulgud. (14T3)*

Nendel noortel, kellel tekkisid Viru keskuses n-ö halvad sõbrad ning probleemid alkoholi ja narkootikumidega, suhtusid vanemad Viru keskuses aja veetmisesse negatiivselt.

- *Mmm, siis nad suhtusid sellesse väga halvasti, sellepärast, et siin tekkisidki mul kõik need halvad sõbrad ja kõik ja sellised inimesed ja siis nad ei tahtnud üldse, et ma siin käiks /.../ (14T8)*

On ka vanemaid, kelle puhul meedias kajastatu on nende arvamust mõjutanud. Nad mõistavad sellise aja veetmise viisi hukka ja neile ei meeldi, kui nende lapsed niiviisi oma aega sisustavad. Ainult üks noormees tunnistas, et ta vanematel on vist ükskõik, kuidas ta oma aega veedab (15P7). Enamus noori teadis (või arvas teadvat), mida nende vanemad nende vaba aja veetmisest arvavad: mõne vanemad suhtusid hästi ja mõne vanemad halvasti. Noorte meelest on hea, kui vanemad nende sõpru tunnevad, sest siis usaldatakse neid rohkem. Saadud tulemus toetab arvamust, et noorte ja nende vanemate omavahelised suhted on noorte sotsialiseerumisprotsessis olulised (Wilska 2008, Arnon et al 2008).

4.2.3. Suhted õpetajatega

Enamus noori ei osanud selle kohta midagi öelda, kuidas õpetajad kaubanduskeskuses aja veetmisesse suhtuvad. Kui kommentaare on öeldud, siis muretsevad õpetajad pigem õppeedukuse pärast ja aja pärast, mis vabast ajast õppimiseks üle jääb. Kommentaarid on pigem negatiivset laadi: õppige parem, mis te seal niisama aega raiskate jms.

- *Siis paljud ütlevad, et peaksid nagu rohkem kodus õppima ja ei ole mõtet seal kaubanduskeskustes niisama istuda ja ... (14T3)*

Õpetajate ja kooli suhtumine üldisemalt sõltub koolist. Enamjaolt noorte vaba aja veetmist ei kommenteerita, kuid on ka selliseid koole, kus on kujundatud selge suhtumine kaubanduskeskuses aja veetmise kohta.

- */.../ ja meie kool on ka juba selline, et mis uurib kõike, mida sa teed, ja on kõige vastu. Kõik, mis kõik meedias räägitakse halba Viru keskuse kohta ja nii, siis nad alati kommenteerivad seda, kui näevad mind siin. (14T8)*

Üks põhjus, miks õpetajate arvamust ei teata, võib olla see, et noori huvitab õpetajate arvamus vähem kui vanemate oma. Eesti Inimarengu Aruande (2008) järgi on noorte jaoks kool vanemate järel kolmandal kohal, mis nende elustiili kujunemist mõjutab.

4.2.4. Suhted kaubanduskeskuse töötajatega

Suhete kohta turvatöötajatega arvavad noored, et turvatöötajatele noorte keskkuses viibimine pigem siiski ei meeldi, sest nad peavad pidevalt valvel olema, et noored millegi ebameeldivaga hakkama ei saaks.

- *Mõndadele ei meeldi, mõndadel on ükskõik, aga ma oskagi, et kellelegi meeldiks see, et me siin istume siin niimoodi. (14T4)*
- *Ma arvan, et neil on ükskõik. Peaasi, et keegi ei laamendaks ja nii. (14T4)*
- *Ma arvan, et turvatöötajaid see häirib, sest et nad peavad kogu aeg silma peal hoidma sellel, et noored midagi nagu ei varastaks, mingit pättust ei teeks ja omavahel kaklema ei läheks. (16T9)*

Samas väidava noored, et kui nad ise käituvad mõistlikult, täidavad “väikekodanlike käitumisreegleid” (Shields 1989: 160), siis turvatöötajad neid ei tülitata ja ära ei aja.

- *Neil ei ole midagi selle vastu, kui me ei lärma. (15P7)*

Kui noorte omavahelised suhted on head ning konflikte noorte vahel ei teki, on turvatöötajate suhtumine noortesse samuti mõistev.

4.3. Kaubanduskeskus kui ajaveetmise koht

Uurimustööga alustades eeldas autor, et oluliseks põhjuseks, miks noored Viru keskuses viibivad, on ostukeskuse muljetavaldav interjöö, efektselt kujundatud vaateaknad, palju erinevaid kaubamärke ja ostma ahvatlevad kauplused.

Tõelised põhjused, miks noored on Viru Keskuse vaba aja veetmise kohaks valinud, on kohati väga pragmaatilised. Üks olulisemaid põhjusi, miks noored eelistavad Viru keskust teistele kaubanduskeskustele, on asukoht. Viru keskus asub Tallinna kesklinnas ning selle all on bussiterminaal, keskuse vahetus läheduses asuvad kino ja vanalinn. Tänu asukohale on keskusest saanud oluline kokkusaamiskoht. Mugavaks pidasid seda just noored, kelle sõbrad elasid teises linna otsas. Viru keskuses saadakse kokku ja oodatakse sõpru, et siis edasi minna. Vanalinna ja seal asuvaid kohvikuid pidasid noored samuti üheks eelistatumaks vaba aja veetmise kohaks.

Tulemused kinnitavad nii Gottdieneri (1995) väidet, et kaubanduskeskused on kui linnaväljakud, mis on kujunenud keskseteks kogunemis- ja suhtluskohtadeks, kui ka Roo (2004) mõtet, et kaubanduskeskus on noorte jaoks turvaline keskkond, kokkusaamispaik ning koht, kus ennast näidata ja vastassooga suhelda.

- *Üldiselt jah, see on selline keskne paik, et noh, kus kokku saame? – Viru. Et noh, see jääb kõigile tee peale, et see on nagu hea koht, kus kokku saada /.../ (16T9)*

Alles otseselt Viru keskuse välimuse ja keskkonna kohta lisaküsimusi esitades anti vastuseid nagu suur, mitme korruse peal, avar, soe, palju inimesi.

- *Mulle meeldib see, et see on nelja-viie korruse peal /.../ (16T5)*

Kohaliku kliima eripära võib pidada samuti oluliseks teguriks, miks on vaba aja veetmise kohaks valitud kaubanduskeskus. Kui välja arvata suvi, ei ole Eesti kliimas võimalik end pikema vestluse jooksul vabas õhus mugavalt tunda. Samal põhjusel on vastajad valinud Viru keskuse sõpradega suhtlemise kohaks.

- *Et jalutad küll vanalinnas, aga ikka, tuled talvel... (19P2)*
- *No see on lihtsalt selleks, et sõpradega kokku saada, rääkida juttu, et pole ammu näinud, et siin saab nagu olla. (18T1)*
- *Lihtsalt, et katus pea kohal ja soe olla /.../ (18T1)*

Peale avaruse ja soojusele avaldas vastajatele muljet veel rahvamassiga kaasnev sagin ja tunne, et nii Viru keskuses kui selle ümbruses elu keeb. Siin on palju inimesi, erinevaid tegevusi, võimalusi ja sõbrad. See on justkui elu keskpunkt.

- *Võib-olla sellepärast, et see on äkki pühendatud rohkem täiskasvanutele, mitte ainult noortele, noortekeskus on ainult noortele. Et siin võib-olla, ma ei tea, vabam olla kuidagi või. **Kuuluda nagu suuremate sekka, selline tunne jah?** Just. (19P10)*
- *See on suurem, siin on rohkem rahvast ja siis saab tuttavaks ja niimoodi... (14T4)*

Kauplused ja efektsed vaateaknad olid enamuse informantide jaoks tähtsusetud. Olulisemaks peeti Viru keskuses aja veetmise puhul mitte tarbimisega seotud tegevusi, vaid pigem keskuse kui avatud ruumi pakutavat sotsiaalset aspekti: avatud ruum kui vabadus, sõltumatus, samas ühe osana rahvamassi kuuluvuse tunne, turvalisus. Turvalisust, soojust ja valgust pidas ka Roo (2004: 59) oluliseks teguriks kaubanduskeskuste juures.

- *Aga ma ei tea, mul neid asju ei ole, mind üldse ei huvita, mis marki või asja siin müüakse, ma pigem käin lihtsalt aega veetmas. (19P10)*

Kuigi enamuse informantide jaoks oli sõpradega koos olemine kõige olulisem, leidsid ka neid, kes väitsid, et niisama ei ole mõtet ikka Viru keskuses käia, kui midagi vaja ei ole.

- *Ma arvan, et vist, et see, mingeid riideid asju osta või muusikat või ma ei tea, niisama ei ole ka mõtet. (17P6)*
- *Ma käingi võib-olla raamatupoe pärast. Ja kaubamaja Ilumaailm. Siis muu nagu ei tõmbagi vist. (16T5)*

Lisaks asukohale on noorte jaoks teiseks kõige olulisemaks põhjuseks, miks Viru keskuses viibitakse, sõbrad: sest sõbrad käivad siin; kui sõbrad ei käiks, mis minulgi siis siin teha jne. Uute tutvuste saamine oli samuti tihti mainitud argument.

- *No siin saab lihtsalt istuda ja sõpradega nagu rääkida vabalt ja ... Keegi ei käi kogu aeg kontrollimas või nii ... (14T3)*
- *No minu jaoks ongi sõbrad. Midagi muud siia ei tõmbagi. Kui on vaja šoppama minna, siis tulen siia ja vaatan, mis siin on. Aga muidu ma siin niisama küll ei käiks. (18T1)*

Noored on valinud Viru keskuse kohaks, kus “arendada isiklikku seltsielu (Anthony 1985: 311; Matthews et al. 2000 kaudu)”.

Kolmandaks põhjuseks võib tuua alternatiivsete võimaluste vähesuse. Organiseerimata tegevusega kohti, kus vanemate silma alt ära olla, et sõpradega suhelda, noortel palju ei olegi. Alternatiivide puudust tõdeb oma töös ka Roo (2004) ning sama meelt on nii Lieberg (1995) kui Katz (1998), kes leiavad, et noortel on vähe valikuvõimalusi, kuhu minna ja kus ilma täiskasvanute järelevalveta aega veeta. Noored kasutavad avalikku ruumi selleks, et ajada “omi asju”: eemalduda täiskasvanute kontrolli alt, tunda ennast iseseisvana ning

panna proovile oma võimeid, suheldes eakaaslastega. Samuti annab Viru keskuses aja veetmine noortele vabaduse olla, nagu endale meeldib, ja võimalust ise oma elu määrata (Mina. Meedia. Maailm 2008).

- *A miks siin (Viru Keskuses) parem on? Vanemaid pole. (14T4)*

Ühe informandi (19P2) vastuse järgi võib Viru Keskust pidada turvaliseks kohaks, mis annab noortele võimaluse eemalduda tülidest kodus ja koolis kui sooja ja turvalisse rahusadamasse (Lewis 1989).

- */.../neil vanematega halvad suhted, neil ei ole, kodus võib-olla käivad harva /.../ 19P2*

Üheks põhjuseks, miks kaubanduskeskuses aega veedetakse, on asjaolu, et selle eest ei nõuta tasu. Intervjuudes ei kurtnud noored kordagi rahapuuduse üle või võimaluste puudumist raha vähesuse tõttu, kuid kaudselt võib rahaga seotud valikuid välja lugeda.

- *Et ongi nagu ideaalne koht lihtsalt kokkusaamiseks ja istumiseks, mitte midagi see ei maksa, mitte midagi sa siin ostma ei pea, lihtsalt olla. (19P10)*
- *Ja noh, kui raha on, siis kohvikud ja sihukesed kohad ka. (19P10)*
- */.../ siis me käime siit vähemalt läbi või oleme siin, ei ole kuskil olla niimoodi. Kui raha on, mängime piljardit, bowling'ut, läheme kinno. (19P2)*

Kuna vastajad ise otsese põhjusena raha välja ei toonud, võib nõustuda Pajula (2008) uuringu tulemustega, et noorte jaoks ei ole rahaga seotud teemad olulisel kohal.

Viru keskus valiti alternatiivina noortekeskuste, sõprade koju kutsumise, vanalinnas jalutamise ja muude sarnaste tegevuste seast. Ekstreemseim alternatiiv oli koos sõpradega joomine (15P7) ja ööklubid (14T8). Alaealine informant (14T8) ütles, et kuna suurem osa tema tuttavatest on temast vanemad, saab ta ööklubidesse sisse ja see on tema jaoks parim

aja veetmise viis. Noortekeskustes oli enamus vastajatest käinud, kuid kurdeti, et need on tihti ülerahvastatud (19P2, 18T3) ja neid ei ole piisavalt (18T3).

- *Üldiselt jah, et võiks rohkem nihukesi noortekeskusi olla jah, ei mahu ära jah, et nigu kesklinna kandis tehakse igasuguseid selliseid muid hooneid ja büroohooneid kõik, aga noortele ei ole. (19P2)*

Noored ei taha kogu aeg sõpru külla kutsuda, sest arvavad, et segavad sellega oma vanemaid (18T1, 14T3).

- *Noo sellepärast, et mõnikord on vanemad kodus ja siis on ka nagu paha, et vanemaid segada. (14T3)*

Viru keskuses korraldatavatest üritustest osati mainida FIBITit (traditsiooniline moeüritus) ja hiphoptantsuvõistlust, mis ka noori huvitasid. Noortele meenusid kohe auto- ja reisifirmade reklaamüritused ning lastele mõeldud etendused. Enamik üritusi on siiski mõeldud täiskasvanutele.

Kaubanduskeskustest, kus noored veel aega veedavad, mainiti Kristiine kaubanduskeskust, Rocca al Mare kaubanduskeskust ja Ülemiste kaubanduskeskust. Nende kaubanduskeskuste külastamise põhjuseks toodi see, et need asuvad kodu lähedal. Vaieldamatult eelistatuim koht on Viru keskus.

4.4. Vaba aja veetmise sisu

Nagu eelmistest peatükkidest selgus, on Viru keskuses viibimise oluliseks põhjuseks sõbrad ja sotsiaalne läbikäimine ning sellest tulenevalt on ka tegevused seotud sõprade ja suhtlemisega. Vaba aja veetmise sisu sarnaneb paljuski sarnane mujal maailmas tehtud uuringutes nähtuga. Noored veedavad kaubanduskeskustes aega põhiliselt omavahel suheldes: jutustades, vaadates ja niisama seistes (Anthony 1985).

Põhiliselt veedetakse aega pinkidel istudes ja vesteldes. Lisaks sellele oodatakse sõpru või tehakse aega parajaks enne trenni või huviringi.

- *No põhiliselt istume lihtsalt pingi peal, räägime juttu, teeme nalja ja ... (14T4)*

Üheks oluliseks tegevuseks peale sõpradega kokkusaamise pidasid vastajad ka tutvuste loomist. See oli ka tihti põhjuseks, miks Viru Keskuses üldse käiakse. Intervjuude põhjal võib välja tuua kolm tutvuste loomise skeemi. Levinum skeem on see, kui keegi seltskonnast toob kaasa mõne oma tuttava, teda tutvustatakse ülejäänutele ja sellest saab alguse uus tutvus. Teine skeem on see, kui möödaminejale hüütakse midagi (autori arusaamist mööda toimib see paremini vastassoo puhul). Kui asjaolud on sobivad, alustatakse vestlust.

- *Tavaliselt, no meil on niimoodi, et me istume näiteks pingi peal ja siis ütled kellelegi: "Tsau", ja siis hakkavad lihtsalt rääkima ja siis küsitakse MSN ja niimoodi... Täiesti võõrale siis? Jah. (14T3)*

Kolmanda skeemi järgi alustatakse suhtlemist MSN-is, mõne ühise Rate.ee tuttava vahendusel ja siis lepitakse kokku kohtumine Viru keskkuses. Infomant (12T11) rõhutas, et sel viisil ei tutvuta suvalistega, vaid just läbi tuttavate.

Võimalus vastassooga suhelda ja tutvusi sobitada on ilmselt ka üks olulisi tegevusi ja põhjusi, miks Viru Keskuses viibitakse.

- *Lihtsalt üle pika aja ei ole tüdrukut näinud, siis istud, räägid juttu. Tüdrukuga olen. (19P2)*

Kui enamuse informantide jaoks olid kauplused teisejärgulised ja mõne sõnul ei olegi Viru keskkuses neid brände, mida noored kannavad, leidus siiski ka noori, kelle üheks tegevuseks koos sõpradega keskkuses viibides on ka poodides käimine.

- *Nii, tulen siia, istun maha, räägin sõpradega juttu. No aga ma tulen muidugi siia ka sisseoste tegema, särki-värki, vaatama, mis siin on. Siis istud maha, mõtled, kuhu minna. (15P7)*

Üheks huvitavaks tegevuseks on veel koos sõbrannaga kauplustes riiete proovimine ja siis riietuskabiinis nendes riietes teineteisest piltide tegemine. Selline tegevus on iseloomulik pigem noorematele (11–13), keda vanemad vastajad kutsuvad “reitipededeks”, sest riietuskabiinides tehtud pildid riputatakse tihti internetikeskkonda Rate.ee.

Otsesele küsimusele, kas Viru keskuses vaba aja veetmist ka “šoppamiseks” võib nimetada, sai intervjuudest tavaliselt vastuseks kindla ei. Kui autor lähemalt uuris, kuidas noored ise sellist aja veetmise viisi kutsuvad, arvas enamik, et kõige sagedamini kasutatakse väljendit “tšillimine”, harva ka sõna “hängimine”.

- *Noh, need, kes siin nagu käivadki nagu istumas või noh, kes siin seda aega veedavad või viidavad jne, ma arvan, et kõnekeeles ja slängis on see tšillimine ja hängimine /.../ 16T9*

Üks informant ütles, et tema sõna “tšillima” ei kasuta, ja pakkus oma tegevuse nimetamiseks sõna “kondama” (17P6).

Kas selline poodide keskel viibimine ka materialistlikumaks muudab, ei osanud enamus noori vastata, sest nende põhieesmärk ei ole “šoppamine”, vaid sõpradega suhtlemine ehk “tšillimine”. Pikemalt järele mõeldes arvas siiski mõni, et “kui ringi jalutades ilusaid asju vaadata, siis võib-olla tõesti lähed koju ja mõtled, et tahaks ka neid asju ja mõni ehk siis vanematelt nõuabki raha selle jaoks” (16T9). Sellise käitumismustri puhul võib tuua paralleeli Featherstone’i kriitilise lähenemisega tarbimiskultuurile: atraktiivne ja kaubaküllane keskkond ahvatleb ostma. Üldiselt olid vastajad seda meelt, et paljuski on see

individuaalne ning sõltub konkreetsest inimesest, kas ning kuidas selline keskkond ja sõbrad teda mõjutavad.

4.5. Vaba aja veetmise seos “šoppamisega”

Kuigi enamik vastajaid ei pea oluliseks poodide olemasolu ning tõlgendab kaubanduskeskust pigem sõpradega koos olemise kui tarbimise kohana, leidus siiski üks vastaja, kes esimese asjana mainis poodide tähtsust.

- *No kõige rohkem on need poed, siukesed riided ja niimoodi. Ja siis niisama tšillimine ka. (13T12)*

Vastused “tšillimise” ja “šoppamise” seoste kohta olid vastuolulised, isegi üks ja sama informant andis intervjuu käigus teineteisele vasturääkivaid vastuseid. Kohati “õnnestus” vastajad päris segadusse ajada. Kui otse küsida, kas “tšillimine” ja “šoppamine” on üks ja seesama, vastati eitavalt, aga kui paluti kirjeldada mõnd “tšillimise” korda Viru keskuses, siis nii mõnelgi oli kirjelduses sees ka poodides jalutamine ja asjade vaatamine (14T8, 14T4, 15P7). Isegi sama informant vastas küsimusele esialgu kindlalt, et need on erinevad tegevused, kuid hiljem selgus, et vaba aega veetes ta aeg-ajalt siiski jalutab ka poodidest läbi. Näiteks vastas üks informant küsimusele, kas “šoppamine” ja “tšillimine” on üks ja seesama tegevus või erinevad nähtused, et enamjaolt siiski samad, kuid uuesti sama teema juurde tagasi jõudes mainis ta, et kuna poodidesse jõuab ta sõpradega harva, on šoppamine ja tšillimine siiski erinevad tegevused (14T4).

- *Ma tulen siis spetsiaalselt selleks, et riideid vaadata ja šopata, ja siis kui tšillima, siis tšillima. (14T4)*

Kui noortel paluti kirjeldada üht tavalist korda, kui nad Viru keskuses käivad, mainisid väga vähesed ka poodides käimist. Üldiselt võib öelda, vaba aega veetes noored “tšillivad” ehk saavad kokku sõpradega, sõlmivad uusi tutvusi ja istuvad niisama, harva aga

jalutatakse ka poodides ringi. “Šoppamiseks” peavad noored eesmärgiga poodi minemist ja millegi ostmist. Selguse mõttes olgu allpool toodud ka üks tüüpiline mõttevahetus sellel teemal.

- *Kas te poodides ka käite vahel? Jah.*

Aga kuidas te seda tegevust nimetate kui te siia kaubanduskeskusesse tulete? Ütleme noortekeeles niimoodi? Tšillimine.

Tšillimine jah, aga šoppamine ei ole? Seda eriti ei kasutata, kasutatakse siis, kui lihtsalt poes käid.

Ahah, aga kas siis poes käimine ja ütleme, siin kaubanduskeskuses aja veetmine on nagu täiesti erinevad asjad? Mmm ... jah.

On küll jah? Et ühesõnaga eesmärk, kui sa tuled kaubanduskeskusesse sõpradega, siis see on nagu tšillimine, ja siis, kui sa tuled šoppama, siis ... Siis tuled nagu asju ostma ja riideid vaatama ja nii...

Üks tütarlaps väitis, et tal on alati mingi kindel siht (16T5), kui ta Viru keskses käib: kas siis raamatupood, Ilumaailm või kontoritarvete pood. Seekord, kui autor ta sealt leidis, olid nad lihtsalt pärast muusikapoes käimist maha istunud.

Oluliseks peeti siiski, kas eesmärk oli “šoppama” tulla või sõpradega vaba aega veetma ehk “tšillima” tulla.

- */.../ viienda klassi väikesed tüdrukud ja poisikesed kogunevad siia, siis nad on nii ägedad ja on siin tundide kaupa ja see on tšillimine minu arust. Šoppamine on see, kui ma otsin mingit asja poest või siis niisama vaatan, mis siin on. (16T5)*

Kaubanduskeskusesse minnes on eesmärk reeglina juba paigas, kas minnakse “šoppama” ehk midagi ostma või “tšillima” ehk sõpradega kokku saama. Ent sama tütarlaps, kes Viru keskses “šoppamas” ei käi (sest ei ole häid poode noortele) ning pidas “šoppamist” ja

“tšillimist” täiesti eraldi tegevusteks, kirjeldas üht tavalist Viru keskusesse sattumise korda nii: “Käime poodides, kui keegi midagi tahab, ostab ja siis läheme kuskile mujale.” (14T8) “Tšillimine” seega mingil määral siiski sisaldab “šoppamise” tunnuseid ning piirid “šoppamise” ja vaba aja veetmise ehk “tšillimise” vahel on väga hägused.

Informantide vastustele tuginedes ei saa nõustuda arvamusega, et noored muutuvad suure reklaami ja brändide laviini all tarbimiskeskseteks. Olukord on pigem vastupidine. Viru keskusel aja veetmisel on “šoppamine” ja asjade ostmine suuremale osale vastajatest teisejärguline ning mõni ei seostanud vaba aja veetmist ehk “tšillimist” “šoppamisega” üldse.

- *Nii, aga kas see nüüd ka on tšillimise puhul oluline, et siin ka poed ümberringi on või see... See ei ole üldiselt oluline, oluline on koht, kus sa oled, ja et on võimalik kuskil istuda või siis niimoodi nagu rahulikult olla. (14T3)*
- *Ja sa arvad, et näiteks see, et ütleme see pidevas sellises reklaamitulvas ja poodide ja bränditulvas olemine noori ei mõjuta? Ei, mina ei usu. Kuigi tegelikult, kui sa vaatad kalleid riideid ja sihukestes kohtades käid, siis ma arvan, et endal tuleb ka tahtmine neid riideid saada. (19P10)*

Nooremate vastajate (12–13) arvates on poed siiski väga olulised vaba aja veetmise seisukohalt, kas või eespool mainitud tegevuse tõttu, kus proovikabiinis selga proovitud riietes pilte tehakse.

Vaba aja veetmine ehk “tšillimine” sisaldab mõnikord ka “šoppamisele” iseloomulikke tunnuseid nagu poodides ringijalutamine ja asjade vaatamine, kuid noored seda “šoppamiseks” ei pea. “Šoppamiseks” peavad nad eesmärgiga kauplustes käimist, kas siis otsitakse endale või sõpradele midagi konkreetset või ostetakse midagi konkreetset. Kuigi noorte vaba aja veetmise praktikates on selgelt sees Lehtoneni & Mäenpää (1997) “šoppamise” kui naudingu tunnuseid ning Roo (2004) ja Kelleri (2004) välja toodud

“šoppamise” kui meelelahutuse tunnuseid, ei pea noored ise sellist aja veetmist “šoppamiseks”, vaid pigem “tšillimiseks”.

4.6. Ühiskonna suhtumine

Ühiskonna suhtumise kohta avaldasid informandid erinevaid arvamusi: kes arvas, et see on normaalne, kes arvas, et halb. Üldiselt olid noored seda meelt, et kui selline fenomen tekkis, räägiti ja kirjutati sellest väga palju, nüüd aga on sellise vaba aja veetmise viisiga lepitud.

- *Ma arvan, et alguses oli selline hull teema, et kõik rääkisid sellest, kõik avaldasid oma arvamust, aga see on ajapikku lihtsalt sumbunud, keegi ei huvitu väga enam nendest. (17P6)*

Vastajad oskasid analüüsida, olla kriitilised ka iseenda tegevuse suhtes.

- *Ma arvan, et ühiskond ei arva sellest väga hästi, sellepärast et, noh, tihtipeale, kui need kambad siin on, eks ole, siis nad pahatihti teevad lärmi, naeravad, kiljuvad, mis iganes, ja üleüldse vaadatakse natuke viltu, et kasvatuse viga või midagi, et ma ei tea, et kaubanduskeskuses, et kas tal nüüd tõesti midagi muud ei ole teha. Ma arvan, et ühiskond ei suhtu sellesse hästi. (16T9)*

Kuigi enamus vastajatest olid seda meelt, et ühiskonna suhtumine on pigem leplik, siis need, kes olid Viru keskuses aega veetes halba seltskonda sattunud ja sellega seoses omasid negatiivseid kogemusi, arvas vastupidi: varem oli suhtumine hea, aga kuna sellest on nii palju halba tulnud, ei arvata enam hästi. Järgmine arvamus on tütarlapselt, kes sattus Viru keskuses halbade sõprade mõju alla:

- *No alguses, kui see tekkis, siis ei olnud kellelgi selle vastu midagi, ma arvan, aga praegu juba on sellest välja kujunenud nii palju halbu asju, et nüüd sellest ei mõelda küll hästi enam. (14T8)*

Kui alguses suhtusid ka turvatöötajad noortesse tõrjuvalt, siis nüüd on see probleem lahenenud: kui käitutakse korralikult ega tülitata teisi külastajaid, siis noori välja ei aeta.

- *No nüüd nad otseselt ei tule jah kampu ära ajama jah, ja nüüd ei ole siin eriti enam kedagi. Varem oli, et see ei ole mingi istumise koht, et niimoodi, et siis aeti minema laiali. (18T1)*
- *Las ma mõtlen. Minu arust, nad arvavad, et see lihtsalt nii on, et nad lihtsalt võtavad seda asja, nagu see on. Et see on pikka aega nii olnud ja nüüd ongi. (12T11)*

Otse küsides ei taju enamus noori negatiivset suhtumist enda tegevusse, kuid kaudselt siiski selgub, et ega turvameestele vist ei meeldi, et noored seal käivad (18T1) ja osa külastajaid vaatab ka imelikult.

- *Tavaliselt vaadatakse just, et miks nad niisama istuvad, samas võiks ju õppida kodus või siis trenni teha või et ei ole niisama mõtet nagu pingi peal ka istuda terve päev. (14T3)*

Küsimusele, kuidas ta tajub ühiskonna suhtumist ja miks see suhtumine halb on, vastas üks tütarlaps järgmiselt.

- *Ma ei tea, see on nagu mingi tegevuse puudumine või passimine ja joomine ja suitsetamine siin niisama, see on ühiskonnale tolku ei ole, kui noored seda teevad. (14T8)*

Kõige ekstsentrilisema vastuse ühiskonna suhtumise kohta sain 13-aastaselt tütarlapselt.

- *See ei huvita mind, ei ole kursis. (13T12)*

Noored lõpetaksid Viru keskuses käimise, kui sõbrad seal enam ei käi või õppetöös tekivad raskused. Avaldati ka arvamust, et konkreetset lõppu ei saagi olema, sest kui vanad enam ei käi, tulevad uued peale.

- *Issand, ma ei oska öelda, oleneb ka sellest, et mis poed siin on ja kas on mingi suve hooaeg ja kui see on läbi, siis on mingid igavad riided, et pole nagu eriti mõtet käia siin. Et siis pigem kuskil mujal olla. (13T12)*

Arvati ka, et siis tuleks see keskus lihtsalt kinni panna.

Kui 2004.-2005. aastal kohtas seoses Viru keskuse avamisega võrdlemisi äkilisi arvamusaktsidusi ning vallandus kriitikalaviin tarbimisühiskonna, kaubanduskeskuste ja seal aega veetvate noorte aadressil, siis nüüdseks võib noorte vastustest aimata, et ühiskond on olukorraga leppinud. Sama toetavad ka Inimarengu Aruande (2008) tulemused, mille andmetel kaubanduskeskuses viibimises erilist probleemi ei nähta.

5. JÄRELDUSED

Viru keskuses aega veetvad noored

Võib väita, et noorte seltskond, kes Viru keskuses aega veedab, on läbilõige Tallinna noortest. Seal leidub nii noori, kellele on esmatähtis edasijõudmine koolis ja head hinded, aktiivselt spordi ja hobidega tegelevaid noori kui ka neid, kes on pahuksis seadusega.

Vastajate väitel veedavad Viru keskuses aega noored vanuses 11–19 eluaastat, mõne vastaja sõnul ka 8–9-aastased. Vastajad ise lahterdavad Viru keskuses viibivaid noori vanuse järgi. Nooremad, 11–13-aastased on lärmakad ja riietuvad silmatorkavalt; umbes 15-aastased muutuvad väidetavalt rahulikumaks ega käitu enam nii väljakutsuvalt. Intervjuu tulemustest selgub, et Viru keskuses viibitakse kahest-kolmest korrast nädalas kuni igapäevaste külastusteni. Viibimise kestus varieerub kümnest minutist terve päevani. Viru keskuses aja veetmise uudsus kaob keskmiselt ühe kuni kahe aastaga, seejärel kordade arv ja veedetud aeg vähenevad või leitakse alternatiivsed kohad ja tegevused.

Uuringus osalenud noorte vastustest võib välja lugeda soovi distantseeruda Viru keskuses aja veetjaist. Öeldi otse välja, et “mina siin ei käi”, “ma lähen siit ainult läbi, et bussiterminaali minna”, “varem käisin, enam ei käi siin aega veetmas” jms.

Suhted

Kui asi puudutab suhteid eakaaslastega, võib noorte vastustest välja lugeda teatava vastuolu. Küsimusele, milline on seltskond, kes Viru keskuses aega veedab, sain suhteliselt negatiivseid vastuseid: “inimesed, kes ei oska oma ajaga midagi targemat teha”, “need on probleemsed noored, kellel ei ole kodused suhted head ja kellel on probleeme alkoholi ja narkootikumidega”. Kuid küsimusele suhete kohta eakaaslastega Viru keskuses vastatakse, et need on head. Erinevad seltskonnad omavahel eriti ei suhtle ning tõenäoliselt selle tõttu tuleb ka konflikte harva ette.

Uuringus osalenud noorte sõnul on vanematega läbisaamine reeglina hea ning noored ise tunnistavad, et kui vanemad neid usaldavad ja nende sõpru teavad, ei tehta ka Viru keskuses käimisest probleemi. Noorte arvates peavad nende vanemad Viru keskust tänavaga võrreldes turvalisemaks kohaks ja eelistavad, et nad veedaksid aega pigem kaubanduskeskuses kui tänaval. Järeldusele, et vanemad aktsepteerivad turvalise keskkonnaga kaubanduskeskuseid vaba aja veetmise kohana, jõudis ka Roo (2004).

Viru Keskuse töötajaid mõistavad uuringus osalenud noored hästi. Noored saavad aru, et nende viibimine Viru keskuses tekitab töötajates teatud pinget ja turvatöötajatele lisatööd. Nende omavahelised suhted on korras, kui noored ei käitu lärmakalt ja muul moel väljakutsuvalt ehk täidavad täiskavanute kehtestatud "väikekodanlikku moraalikoodeksit" (Shields 1989: 160).

Õpetatajate suhtumist oskavad vastajad kõige vähem kommenteerida. Õpetajate põhiprobleemiks on siiski see, et noorte õppeedukus oleks korras ja koolitöödeks jääks piisavalt aega ka kaubanduskeskuse kõrvalt.

Viru keskus kui aja veetmise koht

Noored on valinud Viru keskuse vaba aja veetmise kohaks üsnagi praktilistel kaalutlustel. Viru keskus asub kesklinnas, kõikide transpordiliinide ristumiskohas ning lähedal vanalinnale, kohvikutele ja kinole. Päris tähtsusetuks ei peetud ka Viru keskuse keskkonda, mis on eelkõige soe, valge ja avar. Vastajad avaldasid arvamust, et pimedas ja rāpases kohas ei tahaks ju keegi olla. Samuti peetakse oluliseks, et kaubanduskeskus pakub teatavat anonüümsust, vanemate silma alt ära olemise võimalust. Selliseid kohti, kus noored ilma täiskasvanute otsese järelevalveta olla saavad, on siiski vähe. Lühidalt öeldes on peapõhjus alternatiivide vähesus.

Viru keskuses aja veetmine annab noortele vabaduse olla, nagu endale meeldib, ja võimaluse ise oma elu määrata. Peale asukoha oli vastajate jaoks oluline, et sõbrad on seal. Vastusele, mis muudab Viru keskuse noorte jaoks ahvatlevaks, oli noorte esimeseks vastuseks: “Sõbrad.”

Kauplused ja efektsed vaateaknad olid enamuse informantide jaoks väidetavalt tähtsusetud. Olulisemaks peeti kaubanduskeskuses aja veetmise puhul mitte tarbimisega seotud tegevusi, vaid pigem keskuse kui avatud ruumi pakutavat sotsiaalset aspekti. Informantide vastustest järeldub, et noorte jaoks samastub kaubanduskeskuse avatud ruum vabaduse ja sõltumatusega, samas ka võimalusega tunda ennast osana rahvamassist, rahuldades seega kuuluvuse tunnet ja turvalisuse vajadust.

Noorte valik asukoha suhtes kattub Gottdieneri (1995) väitega, et kaubanduskeskustest on saanud linnaväljakud ja sotsiaalse läbikäimise kohad.

Vaba aja veetmise sisu

Põhiliste tegevustena nimetasid noored lihtsalt istumist, vestlemist, sõpradega kohtumist, aja parajaks tegemist ning uute tutvuste sõlmimist. Selles osas ei erine Eesti noored oma välismaistest eakaaslastest (Anthony 1985). Küll ei ole aga üheski mulle teada olevas teises uurimuses mainitud riietuskabiinides riiete proovimist ja pildistamist.

Tegevuste juures peavad vastajad samuti olulisemaks pigem Viru keskuse pakutavat sotsiaalset keskkonda kui tarbimisega seotud võimalusi, mis on sarnane tulemus teiste taoliste uuringutega (Lewis 1989; Matthews et al. 2000; Roo 2004).

Vastajad ise Viru keskuses vaba aja veetmist “šoppamise” mõistega ei seosta, kuigi tegevustes sisalduvad “šoppamisele” omased tunnused nagu kaubanduskeskuses viibimine, poodides jalutamine ja riiete proovimine. Oma tegevust nimetab enamuse vastajaid “tšillimiseks”. Neid tegevusi lahutavaks teguriks on vastajate sõnul algne eesmärk, mille

pärast Viru keskusesse tullakse. Juhul kui tullakse sõpradega kokku saama, nimetatakse seda “tšillimiseks”, mis vahel sisaldab ka poodides jalutamist ja asjade vaatamist. Juhul kui tullakse “šoppama”, on eesmärk osta või otsida mõnd kindlat asja.

Vastajate meelest on “tšillimine” eeskätt sotsiaalne tegevus: see tähendab sõpradega koos aja veetmist ja suhtlemist. “Šoppamine” on pigem asjadele, kaupadele orienteeritud tegevus, kas siis kauba vaatamine või tegelik ostmine.

Ühiskonna suhtumine

Vastajate arvates on kired noorte vaba aja veetmise ümber Viru keskusel vaibunud ning ühiskond on sellise tegevusega lihtsalt leppinud.

Kui vaidlused Viru Keskuses aega veetvate noorte tegemiste ümber ongi raugenud ning kaubanduskeskuse töötajad ja külastajad olukorraga harjunud, siis tegelikult ei ole poleemika kaubanduskeskustes aega veetvate noorte ümber kaugeltki mitte lõppenud. Nimelt avati 2009. aasta alguses Auriga keskus Saaremaal ning kohalikus ajalehes Meie Maa algas arutelu noorte viibimise üle keskusel sarnaste probleemide lahkamisega, millega Tallinnas 2004. aastal.

Tõenäoliselt ei ole võimalik noorte vaba aja veetmist kaubanduskeskustes takistada või lõpetada, sest selline vaba aja veetmise vorm on ühiskonna arenguga noorte ajaveetmise võimaluste hulka paratamatult lisandunud. Positiivses mõttes võiks noorte kaubanduskeskuses viibimisse suhtuda kui uude võimalusse vaba aega veeta, sest kaubanduskeskuses on noored siiski teatud mõttes täiskasvanute järelevalve all ning viibivad turvalisemas keskkonnas kui alternatiivsed organiseerimata tegevusega kohad, näiteks tänavad, trepikojad ja bussiootepaviljonid.

6. DISKUSSIOON

Noorte ilmumine kaubanduskeskustesse Viru keskuse avamisel Tallinnas 2004. aastal tekitas Eesti avalikkuses palju poleemikat. Eelkõige seostasid kriitikud seda nähtust tarbimisühiskonna negatiivsete mõjudega, tundes muret kasvava põlvkonna eetiliste tõekspidamiste pärast: “Koolitatakse neis [kaubanduskeskustes] ju inimestest täisjõus masstarbijaid, lapsi õpetatakse rõõmu tundma rahast ja sädelevatest kaupadest, mitte oma perest ja laste sünnitamisest” (Enno 2005).

Avalikkuse mure oli otseselt seotud Featherstone'i (1991) kriitilise lähenemisega tarbimiskultuurile, kus kaubanduskeskus on värvikirev ja kaubaküllane keskkond, noored aga manipuleeritavad tarbijad ning kaubanduskeskuste ainueesmärk on kasvatada üha uusi ja uusi tarbijaid. Vastukaaluks kriitikute arvamusele aga leidis Roo (2004) vaatluste põhjal, et kaubanduskeskustes väidetavalt toimuv “ostuhullus” ja tarbimisühiskonna paratamatu mõju on liialdatud ning “inimesed ostukeskuses sageli ei osta kuigi palju” (Roo 2004: 63).

Kuivõrd tarbimiskeskond noortele mõju avaldab, on antud töö spetsiifikat arvestades raske öelda. Aga on selge liialdus väita, et kaubanduskeskus on koht, kus noortest kasvatatakse materialistid ja massitarbijad. Noored on integreeritud turunduskommunikatsiooni keerulises mõjuväljas kogu aeg, nii tänaval, kodus televiisori ja arvuti ees kui sageli ka koolis.

Kaubanduskeskustes viibimine ei ole Eesti noorte seas nii levinud tegevus, kui meediakajastuste järgi võiks arvata. Kaubanduskeskuses viibimisest olulisemaks peavad noored pidusid ja seltskondlikke koosviibimisi ning vaieldamatu ülekaal on arvutil ja internetil (Mina, maailm, meedia 2008). Peale selle asuvad kaubanduskeskused vaid suuremates linnades.

Kuigi noored distantseerisid end Viru keskuses käijatest, tõenäoliselt selle avaliku hukkamõistu tõttu, kasutab suurem osa uuringus osalenud noortest Viru keskust siiski kui kohtumispaika, kohta, kus aega parajaks teha ja pärast ostude tegemist puhata. Seega ei erine enamuse vastajate tegevus oluliselt täiskasvanute tegevusest.

Miskipärast kipuvad noori ja tarbimisühiskonda laiemalt kritiseerivad inimesed alahindama ühiskonna teiste liikmete analüüsivõimet ja kritikameelt. Nii mõnegi uuringus osalenud noore arvamusest sellise aja veetmise mõttekuse üle tuli välja noorte võime kriitiliselt hinnata ning analüüsida enda ja teiste tegevust Viru keskuses. Vastajad üllatasid empaatiavõimega, hinnates Viru keskuses aega veetvate noorte tegevuse mõju nii teistele seal viibivatele inimestele kui ka nende tööle (täiskasvanud, Viru keskuse külastajad, turvatöötajad, müüjad).

Võib väita, et otseselt tarbimisega on noorte tegevustel Viru keskuses suhteliselt vähe tegemist. Arvestada tuleks siiski asjaoluga, et suuremalt jaolt saavad noored olla vaid “silmadega” tarbijad, sest nende rahalised ressursid on teatavasti piiratud ning nad sõltuvad tarbimisotsuste tegemisel oma vanematest.

Uuringus osalenud noored oma tegevust “šoppamise” mõistega ei seostanud ning kasutasid pigem väljendit “tšillima”, mille sisuks on noorte endi väitel pigem sõpradega kohtumine, suhtlemine ja tutvuste loomine. “Šoppamise” tähendust seostasid noored otseselt tarbimisega, mingi konkreetse asja otsimise või ostmisega. “Tšillimise” kui tegevuse juures võib siiski täheldada paljusid “šoppamise” tunnuseid, sest “šoppamise” mõiste alla käib ka lihtsalt kaubanduskeskuses viibimine, mida noorte tegevus sisuliselt ka on.

Antud töö tulemuste taustal võib järeldada, et mõistete tasandil kannavad need kaks väljendit sarnaseid tähendusi ja tunnuseid. Vastajate enda jaoks on ühel tegevusel (“tšillimine”) sotsiaalne tähendus, kattudes sealjuures Roo (2004), Kelleri (2004) ning Lehtoneni ja Mäenpää (1997) käsitluste järgi “šoppamise” meelelahutusliku, naudingutele

orienteeritud poolega, ning “šoppamise” mõiste uuringus osalenud noorte käsitluses kattub samade autorite “šoppamise” käsitluste pragmaatilise poolega. Selgust toodud mõistete ja tegevuste seoste üle tooksid kindlasti täiendavad uuringud.

Informatide vastustest lähtuvalt, võib Viru keskuse negatiivse mõju kontekstis esile tuua veel võimalike “halbade” sõprade tekke. Seos Viru keskuse ja “halbade” sõprade vahel ilmnes küll vaid kolme informandi puhul, kuid tuginedes autori varem esitatud väitele, et Viru keskuses veedab aega läbilõike Tallinna noortest, on seose olemasolu täiesti võimalik. Vastukaaluks võib väita, et halvad sõbrad võivad tekkida ka muul viisil aega veetes. Uuringus osalenud noorte vastustest võib järeldada, et sõprade ja keskkonna mõju suurus sõltub konkreetsest inimesest ja tema iseloomuomadustest.

Ümbritseva keskkonna mõju suurus on varasemate uuringute väitel (Andersalu-Targo 2008; Wilska 2008) otseselt seotud vanemate ja laste omavaheliste suhetega. Mida usalduslikumad on noorte suhted vanematega, seda väiksemat mõju avaldab keskkond.

Käesoleva uuringu tulemusena võib öelda, et Viru keskusest on saanud noorte jaoks oluline keskkond, kus toimub sotsialiseerumine ning kus luuakse oma nägemus tarbimisest, kommunikatsioonist, identiteedist jne. Kuigi Viru keskuse kui keskkonna mõju antud tööga otseselt mõõta ei saa (Featherstone'i kriitiline lähenemine), on Viru keskuses aega veetvate noorte tegevustel täiesti olemas seos Featherstone'i kahe viimase lähenemisega tarbimiskultuurile. Vastajate argumendid, miks noored Viru keskuse kasuks otsustasid, ja tegevused, millega nad aega veedavad, on seotud sotsiaalse kuuluvuse tähistamisega ning enesele suunatud tegevustega ehk emotsionaalsete naudingutega.

Peale selle “tarbivad” noored Viru keskuse pakutavat ruumi linnaväljakuna, et kohtuda, vestelda ja aeg parajaks teha. Kui suhtuda Viru keskuse enesepositsioneerimisse üksüheselt – “Eesti moemeka, pealinna süda, mõnus kohtumispaik, meelelahutuskeskus ja

moodsa kultuuri kandja” (Viru keskuse kodulehekülg) –, kasutavad noored keskust sihipäraselt.

Kui Viru keskus reklaamib ennast kohtumis- ja suhtluspaigana, tekib küsimus, miks täiskasvanute arvates on noortel vähem õigust seal olla kui neil endil? Kui noored kasutavad keskust sihipäraselt, siis miks on just noored need, kes satuvad kriitiliste arvamusalalduste objektiks? Ehk leidub osaline tõde Valentine’i (1996) kriitilises väites täiskasvanute aadressil, et “täiskasvanud on avaliku ruumi defineerinud kui isikliku ruumi” ning “kogunendes moodustavad noored ohu täiskasvanute hegemooniale avaliku ruumi üle (Valentine 1996a; Matthews et al. 2000: 281 kaudu)? Kas täiskasvanute reageeringute motiiviks on tõesti ainult soovi kaitsta noori? Või häirib täiskasvanuid noorte käitumismustrite erinevus? Kas põhjuseks võib hoopis olla soov lastest ja noortest eristuda? Täiskasvanute tegelikke motivatsioone oleks samuti huvitav uurida.

Uuringu tulemustele toetudes võib väita, et noorte valikute motivaatoriks on täiskasvanute silma alt ära olemine, anonüümsus, mõne informandi puhul ka turvapaik koduste tülidest. Vastustes nii koha kui tegevuste valiku suhtes võib täheldada noorte vajadust kaubanduskeskuse kui sotsiaalse ruumi järele, mitte koha järele, kus tarbida.

Üheks valikukriteeriumiks, miks noored just kaubanduskeskuses aega veedavad, oli alternatiivide puudumine – seda just sarnaste kohtade suhtes, kus puudub organiseeritud tegevus, mis võimaldaks noortel eemalduda täiskasvanutest ja veeta aega reeglilabalt. Vajadus eemalduda täiskasvanutest ja katsetada oma piire on tõenäoliselt iseloomulik kõikide põlvkondade noortele. Seega oleks liiga lihtne arvata, et suurendades noorte hõivatust organiseeritud tegevustega, väheneb noorte vajadus avalikus ruumis omaette tegutseda.

Viru keskuses aja veetmisse võiks suhtuda kui sotsialiseerumisprotsessi ühte etappi, kus noored saavad eakaaslastelt neile vajalikku tagasisidet oma võimete, oskuste, hoiakute jms

suhtes. Uuringu andmetele tuginedes ei kesta see etapp tõenäoliselt üle paari-kolme aasta. Kuna kõik tarbimise vormid on kultuurispetsiifilised, mis eeldab kooskõla eluviiside ja kohaliku kultuurikeskkonnaga, võib väita, et kui vanasti oli sotsialiseerumiskohaks kiigeplats ning ühiskonna arenedes bussijaamad ja bussiootepaviljonid, siis täna, tarbimiskultuuri ajastul toimub linnanoorte sotsialiseerumine ühiskonna liikmeks paratamatult läbi kaubanduskeskuse kui tarbimiskultuuri lahutamatu osa.

Loomulikult ei tähenda kõik eespool öeldu, et täiskasvanud võivad minetada valvsuse ja huvi noorte vaba aja tegevuste suhtes. Noori ja nende tegevust ei saa vaadelda kui nähtust omaette, vaid siiski peegeldust ühiskonnast, mille on loonud täiskasvanud ning mille mõju all on üles kasvanud ka põlvkond, kes veedab aega Viru keskuses.

Mujal maailmas on mõistetud, et noorte tegevuste ja valikute põhjusi tuleks uurida põhjalikumalt kui vaid atraktiivset turundussihtgruppi silmas pidades. Teadmised nende käitumise tagamaadest aitaksid noori paremini mõista ning arvestada nendega avalikus ruumis. Me ei saa neid ignoreerida või tõrjuda nende erinevuse pärast “mõistlikult” käituvatest täiskasvanutest.

Meetodi kriitika

Kvalitatiivset uuringut peetakse kriitikute sõnul “kaunis tähtsusetuks uurimissuunanaks”, “mida tasub kaaluda vaid uuringu varases staadiumis, et ennast enne tõsisemat kvantitatiivset uuringut uurimisprobleemiga kurssi viia” (Silverman 2000: 9-11; Laherand 2008 kaudu). Kuna tegu on praktiliselt pilootuuringuga (autorile teadaolevalt ei ole Eestis varem noori intervjueritud seoses vaba aja veetmisega kaubanduskeskustes), puudusid seni igasugused andmed noorte hoiakute ja kogemuste kohta seoses antud temaga. Seetõttu on valitud meetodi kasutamine igati põhjendatud.

Kõige enam on kvalitatiivsete uurimuste puhul kritiseeritud nende usaldusväärsust. Kriitikud on selle küsimuse tõstatanud, sest tihti pakutakse kvalitatiivsete uurimistulemuste

toetuseks liiga nappe väljavõtteid intervjuuprotokollidest (Laherand 2008). Käesolevas töös on püütud seda viga vältida ning tõestada kõiki oma väiteid väljavõtetega intervjuuprotokollidest.

Kriitikud on väitnud, et tihti ei pöörata tähelepanu vasturääkivatele juhtumitele. Käesoleva uurimuse käigus selgus kaks vasturääkivust. Üks neist puudutas noorte omavahelisi suhteid ja suhtumist Viru keskuses ajaveetjatesse ning teine mõistete “šoppamine” ja “tšillimine” seoseid noorte aja veetmisega. Nende vasturääkivuste tagamaade selgitamiseks pakkus kvalitatiivne uurimismeetod võimaluse küsimusi täpsustada, sama teema juurde uuesti tagasi tulla ja esitada kontrollküsimusi.

Kvalitatiivse meetodi puhul on tehtud kriitikat ka uurija isiku võimaliku mõju kohta uurimistulemuste tõlgendamisele. On üsna tõenäoline, et uurija isikuomadused, tõekspidamised ja kogemused tulemuste tõlgendamist mõjutavad. Tulemuste usaldusväärsuse ning pingevabama õhkkonna loomise eesmärgil viidi intervjuud läbi Viru keskuse kohvikus Bestseller, et säilitada antud töö konteksti silmas pidades informantidele loomuliku keskkonda.

Edasised uuringud

Kuna Eesti noorte ajaveetmispraktikaid kaubanduskeskustes on vähe uuritud, jääb mitu võimalust teemat nii laiemalt käsitleda kui ka süvitsi lahata. Sama teemat saaks uurida ka kvantitatiivse uurimismeetodi abil, nii et vastajad oleksid anonüümses rollis. On võimalik, et sel viisil noorte vaba aja veetmise praktikaid uurides saavutatakse teistsuguseid tulemusi.

Käesoleva uurimustöö raames heitis autor pilgu noorte arvamustele ja hoiakutele, kuid mida arvavad sellisest aja veetmise viisist noorte vanemad, Viru keskuse töötajad ja külastajad?

Samuti oleks huvitav teada, mis peitub täiskasvanute negatiivsete reaktsioonide taga? Kas hukkamõistev suhtumine on tõesti ainult soov kaitsta noori? Ehk häirib täiskasvanuid noorte käitumismustrite erinevus või juhinduvad nad soovist lastest ja noortest eemalduda?

KOKKUVÕTE

Võtmesõnad: kaubanduskeskus, noored, vaba aeg, sotsialiseerumine, tarbimiskultuur

Koos tarbimisühiskonnaga on tekkinud teatud käitumismudelid, mille iseloomustamiseks on kasutusele võetud väljend tarbimiskultuur. Selle all peetakse silmas nii otsest tarbimist kui ka tarbimist kui meelelahutust (*recreation*), kaubanduskeskustes aja veetmist, identiteedi loomist erinevate kaubamärkide kaudu jne. Täiskasvanutega koos on kaubanduskeskustesse vaba aega veetma jõudnud ka noored.

Selline, Eesti ühiskonnas suhteliselt uus aja veetmise vorm tekkis Eestis Viru keskuse valmimisega 2004. aastal ning vallandas avaliku arutelu tarbimisühiskonna, kaubanduskeskuste ning seal viibivate noorte aadressil.

Ehkki mujal maailmas on põhjusi, miks noored kaubanduskeskustes vaba aega veedavad, uuritud juba 1980. aastatest, ei ole Eestis autorile teadaolevalt spetsiifiliselt noorte ajaveetmispraktikaid uuritud.

Käesoleva uurimustöö eesmärk oli süvaintervjuude abil selgitada, miks on noored valinud vaba aja veetmise kohaks Viru keskuse.

Töö empiiriline osa koosneb kaheteistkümne informandiga läbi viidud süvaintervjuu analüüsi tulemustest ja järeldustest.

Tulemustest selgus, et vastajad on valinud Viru keskuse vaba aja veetmise kohaks eelkõige asukoha tõttu kesklinnas ning kaubanduskeskuse sooja ja turvalise keskkonna tõttu, kus on mugav sõpradega kohtuda ja suhelda.

Viru keskuses aega veetvate noorte omavahelisi suhteid hindasid vastajad headeks, kuid keskuses aega veetvaid noori kirjeldati negatiivses võtmes. Sellest võis välja lugeda vastuolu ning soovi distantseeruda Viru keskuses aja veetjaist.

Suhteid vanematega ja Viru keskuse töötajatega pidasid vastajad headeks, juhul kui vastastikku teineteisega arvestatakse.

Põhilised tegevused sarnanesid mujal maailmas läbi viidud uuringute tulemustega. Nendeks on sõpradega kokkusaamine, vestlemine ja ringijalutamine. Üheks eriliseks vaba aja

veetmise viisiks on riietuskabiinides piltide tegemine, mida autor teistest sarnastest uuringutest ei leidnud.

Tulemustest selgus, et vastajad ei seosta oma tegevust Viru keskuses “šoppamise” mõistega, nimetades sellist aja veetmise viisi pigem “tšillimiseks”, mis sisaldab siiski ka “šoppamise” tunnuseid nagu lihtsalt kaubanduskeskuses viibimine, poodides jalutamine ja riiete proovimine.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et vastajad hindasid Viru keskuses aja veetmise puhul pigem keskuse kui avatud ruumi sotsiaalset aspekti, mitte tarbimisega seotud tegevusi.

SUMMARY

Leisure practices of the youth in Viru Shopping Centre

Keywords: shopping mall, adolescents, socialisation, consumption culture, leisure

With a society geared towards consumption, certain models of behaviour have emerged – a new expression called consumption culture has been adopted to characterise it. This phenomenon is described by direct consumption and also consumption as recreation; spending time in shopping malls, creating an identity via different brands etc. Alongside adults, also adolescents have started spending their leisure time in malls.

This relatively new form of spending time in Estonian society came about when Viru shopping centre was completed in 2004. It opened up a public discussion about consumption society, shopping malls and the adolescents who spend their time there.

Even though in other parts of the world the reasons why adolescents spend their time in malls have been researched since the 1980s, the author knows of no specific research on adolescents' habits spending their time in Estonia.

The objective of this study was to find out why adolescents have chosen Viru shopping centre as the place to spend their leisure time via in depth interviews.

The empiric part of the paper consists of the analysis based on the results and conclusions of the in depth interviews carried out with twelve informants.

The results showed that the respondents have chosen Viru centre as the place to spend leisure time primarily because of its location in the city centre and the warm and safe environment of the shopping mall, where it is convenient to meet and communicate with friends.

According to the respondents, the relations between the adolescents spending their time in Viru centre are good, but the adolescents who spend their time in the centre were described in a negative light. This posed a contradiction and a wish to distance themselves from those who spend time in Viru centre.

The respondents said that their relationships with their parents and Viru centre employees are good, if everyone takes each other into consideration.

The main activities were similar to the results of studies carried out elsewhere in the world. These include meeting friends, talking and walking around. One special way of spending leisure time is taking photos in the dressing rooms – something the author did not find in other similar studies.

The results showed that the respondents do not connect their activity in Viru shopping centre with the concept of shopping, calling this form of spending leisure time “chilling”, which still does include traits associated with shopping like simply being in a shopping mall, walking in shops and trying on clothes.

In summary, the respondents appreciated Viru shopping centre because of the social aspect of an open space to spend time, not because of the activities related to consumption.

KASUTATUD KIRJANDUS

- Andersalu-Targo, A. (2008). Laste tarbijaks sotsialiseerumine ja rahaga seotud hoiakud. Ots, L (toim.). *Uued ajad-Uued lapsed*. Tallinn: TLÜ Kirjastus, 233-253.
- Arnon, S & Shamai, S & Ilatov, Z (2008). Socialization Agents and Activities of Young Adolescents. *Adolescence*; Summer 2008, Vol. 43 Issue 170, p373-397, 25p, 5 charts
- Baudrillard, J. (1998). *The Consumer Society: Myths and Structures*. London: Sage Publications.
- Dotson, M & Hyatt, E. (2005) Major influence factors in children's consumer socialization. *Journal of Consumer Marketing* 22 (1), 3542.
- Featherstone, M. (1991) *Consumer Culture and Postmodernity*. London: Sage.
- Furnham, A. (2001) Children and Advertising- Politics and Research in Consumer Socialization. *Children – consumption, Advertising and Media* 2001, 1:125. Copenhagen Business School Press
- Gottdiener, Mark (1995). Recapturing the Center: A Socio-Semiotic Analysis of Shopping Malls. *Postmodern Semiotics*. Chapter 4.
- Hoffman, L. Paris, S. Hall, E. (1994). *Developmental psychology today*. New York: McGraw-Hill.
- Järve, L. (2008). *Eesti eelteismeliste ja teismeliste tarbimise analüüs: uuringu "Noorte Elustiil 2007" põhjal*. Käsikirjaline bakalaureusetöö. Sotsioloogia ja sotsiaalpoliitika instituut. Tartu Ülikool.
- Katz, C.** (1998). Disintegrating Developments: Global Economic Restructuring And The Eroding Ecologies Of Youth. T. Skelton & G. Valentine (toim.). *Cool Places: Geographies Of Youth Cultures*. 130-44. Routledge, London.
- Keller, M. (2004). Tarbimiskultuuri pinged tänapäeva Eestis. *Akadeemia* 16, 10, 2228-2253
- Laherand, M.-L. (2008). *Kvalitatiivne uurimisviis*. Tallinn. OÜ Infotrükk.
- Lieberg, M. (1995). Teenagers And Public Space, *Communication Research* 22(6): 720-44.

- Lindström, M. & Seybold, P. B (2004). *Bränd ja lapsed: särav pilguheit tänaste laste mõttemaailma ja nende suhetesse brändidega*. Tallinn: Tallinna Raamatutrükikoda
- Lintonen, T. P. & T-A. Wilska & L. K. Koivusilta & A. I. Konu. (2007). Trends in disposable income among boys and girls in Finland from 1977 to 2003. *International Journal of Consumer Studies* 2007, 31: 340-348.
- Martens, L. & D. Southern S. & Scott. (2004). Bringing Children (and Parents) into the Mina. Maailm. Meedia 2008., Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut, Tartu Ülikool Saar Poll.
- Sociology of Consumption: Towards a Theoretical and Empirical Agenda. *Journal of Consumer Culture* 2004, 4: 155-182.
- Matthews, H. & M. Taylor & B. Percy-Smith & M. Limb. (2000). The Unacceptable Flaneur: The Shopping Mall as a Teenage Hangout. *Childhood* 2000; 7; 279 Sage
- Pajula, M. (2008). *Laste ja lastevanemate käsitletud taskurahast*. Käsikirjaline bakalaureusetöö. Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut, Tartu Ülikool, Tartu.
- Raamat, R. (2005). *Keskkoolinoorte käsitletud rõivabrändidest*. Käsikirjaline bakalaureusetöö. Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond, Tartu Ülikool, Tartu.
- Rahu, K. (2004). "Šoppamise" sooline representatsioon. Magistritöö. Sotsiaalteaduskond, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond. Tartu Ülikool. Tartu.
- Roedder John, D. (2002). Consumer Socialization of Children - A Retrospective Look at Twenty-five Years of Research. *Children – Consumption, Advertising and Media* 2002, 1: 25-89. Copenhagen Business School Press
- Roo, R. (2004). *Tarbikäitumine ostukeskustes Tartu Lõunakeskuse ja Tallinna Rocca al Mare näitel*. Käsikirjaline bakalaureusetöö. Sotsiaalteaduskond, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond. Tartu Ülikool. Tartu
- Tiit, E.-M. (2009) *Eesti inimarengu aruanne 2008*. SA Eesti Koostöö Kogu. Eesti Ekspressi Kirjastuse AS, Tallinn
- Schor, J. B. (2004). *Born to Buy: The Commercialized Child and the New Consumer Culture*. Simon and Schuster, USA.
- Sibley, D. (1995). *Geographies Of Exclusion*. Routhledge, London

Slater, D. (c1997). *Consumer Culture and Modernity*. Cambridge: Polity Press.

Uibu, M. (2005). *Lapsed ja tarbimisühiskond: Eesti lapsevanemate käsitletud*. Käsikirjaline bakalaureusetöö. Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond, Tartu Ülikool, Tartu.

Valkenburg, P. M., Cantor, J (2001). The Development of a Child Into a Consumer. *Applied Developmental Psychology*, 22, 61-72.

Vihalemm, T. (2008). *Meedia ja kommunikatsiooni uurimismeetodid*. Loengukonspekt. Vaadatud 26.01.2009

Wilska, T.-A. & P. Pedrozo (2007). New technology and young people's consumer identities. *Nordic Journal of Youth Research* 2007, 15, 4:343-368.

Wilska, T.-A. (2008). Economic values and attitudes of children and teenagers in finnish families. *Published Research from Child and Teen Consumption 2008*. The 3rd International conference on multidisciplinary perspectives on child and teen consumption.

Ajalehtede artiklid

Ahas, R. (2005). Kaubanduskeskuste ajastu. *Eesti Ekspress*, 30. märts.

Enno, S.-E. (2005). Ostukeskused ja massitarbimine. *Eesti Päevaleht*, 12. Detsember.
Kask, A. (2004). Tunded tunnelis. *Eesti Ekspress*, 06. mai

Ksenofontov, A.(2004). A. Laikmaa tänava valgusvann. *Eesti Ekspress*, 08.juuli

Kuressaare kaubakeskus hädas noortekampade ja asotsiaalidega (2009). *Eesti Päevaleht* 31. jaanuar, URL (kasutatud mai 2009) <http://www.epl.ee/artikkel/457122>
Nurmik, J. (2009). Laste peletamine Auriga keskusest tekitab trotsi. *Meie Maa*, 15. Jaanuar.

87 protsenti Eesti noortest on alkoholi proovinud (2007). *Eesti Päevaleht*, 10. aprill, URL (kasutatud mai 2009) <http://www.epl.ee/artikkel/381445>

Viru Keskuse kodulehekül (2009) URL (kasutatud mai 2009) www.virukeskus.com/est.html

LISAD

Lisa 1 Intervjuu kava

Kaubanduskeskus kui koht

Kuidas sul see mõte tuli, et siin (Viru Keskuses) käima hakata?

Kas sa veedad aega ka teistes kaubanduskeskustes?

Aga miks mitte näiteks kuskil noortemajas või -keskuses või ...teatris, kinos, sportides, sõprade pool? Miks mitte kodus?

Kui tihti sa siin käid?

Tegurid, mis kaubanduskeskuse atraktiivseks muudavad

Mis muudab kaubanduskeskuse sinu jaoks meeldivaks, ligiõmbavaks ?

Mis sulle siin meeldib? Ei meeldi?

Kuidas Sa kirjeldaksid siinset ümbrust?

Tegevused

Kirjelda tavalist korda, kui siin olete, kuidas kokku saate, mida teete?

Kuidas te seda tegevust ise nimetate, millega siin tegelete, nt kui sõbrale helistad ja ütled, et lähme Viru keskusesse, mida tegema?

Kas siinoleku ja keskusega seostub ka selline sõna nagu šoppamine?

Kellega koos sa tavaliselt šoppad?

Kui tihti?

Kas siin korraldatavatest üritustest ka osa võtad?

Kuidas sulle tundub, mõeldakse siis noorte peale kui siin üritusi korraldatakse?

Meenuta mõnda huvitavat, naljakat või hoopis vihale ajanud olukorda või juhtumit.

Suhted

Kirjelda, missugune see seltskond sinu arvates on, kes siin vaba aega veetmas käib.

Kellega sina siin käid, suhtled?(Kooli-, klassikaaslased, poisid, tüdrukud)

Kas siin uusi tutvusi tekib?

Kuidas saate läbi teiste omavanustega?

Kuidas suhtuvad siin aega veetvatesse noortesse külastajad, poemüüjad, turvatöötajad?

Kuidas teised (vanemad, sõbrad, õpetajad jt) sellesse suhtuvad, et sa siin oma vaba aega veedad?

Kas suhtumine on aja jooksul ka muutunud?

Kuidas sulle tundub ühiskonna suhtumine laiemalt kaubanduskeskuses ajaveetmise kohta, ajakirjandus, täiskasvanud, kas on tunda mingeid hoiakuid?

Muu

Kas see on sinu jaoks parim aja veetmise viis?

Milline oleks, on?

Millega sa siis tegeled kui sa siin ei ole?

On sul mõni lemmiktegevus, harrastus?

Mis sa arvad, kaua sa siin veel niimoodi aega veedad?

Kas on ka mingi põhjus, mis sinu käimistele siin lõpu teeks. (Kamp läheb laiali, vanemad keelavad, saad liiga vanaks?)

Lisa 2 Kodeerimisjuhend

1. Miks just Viru keskus

Kui tihti käib?

Alternatiivsed kohad, tegevused.

2. Tegurid, mis muudavad Viru keskuse ahvatlevaks

Mis meeldib? Mis ei meeldi

3. Vaba aja veetmise sisu

Tegevused

Vaba aja veetmise seos šoppamisega

4. Suhted teistega

Eakaaslased (head, halvad)

Viru keskuse külastajad, müüjad, turvatöötajad (head, halvad, sõltuvalt käitumisest)

Vanemate suhtumine (hea, halb)

Õpetajate, kooli suhtumine

5. Ühiskonna suhtumine

6. Millised noored Viru keskkuses aega veedavad? (positiivne, negatiivne, nii seda kui teist)

7. Hobid (on, ei ole)

Lisa 3 Kodeerimistabeli näidis

<p>1.Miks just Viru keskus (kaubanduskeskus)</p>	<p><i>No see on lihtsalt selleks, et sõpradega kokku saada, rääkida juttu, et pole ammu näinud, et siin saab nagu olla. (18T1)</i> <i>Lihtsalt, et katus pea kohal ja soe olla /.../ (18T1)</i> <i>Ja vanemad nagu ei taha ka et külla kedagi eriti.18T1</i> <i>Noo sellepärast, et mõnikord on vanemad kodus ja siis on ka nagu paha, et vanemaid segada 14T3</i> <i>Aga mis mõttes ei ole kuskile minna?No, no selliseid vabaaja keskusi kuhu muidu minna on hästi vähe.(14T3)</i> <i>Praegult on see kõige lähemal. 16T5</i> <i>No ja siis oledki, et alguses oled sees siin oma seltkonna siin ja siis märkad lähedaid asju, vaata käid ringi onju ja näed lähedaid asju ja järgimine kord tuled hoopis shoppama.15P7</i> <i>Näiteks kui isegi mingid normaalsed sõbrad on ees, siis muidugi tulen, kutsuvad, tulen. Kui on vaja riideid osta, tulen. Kui kuskil mujal oled ja see on ligemal siis tulen siia.15P7</i> <i>Ää, ikka jah, ega ma siia ka niimoodi ei tule lihtsalt, et ma mõtlen, et ma tulen niisama aega veetma aga ... see on nagu täpselt linna keskel ja siia on hea tulla, et kellegagi kokku saada või nii, et ... et ma põhiliselt saangi kellegagi siin kokku ja siis mõtleme kuhu minna või /.../14T8</i> <i>Miks noored siin käivad? Ma ei tea igavusest äkki, pole midagi muud teha siis tulevad siia passima.14T8</i> <i>/.../ja õues oli külm ja siis kuna siin saab istuda siis mõtlesime, et teeme aega siin parajaks.16T9</i></p>
<p>Kui tihit käib Viru keskus aega veetmas?</p>	<p>2-3 x 18T1, 19P2 peavad endisteks, 14T3, 3-4x 14T4, 1-2x 16T5 ei pea vks aja veetjaks end. 17P6 1-2x ei pea käijaks; 15P7 varem igapäev, nüüd mitte; 14T8 varem iga päev nüüd mitte; Noo ma arvan, et iga päev. (vk ei käi aga satub sinna) 16T9; 19P10 1-2 x; 13T12 2x nädalas või rohkem; 12T11 paar korda nädalas</p>
<p>Alternatiivsed kohad, tegevused</p>	<p><i>/.../ mingid korterid ja niimoodi. Korterites istuvad ja.... (18T1)</i> <i>Aa, mingid noortekeskused on, aga ma pole sinna käinud, seal käinud niimoodi. (18T1)</i> <i>Jah, et mul nagu tuttavad ei käi seal, siis nagupole jõudnud võibolla, vahepeal olen mõeldud, et äkki on midagi huvitavat, läheks vaataks aga pole jõudnud. (18T1)</i> <i>/.../seal on piljardi laud, ping-pongi laud, need on kogu aeg täis, väga harva kui sinna saab mängima minna. (P1)</i> <i>Kui oleks noortekeskusi rohkem, siis oleks võibolla seal ka hea olla võibolla, nagu rohkem ruumi oleks, näiteks paljudes on vähe ruumi ja ei ole eriti midagi teha.14T3</i> <i>Mõnikord olen küll vaadanud aga kui sa lähedki sinna siis seal on alati hästi palju rahvast ..(Noortekeskuste kohta)14T3</i> <i>Ei tõmba(noortekeskused). Pigem kohvikud kui ... 16T5</i> <i>Noo, ma kunagi käisin Sauel siis. Aga ma ei tea, enam ei tõmba(noortekeskused). (17P6)</i> <i>Kohvikud, vanalinn 17P6</i> <i>Põhiline koht, kus vahepeal istuda(noortekeskuse kohta).15P7</i></p>

	<p>No ei lubata(pubide kohta) aga kes teab kes seal on, no ei tulda ütleva ... Kus on head tutvused siis saab isegi ööklubidesse sisse; Normaalse seltskonnaga kuskil juua näiteks või ...; 15P7</p> <p>Noh ütleva kui me siin nagu kokku saame siis me istume kohvikus, kõnnime mööda vanalinna ringi, tavaliselt võibolla lähme kasvõi sõbranna või sõbra juurde ja vaatame niisama telekat, räägime juttu 16T9</p>
<p>2. tegurid mis muudavad VK ahvatlevaks</p> <p>Mis meeldib?</p>	<p><i>Tegelt siin ei tõmba mitte miski aga kaubanduskeskus on üks suurimaid siin, täpselt kesklinnas kus olla,.../ (19P2)</i></p> <p><i>/.../ lihtsalt mingi huvitav koht, ilus, vaatad, siis vaatad tuttavad tulid veel, siis tutvavatega koos siis niimoodi jäigi, siis tulid uued tutvused. (18T1)</i></p> <p><i>No meeldiski just see siin, et tuttavad käisid koos, osad käisid just sellepärast ka et uusi tutvusi saada ja, et jah... Teistega koos on siin hea suhelda ja istuda siin rahulikult koos. Nagu midagi otseselt siin ei olegi nagu. (18T1) (Vastus küsimusele, mis kaubanduskeskuses meeldib?)</i></p> <p><i>No minu jaoks ongi sõbrad. Midagi muud siia ei tõmbagi. Kui on vaja šoppama minna, siis tulen siia ja vaatan, mis siin on. Aga muidu ma siin niisama küll ei käiks. (18T1)</i></p> <p><i>No sellepärast me siin olemegi, et õues on külm, et õues ei taha olla. (18T1)</i></p> <p><i>No siin saab lihtsalt istuda ja sõpradega nagu rääkida vabalt ja ... Keegi ei käi koguaeg kontrollimas või nii ...14T3</i></p> <p><i>Siin on hea istuda, väga palju rahvast ei ole, et inimesed ei ole kõik ummikus nagu, et ei saa liikuda ja, et siin on palju ruumi ja hea istuda, et peagu alati leiab istekoha kus olla.14T3</i></p> <p><i>See on suurem, siin on rohkem rahvast ja siis saab tutvavaks ja niimoodi 14T4</i></p> <p><i>Siin on ikka põhiline rahvas keda ma tean.14T4</i></p> <p>A miks siin parem on? Vanemaid pole. 14T4</p> <p><i>aga siin on nagu suur raamatupood, mis mulle meeldib. 16T5</i></p> <p><i>Mulle meeldib see, et see on nelja-v iie koruse peal,.../ 16T5</i></p> <p><i>Ma käingi võibolla raamatupoe pärast. Ja kaubamaja ilumaailm. Siis muu nagu ei tõmbagi vist.16T5</i></p> <p><i>Ma arvan, et vist, et see mingeid riideid asju osta või muusikat või ma ei tea niisama ei ole ka mõtet .17P6</i></p> <p><i>Huvitavad inimesed, ilusad riided ... ;Palju poode ... 15P7</i></p> <p><i>Ee., soe koht kus olla, kui külm ilm on, muud eriti ei ole, minu meelest ei ole siin mingeid häid poode ka, kust midagi osta.14T8</i></p> <p><i>Üldiselt jah, see on selline keskne paik, et noh, kus kokku saame? – Virus. Et noh, see jääb kõigile tee peale, et see on nagu hea koht kus kokku saada, aga see ei ole kindalasti selline koht, kus noored peaksid enda aega viitma, veetma.16T9</i></p> <p><i>ikkagi jääb täpselt linna keskele ja siin on kõigi selline tsenter.16T9</i></p> <p><i>See on, noh siin on iseenesest kui nii võtta, siis siin on soe ekssole (naerab) aga kusjuures ma ei oskagi öelda, see on selline lihtsalt (mõtleb) noh kuidagi automaatselt noh tuled siia, oled ja, lähed ära ja.16T9</i></p> <p><i>Ma arvan, et ta nii väga oluline ei ole, aga see mis siin on, on</i></p>

	<p>suht normaalne isegi, et ta tõmbab võibolla natukene, oma avaruse ja selle poolest.17P6 Noo, näiteks ütleme sõbranna, kes elab Viimsis eksle ... Mhmm. ... ja ta käib ka Viimsi koolis, et siis kui ta tuleb linna ja mina käin nagu Mustamäel koolis , et siis noh see on jälle see keskne paik, et saame kokku, okei, kus me saame kokku? – Virus, või Tamme pargis, see ongi nagu põhiline. 16T9</p> <p>Võibolla sellepärast, et see on äkki pühendatud rohkem täiskasvanutele mitte ainult noortele, noortekeskus on ainult noortele. Et siin võibolla ma ei tea, vabam olla kuidagi või. Kuuluda nagu suuremate sekka, selline tunne jah? Just. 19P10</p> <p>Pigem see ongi, et siin käib hästi palju rahvast, koguaeg on mingi liikumine, ei tea, rohkem ei olegi. Hea lihtsalt istuda, kas siis siin samas kohvikus või koridori peal. 19P10</p> <p>Ta on... siin on ruumi hästi palju; Jaaa.... korruseid on mitu tükki ; 19P10</p> <p>siin on erinevaid pildistamise kohti ja, et siin on head poed ja nagu istuda saab ja noh palju rääkida 12T11</p> <p>Sellepärast, et siin on näiteks mõni pood mis meile väga meeldib, näiteks Zara, see on meie hästi hea pood onju 12T11</p> <p>Siis, siin on rohkem noori 12T11</p> <p>No kõige rohkem on need poed, siukesed riided ja niimoodi. Ja siis niisama chillimine ka.13T12</p>
--	---

Lisa 4 Intervjuude transkriptsioonid

Intervjuu transkriptsioon 1

Varem kõik viitsid siin käia, nagu käisid nagu teiste pärast. Aga nüüd osad ei viitsi enam käia, siis nüüd teised ka ei käi. Mitte keegi eriti ei käi. Kui enamus käivad, siis käivad siin nagu lihtsalt istumas, et soe oleks, et talvel, et väljas on külm, et pole kuskil olla niimoodi.

Mis nad varem tegid siin siis?

No ka istusid ja rääkisid juttu niimoodi, no ma ei tea.

Aga, mis nad nüüd siis teevad?

Istuvad kodus, ma ei tea, mingid uued kohad on arvatavasti.

Millised on uued kohad?

Vahepeal sai Kristiines käia.

Nii!

Ma ei tea.

Ma ise mõtlesin just, et see Viru on ju kõige ilusam, ja sellisem mõnusam koht, eks ole ju.

Jah see on kesklinnas, siin on hea käia aga, ma ei tea aga näiteks mingi eelmine aasta käis siin lõpp palju rahvast. Aga nüüd ei käi üldse enam kedagi. Ja mingitel tulid mingid jamad ka siin, mingi sellepärast, et nad siin käisid.

Aga kelle pärast need jamad tulid siis?

No, nad ikka enda pärast. Mingid narkootikumid ja värgid särgid. Sellepärast tekkisid jamad ja siis enam ei tahetud käia. Ja siis tegelikult vaata see on rahva süü vaata, et käivad selliste inimestega läbi kellel sihukesed jamad on, siis tekivad endal ka sihukesed jamad.

Aga jamad siis, kas siis turvatöötajatega või vanematega või kellega?

Ei, no üldse.

Või omavahel või?

Ei omavahel veel mitte

Mina just mõtlesin seda, et pigem on ajakirjanduses paar aastat tagasi eksole ju oli pinnuks silmas, et noored siin käivad?

Tegelikult, ega turvatöötajatele eriti ei meeldi ka vist et noored käivad siin. Niimoodi istuvad sest vahepeal aeti neid kampasid minema siit.

Ma just vaatangi, et ei ole enam kampasid ja väga rahulik seltskond on.

/.../Intervjuu teemat mitte puudutav tekst/.../

Aga siin õhtuti on isegi, mingisugused noored käivad, istuvad siin. No vahepeal siin olen näind ka siin neid väiksemaid kampasid, istuvad ja seletavad juttu, ja niimoodi.

Aga kuidas nad omavahel läbi saavad? Need kambad.

Ei, hästi.

Sihukesi konflikte omavahel ei ole?

Ei.

Ja turvatöötajad siis on neid rohkem rahule jätnud, või varem siis, siis kiusati rohkem?

No enam nad ei tule niimoodi eriti ära ajama.

Ja suvel siin ei käi üldse eriti noori, sest, et kõik on rannas ja niimoodi et, pigem ikka talve poole, et siis kui on külm väljas, siis nagu pole mujal olla.

Arusaadav, et on kohad kus lihtsalt oleks katus pea kohal ja tuul ei puhuks, eksole.

Lihtsalt, et katus pea kohal ja soe olla, siis on hea rääkida niimoodi, et päris kodus ka ei viitsi olla.

Et vanemate silma all kogu aeg ...

Ja vanemad nagu ei taha ka et külla kedagi eriti.

Kui tihti näiteks siin üldse käidi siis?

No vahepeal siin käidi ikka iga päev peale kooli, niimoodi tuldi räägiti juttu ja... Aga nüüd nagu ...

Mind just huvitab see, et miks nagu see laiali on vajunud, kas selle asja uudsus on nagu kadunud siis või..

Jah , et nagu enam ei viitsita siin käia ennem oli uus ja põnev ja niimoodi...

No jah aga samas ilmad on ikkagi endiselt talvel külmad ju?

No sellepärast me siin olemegi, et õues on külm, et õues ei taha olla.

Et Kristiine on veel okei üks sihuke koht , aga nüüd tehti vist Rocca al Mare on ka päris vägev... Seal ka käiakse või?

Ma ei tea, mina küll seal eriti ei käi. Et see on nagu kauge, et ma ise ei ole nagu Tallinnast, sellepärast, et see kesklinn on nagu ...

Aga kus sina elas siis?

Kiilis

/.../intervjuu teemat mitte puudutav tekst/.../

Ma kolin suvest Tallinna elama, siis kui kool läbi saab, kaksteist klassi.

Ja mis saa siis teed?

Siis ma mõtlen veel, ma hetkel ei teagi täpselt. Ma arvan, et ma lähen ikkagi edasi õppima aga ma veel ei tea mida. Siis kõigepealt on eksamid ja värgid ära, siis lõpetan gümnaasiumi ära ja siis...

Mis siin kaubanduskeskuses meeldib?

No meeldiski just see siin et tuttavad käisid koos, osad käisid just sellepärast ka et uusi tutvusi saada ja, et jah... Teistega koos on siin hea suhelda ja istuda siin rahulikult koos. Nagu midagi otseselt siin ei olegi nagu. Okei, siin saavad nagu käivad soppamas rahvas ja niimoodi ...

Kui suur osa sellest soppamisest üldse on, et ostmist otseselt, et ega te ... erit ei osta ju..

Ei osta jah, aga siis kui midagi vaja on, siis ikka nagu vaata tead, et siin nagu on olemas ja ...

/.../intervjuu teemat mitte puudutav tekst/.../

Kirjelda mulle veidi sellist olukorda, et kui te siia tulete, et mis te siis teete?

No me saame tuttavatega kokku. Kõigepeal helistame , et tulgu kohale, siis tavaliselt lihtsalt istume pingi peal ja siis räägime juttu. Midagi nagu erist otseselt i ei toimugi.

Aga kuidas sulle tundub, näiteks kui siin üritusi korraldatakse, kas siis noorte peale ka mõeldakse?

No siin on suht igasuguseid üritusi olnud.

Näiteks?

Viimane oli näiteks, et igasuguseid reiseid, nagu reisibürood olid siin ja siis oli pakkusid oma neid reise välja, siis on moesõud ja värgid...

Aga konkreetset teie jaoks näiteks, noortele inimestele?

Otseselt vist ei olegi nagu eriti. Siin on nagu lihtsalt, et pakkuvad ja siis on, et rahvas ostab ja et käivad siin.

Et nihukesed üldised reklaamiüritused...aga ... konkreetset nagu noortele suunatud üritusi või selliseid reklaamikampaaniaid ei ole.

Ei ole.Vahepeal siin olid. Mingi eelmine aasta olid siin mingisugused ma ei tea mingid tantsuvõistlused ja sihukesed...

No aga need huvitavad teid? Tantsuvõistlused teile meeldivad?

Mhhmm, hip-hop või midagi sihukest näiteks.

Ahah, ahah, ma just mõtlesin, et kas peotantsus või mis?

Peotants ei huvita, aga vahepeal ma käisin peotantsus, võistlustantsus, siis huvitas, aga praegu mitte.

Äkkis sul on mõni naljakas või huvitav seik, mis teil siin juhtunud on, ükskõik omavahel või turvadega või mida iganes, või midagi mis meelde on jäänud.

No otseselt, (mõtleb) no ei olegi.

Ei olegi,

Ei tule jah.

Midagi sihukes eredat ei ole... okei.

Nii aga siis ma küiksin seda veel, et missugune see seltskond sinu arvates on kes siin käib, et sinu nägemus sellest?

Enamus on siin ikkagit noored, või noh olid varem.

Kui noored siis?

Nooh 13,14,15 umbes niimoodi ja mõned olid vanemad ka ja siis oli nooremaid ka, igasuguseid käis. Et nagu lihtsalt kutsuti sõbrad kokku ja siis sõpradega oldi koos. No ja ma ei teagi täpselt mis nüüd on.

Aga kas sellist seltskonda ka on, kes ütleme üldse kaubanduskeskustes ei käi, või põlgavad hoopis või...

No osadel jah kes ennem siin käisid, nüüd on midagi selle koha vastu, et nad enam ei käi siin niimoodi.

Millega nad põhjendavad seda?

Midagi, et nad ei viitsi siin käia, et see on mõttetu ja niimoodi siin istuda siin lihtsalt.

Ja mis nad siis, ma varem küsisin ka, et millega nad siis tegelevad kui see mõttetu on?

Istuvad kodus.

Istuvad kodus?

Ma ei tea, on igal pool ja niimoodi, on mingid kohad, mingid korterid ja niimoodi. Korterites istuvad ja...

Aa, aga noortel on korterid?! Siis on vast ikka vanemad ka kodus?

Mmm, vanemad on tööl. Või siis on niimoodi, et noortel on enda korterid.

Aga neljateistaastastel ei ole ju?

No siis neil on vanemaid sõpru tavaliselt ja ...

Nii, et tuleb välja, et noored on jõukamaks muutunud jah?

Kõik lähevad tänapäeval noorelt tööle ju, raha teenima ju

Jah, nii aga sina suhtled siin põhiliselt siis, et kust sinul need tutvused pärit on, kellega sa siin ...

No Tallinnast ikka.

Aga siis koolikaaslased, või need kellega sa siin kokku oled saanud või?

Nojah, nagu , siin on niimoodi, et tuled siia, siis saad tuttavaga kokku onju, siis on temal tuttavad kaasas ja saab saab uusi tutvusi ja ...

Et see on selline, ütleme kohvikute ja pidude ja kõige sellise aseaine?

Jah

Isegi parem koht vist?

Mhmm

Kuidas teile tundub kuidas täiskasvanud sellesse suhtuvad, et teie siin käite või noored üldse siin käivad?

No minu vanematel otseselt pole midagi selle vastu, et me siin käime ja istume. Parem kui kuskil väljas.

Nad teavad kellega sa siin käid jah?

Jah

Aga siin varem oli juttu, et turvatöötajatest, et nemad on ka nüüd rahule jätanud või?

No nüüd nad otseselt ei tule jah kampu ära ajama jah, ja nüüd ei ole siin eriti enam kedagi. Varem oli et see ei ole mingi istumise koht, et niimoodi, et siis aeti minema laiali.

Aga kuidas teile tundub ühiskonna suhtumine laiemalt näiteks kaubanduskeskuses ajaveetmise kohta.

Kas te ise lehti loete või ei loe?

Lehti ei loe, aga ajakirju...

Ja õpetajad mida asjast arvavad?

Mm ei tea pole midagi nagu niimoodi öelnud.

Siis, aga millised on näiteks teised ajaveetmise viisid, kui te siin ei ole, mis te siis teete?

Tavaliselt nagu polegi eriti vaba aega. Kool on siis ja kool võtab enamus aja ära. Saame mingi nelja ajal lahti.

Aga trennid ja siis on veel migid noortemajad kas sihukest asja üldse..

Aa, mingid noortekeskused on, aga ma pole sinna käinud, seal käinud niimoodi.

Seal ei ole kombeks käia või?

Jah, et mul nagu tutvavad ei käi seal, siis nagupole jõudnud võibolla, vahepeal olen mõeldud, et äkki on midagi huvitavat, läheks vaataks aga pole jõudnud.

Aga milline oleks ütleme selline hea, või sinu jaoks mõnus või hea aja veetmise viis, et see on siin näiteks?

No see on lihtsalt selleks, et sõpradega kokku saada, rääkida juttu, et pole ammu näinud, et siin saab nagu olla.

Kui sa nüüd päris mõtled, et mis kaubanduskeskuses sellist on, mis nagu tõmbab siia?

No minu jaoks ongi sõbrad. Midagi muud siia ei tõmbagi. Kui on vaja soppama minna siis tulen siia ja vaatan mis siin on Aga muidu ma siin niisama küll ei käiks.

Aga mina mõtlen, et näiteks siin see ümbrus, ilusad vaateaknad, inimesed ja see sagin siin.

Päris üksi küll ei viitsi.

/.../intervjuu teemat mitte puudutav tekst/.../

Mis võiks see põhjus olla, mis nagu lõpetaks sinu käimise siin ära, siis ma nagu saangi aru, et sõbrad vist jah, et kui sõbrad ei tule, siis sina ka ei tule?

Jah, et kui nad ei käi siin enam siis pole põhjust tulla siia. Ja suvel ei käi üldse siin nagu. Vahel astun läbi aga ...Põhimõtteliselt suvel ikkagi on rand põhiline koht kus ollakse.

See on aru saadav, et suvel on soe eksole.

Ma olen siin päris palju käinud ja et noortele siin ikkagi praktiliselt ei mõelda. Et noortel siin hea oleks. Või, et noortele siin üritusi oleks.

Et see põhimõtteliselt ei olegi mõeldud noortel käimiseks, pigem nagu poodidele.

/intervjuu teemat mitte puudutav tekst/

Millal nad(turvatöötajad) ligi tulid?

Joosta ei tohi. Pilte teha ei tohi.

Kuidas need noored siis käituma pidid, et turvad siis nagu neid torkima tulid?

No kui nad lärmavad siin niimoodi, sõimavad teisi näiteks jooksevad ja niimoodi.

Niimoodi käituvad reeglina nooremad vist eksole ju?

Jah

Aa kuidas sul see mõte tuli, see idee, et siia tulla?

See on nagu lihtsalt selle pärast et alguses kui ma hakkasin siin käima, et lihtsalt mingi huvitav koht, ilus, vaatad, siis vaatasid tuttavad tulid veel, siis tuttavatega koos siis niimoodi jäigi, siis tulid uued tutvused.

Sihukene seltielu elamise koht eksole.

Nii noortemajad teid ei huvita, Aga kuipalju üldse noored tänapäeval teatris ja kinos käivad või näiteks kuskil ...

No teatris eriti ei käi.

Aga kinos?

Pigem kinos.

Ja siis kas kodudes ka olete teinekord olete kuskil enda juures seal sõpradega, või pigem ikkagi siin?

No rohkem oleme ikka siin. Ja vahel ikka oleme kuskil korteris ka.

Vanematel ka miskit selle vastu on kui sõbrad külla kutsute, või pigem ei ole neil selle vastu midagi kui sõbrad külla kutsute.

Jah kui nad teavad neid ja niimoodi, millised nad on siis pole midagi. Aga kui täiesti võõrad on siis eriti ei taha.

Nojah arusaadav, turvalisuse põhjus kindlasti jah.

Tegelikult võiks noortele sihukesti istumiskohti olla, kus saaks nagu istuda ja käia. Kus on nagu mõnus ja soe.

Aga millised need olema peaks ja kus need olema peaks?

No ma ei tea ma arvan, et kuskil kesklinna pool.

See peaks olema midagi, mis tõmbab rahvast nagu noori ligi meelitab.

Aga mis see on?

Muusika näiteks, mingi piljard või midagi sellist. Noortekeskuses ongi vist niimoodi, et on mingid piljarid ja värgid. Aga ma mõtlen, et kui teised on seal olemas siis alguses juba nagu üksi oled mingi võõras siis on nagu imelik.

Et siis võiks nagu olla nad kuskil elu..., näiteks kui inimene elab Õismäel siis võiks Õismäel oma olla, ja Mustamäel oma.. no jah seal on ka muidugi palju rahvast.

Ainult oma rahvas oleks koguaeg.

/.../intervjuu teemat mitte puudutav tekst/.../

Noortel võiks olla sellised kohad ka nagu ööklubid enamvähem, okei alkoholi ei müüdaks aga noored saaksid lihtsalt tantsimas käia, siukseid kohti ei ole nagu.

Intervjuu transkriptsioon 2

Nooremaid eestlasi (aega veetvate noorte kohta) siis praegu ei käi...Miks?

Käib nooremaid eestlasi ka aga, suht vähe.

Aga miks?

Ma ei kujuta ette võibolla suve poole tuleb rohkem neid...

Suve poole on jälle muud teha?

Eelmine, üle eelmine aasta oli ikka nooremaid päris palju, siis oli nagu massiliselt, nii et rahvas käis siin Virus.

Aga miks nad praegu ei käi siis?

Ma ei kujuta ette millega nad tegelevad.

Järgmine küsimus oligi mul see, et millega nad siis nüüd tegelevad? Ennem käisid siin vaba aega veetmas aga mis see nüüd parem on ja eee... aja veetmise viis siis on?

Ma arvan, et käivad... et päris paljud ma tean, et käivad ka Kristiines aga üldiselt õppimine võibolla keegi nendest on mingi spordiala leidnud, aga rohkem ei oska arvata.

Aa, aga siis ütleme nooremast peast käisid siin ja nüüd enam ei käi?

Nojah, ma arvan küll niimoodi.

Aga täna ma vaatan just ongi kõik vanemad siia jäänud, või noh eilse järgi otsustades?

Aga vana rahvas kes siin käis, ma tean aasta või kaks tagasi, siis neid nagu ei ole siin enam, väga harva. Võibolla on keegi ära kolinud, ma ei teagi.

Aga sinu tuttavatest näiteks?

No vahest harva käivad.

Või äkki on see sellest hoopis, et on suuremaks saand ja enam ei ole nii huvitav?

Ei usu millegi pärast seda. Kuigi ei olegi siin nagu Tallinnas kusagil vaba aja veetmise kohti.

Just seda tahtsingi küsida, et noorte majad näiteks või , või... mingid noorte keskused, kas noortel sihukesti kohti on või kas nad üldse käivad seal?

Ma tean Lasnamäel on kaks tükki, üks on kus on hästi palju venelasi, seal taga Lasnamäel ja Kotka kandis on veel üks noortekeskus. Seal käib suht vähe.

Aga kus sina ise elad?

Mina elan ka taga Lasnamäel.

Jah..

Juba 12 aastat.

Nii, aga sina seal ei käi?

Üldiselt mitte.

Aga miks?

Ei ole nagu nii palju... seal on piljardi laud, ping-pongi laud, need on kogu aeg täis, väga harva kui sinna saab mängima minna.

Tegelikul tuleb hoopis välja, et rahvas käib küll, aga lihtsalt ei mahu ära kõik jah?

Üldiselt jah, et võiks rohkem nihukesti noortekeskusi olla jah, ei mahu ära jah, et nigu kesklinna kandis tehakse igasuguseid selliseid muid hooneid ja büroohooneid kõik, aga noortele ei ole.

Seda ma tahangi kuulda, et kuidas sellega on. Nii ja kui tihti sa umbes käid siin?

Üpris tihti, siis iga kord praktiliselt kui tüdruk linnas on (tüdruk elab Kiilis) siis me käime siit vähemalt läbi või oleme siin, ei ole kuskil olla niimoodi. Kui raha on mängime piljardit, bowlingut, läheme kinno.

Aga ütle, kas see on siis kaks-kolm korda nädalas või...

No... jah, nii umbes 2-3 korda nädalas.

Siis ma küsin ka seda , et mis siin kaubanduskeskuses sinu jaoks sellist on mis siia tõmbab?

Mis see tõmbab või?

Jah?

Et mis see on miks sina siin käid? Ka see ümbrus või need inimesed siin?

Tegelt siin ei tõmba mitte miski aga kaubanduskeskus on üks suurimaid siin, täpselt kesklinnas kus olla, et oleks siin veel kuskil suuremaid kaubanduskeskusi võiks seal võibolla veel olla.

Et lihtsalt see on üks selline soe koht kus olla.

Jah. Et jalutad küll vanalinnas aga ikka, tuled talvel...

Lõpuks tuled sooja siia? Nii aga kui sina siia tavaliselt tuled, mis te siin konkreetselt teete, ütleme tavaline kord kui siia tulete?

Lihtsalt üle pika aja ei ole tüdrukut näinud, siis istud, räägid juttu. Tüdrukuga olen. Muud suht midagi.

Et sul rohkem sõpru, teiste sõpradega ka kokku saad siin? Või on veel teisi sõpru?

No üldiselt saan teiste sõpradega, enamus olen ikka tüdrukuga.

Aga kuna sa oma sõpradega kokku saad siis?

No Lasnamäel.

Kuskohas?

Ka Kotka ja Laagna kandis.

Aga kus te olete seal siis?

Väljas istume ja on ka seal spordihall, Laagnas.

Nii aga kui sa siin nüüd käid, ütle mulle kuidas sulle tundub, kuidas siin keskuses ka noorte peale mõeldakse, kas või üritusi korraldatakse?

Ma ei tea kas just noorte peale mõeldakse aga...esimesel korrusel on vahel sihukesed üritused. See ei ole ka just nagu noorte peale... vaid lihtsalt, kes üldse tahab korralda siis esimesel korrusel on suur plats.

Aga konkreetselt noorte üritusi eriti ei ole siin?

Noorteüritusi ei ole.

Ahaa, nii, et sina ütled ka seda sama, et noorte peale siin ei mõelda. Nii, on sul ka mõni põnev seik ka siin sellest seltskonnaga, või siinviibimise aegadest, kas turvadega või omavahel, midagi sellist värvilisemat mis meenub?

Siin on päris palju on tegelikult.

Aga sa räägi mulle mõni, sest need on ju anonüümsed...

Kui oma tüdrukuga kallistasin pool tundi Viru keskuses teisel korrusel siis kommentaare tuli päris palju, siis pildistati ja ... mmm ma ei teagi mis siis veel...

Aga kes pildistasid?

Mingid kõrvalised isikud kes olid.

Täiskasvanud või omavanused?

Täiskasvanud, need olid jah vanemat sorti inimesed, kes meid pildistasid.

Äkki olid ajakirjanikud?

Võimalik. Samal päeval kui teie tulite, siis õhtul tulid ka kaks soomlast, kes meist pilti tegid. Küsisid kas võib pilte teha OK lasime pildi ära teha, siis läks teise inimese juurde, tuli tagasi ja siis tegi ka intervjuu, ja just tegi Eesti majandusliku seisu kohta nagu.

Teiega, teie käest jah?

Jah. Soome lehte artikkel. Ja siis küsis, kas meil tulevikku on. Ma ütlesin, et jah, et ma õpin kokaks, et kokkadel on tulevikku, et hea palk kõik.

Kui sa hea tegija oled, absoluutselt on, hingega oma tööd teed...

Siis kui ma ütlesin, et Soome laeva peale võiks tööle minna, hakkasid naerma.

Mis sa arvad, missugune see seltskond on kes siin aega veetmas käib?

Üldiselt, mis mina tean, ma ei oska praegusest seltskonnast nagu rääkida, aga aasta kaks, mis siin seltskond on käind kõik mu tuttavad, üldiselt on neil vanematega halvad suhted, neil ei ole, kodus võibolla käivad harva, joovad, ongi päris paljud, kes siin nüüd poolteist aastat tagasi mis siin nüüd oli, grupp kes siin käis oli 10-20 inimest vist vä, need käisid koguaeg siin samuses kangi all joomas aga jah, ei ole nagu korrektsed inimesed.

Aga kas seda võib öelda, et enamus on selliseid siin või on pigem vähemus on selliseid?

Enamus.

Enamus on sellised jah. Kas sinu tuttavad või üldse, kes siin ringi liiguvad?

No üldiselt kõik, kes siin ringi liiguvad.

Ja kui vanad umbes siis?

Nooremad, kes siin käivad, ma tean üldiselt enamuse vene rahvusest, need on alates vanusest 14,15 aga siis vanemad eestlased, need on juba 16, 18, 19, käivad pidevalt siin keda ma näen. Siis käivad väljas ka joomas, olen näind.

Millal nad pidevalt käivad siin, näiteks ütleme too päev kui mina siin olin, siis oli ju hästi rahulik seltskond siin. Just need vanemad.

Oli, aga isegi eile käisin siin, siis oli ka siin vene rahvusest niimoodi, 3 või 5,6 inimest, kes tõesti istusid rääkisid. Siis ma käsin väljas vahepeal suitsul, siis nad jõid seal.

Aa, vat et siin sees ei saa seda teha eksole, siis käivad väljas ja tulevad tagasi.

Ja on ka sees, lihtsalt teevad koka pudelisse kooksi.

Aga nad käivad siis siin õhtupoole hiljem millalgi või nädalavahetusel?

Praegu, nagu eile, see oli reede, üldiselt kolmapäeviti nagu ei ole palju rahvast aga ütleme reedel ma arvan ja laupäeval, laupäeval ka ei ole vast, reedel.

Kuidas näiteks siis suhted ütleme turvatöötajatega on, kas nende ka siis on...

On välja aetud ja kõike...

Nüüd viimasel aja ka?

Viimasel ajal ma ei oska öelda. See oli paar kuud üks kaks korda nägin.

See oli paar aastat tagasi?

Üks kaks kuud.

Üks kaks kuud tagasi.

Jah siis ma nägin, et aeti kaks inimest välja.

Aga miks nad välja aeti?

Nad olid, ka lärmasid ja arvatavasti olid ka alkoholi joores.

Nojah, siis on nagu arusaadav, eksole jah. Aga üldiselt kui te niisama pinkidel istute, siis minema teid ei aeta?

Ei aeta.

Võib öelda, et suhted, ühesõnaga kui te nagu ise viisakalt käitute siis nagu eriti ei puututa?

Jah täpselt.

Ja kui sa niisama jooksed või kõva häält teed?

Mmm, keelatakse.

Keelatakse.

Jah aga igatahes mul pole sihukest asja olnud.

Küsin ka sõprade kohta. Et need sõbrad, et kellega sina siin käid, kas sa oled siin nendega tuttavaks saanud või sa oled koolis nendega tuttavaks saanud või...?

Vanad tuttavad, kes mul nüüd aasta kaks olid, nendega üldiselt siin. Aga ütleme siin paar uut tuttavat ja praegused, nendega koolis, läbi tädi tuttavate, neid ma juba teadsin ennem.

Siin ikkagi sõlmitakse ka tutvusi?

Mjahh..

Aga kuidas siin omavahel noored läbi saavad, erinevad eee..., kas saab üldse siin kampadest rääkida või ei ole selliseid asju?

Mmm, ei nimetaks neid kampadeks pigem seltskond need on tuttavad, näiteks minul sellised kes on, istume, räägime, siis on kõrval teine seltskond. Omavahelt intsidente ei teki aga ei suhelda ka.

Aga vahel ikkagi tutvusi tekib jah?

Jaah, kellegil on ikka on uus tuttav kaasas keda tutvustatakse ja...

Nii aga kuidas näiteks ütleme suhtuvad sellesse vanemad ja teised, õpetajad, üleüldse, kuidas ühiskonnas laiemalt suhtutakse sellesse, et noored käivad kaubanduskeskuses aega veetmas? Kuidas sulle tundub vähemalt?

Õpetajate koha pealt ma ei oska öelda, need muidugi ka midagi koolis mainivad seal Viru keskust kõik ja... Aga vanemate poolelt, ma ei tea, ema on pidevalt öeld, et mis sa seal kesklinnas teed aga ma olen öeld, et tüdrukuga olen onju, ja siis, ja ma olen nagu talle lahti seletanud, et ei ole kusagil mujal olla. Saan tüdrukuga kokku jalutame vanalinnas midagi, ikka tuled siia.

Emal on pigem vist hea meel, et see tüdruk on eksole ju?

Jah.

Nagu ma aru saan on Kristiine veel üks selline koht kus käiakse?

Kristiine on ka kus käib jah, seal käib ka õhtuti.

Kas sa siin korraldatavatest üritustest ka oled osa võtnud, kui siin midagi tehakse? Nt tüdrukud rääkisid mingid hip-hopi tantsuetendused on siin olnud ja-ja siis mingisugused moeshõud.

Moeshõud on olnud, siis on old veel... väikestele lastele tehti muidugit... mingi kloun oli ja siis väikestele mängud.

Aga selliseid ütleme üritusi näiteks konkreetselt, millest sina osa võtta võid, selliseid ei ole nagu eriti siin?

Ei ole võtt osa.

Aga on olnud selliseid? Aa mis sa tunnend, et on nagu noortele mõeldud?

Noortele päris, ... ma ei tea tõesti (mõtleb pikalt)

Mina küsiks sin veel, et kaubanduskeskused, see on ütleme, et kas see on siis et milline oleks selline hea või mõnus aja veetmise viis alternatiiviks sellele kaubanduskeskusele?

Kindlasti kesklinnas peaks olema mingi noortekeskus suuremat sorti ja siis käiks seal enamus noored käiksid siis seal. Oleks seal mingi paar piljardi lauda, ma ei kujuta ette, mis seal muud kõik noortele võib olla.

Ma just küsingi, et mis see noortel oleks oluline, et mis seal oleks, selles kohas?

Või siis park Kalevi spa juures, seal on ka park kuhu saab teha mingid korvpalli väljakud, tennise väljakud, ükskõik, seal ei võta palju ruumi see. Kolm väljakut ja noored käiksid ja sinna mingi noorte keskus kõrvale. See peaks tasuta olema, võibolla ka suht mingi kuukaart mingi odav või.

Nii aga näiteks siin kaubanduskeskuses, konkreetselt kui sa tahaksid, et siin noorte peale rohkem mõeldakse, mis siin võiks teisiti olla?

Mis siin ... (Mõtleb pikalt) ma ei kujuta ettegi ausalt öeldes. Siin ei saagi midagi teisiti olla siin on tegelikult kaubanduskeskus mitte noortele orienteeritud...

Jaa, aga ma mõtlen näiteks Taanis tehti kaubanduskeskusesse noorte keskus, et sellepärast, et noortele meeldis käia seal.

Ja miks ka mitte teha Viru kõrvale noorte keskus. Aga siin ei ole siukest nagu...Tammsaare parki ei saa ära hõivata ... ega midagi...

Tead tegelikult on nii, kui fantaasiat on siis saab kõike.

Saab.

Ja tahtmist peab olema...

Jah, see oleks väga /arusaamatu tekst/ kui siin oleks noortekeskus otse kõrval.

Ja miks mitte ka siin sees.

Jah

Mina olen lihtsalt seda meelt, et noortele nagu liiga vähe mõeldakse nii öelda avalikus ruumis üldse.

Mõeldakse küll (nõustub väitega)

Et näiteks tänavatel, et kasvõi kaubanduskeskustes, et kuskil iganes. Et see on nagu täiskasvanute ruum. Eksosle, et sa pead käituma siin nagu täiskasvanud inimene, aga noortel on ju omad asjad ajada, omad käitumised, loomulikult tüdrukud tahavad vahel itistada kõva häälega ja poistel on seal võibolla vahel kana kitkuda ja mida iganes. Aga, et siis seda peetakse kõike nagu, ei ole korralik käitumine.

Te olete esimene, nagu kes üldse sest nagu tuleb mingi projektiga välja, et tahab intervjuud teha või mida iganese. Kedagi teist ei ole ma näinud huvi tundmas.

No vot lugu ongi selles, et ajakirjanduses on ilmunud väga kriitilisi artikleid noorte kohta kaubanduskeskustes aga keegi pole aga alternatiivi välja pakkunud. Pakkunud, et miks need noored seal siis käivad. Aga tuleb välja onju, et see on ainukene koht kus sõpradega kokku saada ja soe koht ja nii edasi.

Põhi punkt, et niimoodi ta on, et noored käivad siin, kõik, teema lõpetatakse. Aga, et miks, niisugust ei ole olnud.

Just. Nii aga siis ma küsin seda ka, et millega sa näiteks siis tegeled kui sa siin ei ole. Siis lisaks ...koolis käid praegu, ekssole?

Koolis käin jah.

Ja mis sa veel teed, on sul mingi lemmiktegevus või harrastus?

Kunagi käisin võrkpallis, jalgpallis, korvpallis olen käinud, ujumas.

Nii aga nüüd, aga praegu?

Hetkeseisuga vanematega vahest väljas, onuga käin väljas piljardit mängimas, suvilas seal Pärnus nii nagu vaba aega on, sünnipäevadel.

Nii ma küsin korra veel, milline oleks sinu jaoks parim aja veetmise viis?

Parim aja veetmise viis ...

Ütleme, kui ei oleks ei rahad ega vanemad mitte miski takistuseks ei oleks, missugune se oleks?

Selle üle peab mõtlema.

Selle peale tuleb mõelda jah.

Kindlasti mingi suur noorte kompleks, ma ei kujuta ette mis seal siis olema peaks.

Et ikkagi see, kus oleks palju teisi noori koos ja kus saaks noortega omavahel olla.

Kus saaks omavahel tutvust teha, suhelda, et oleks kus aega veeta. Sest noortel jääb üldiselt väga palju tänapäeval aega üle.

Mis sa arvad, kuidas sulle tundub, kas tänapäeva noored oskavad hinnata seda, kui näiteks ehitatakse selline maja, kus on noorte jaoks kõik asjad olemas, kas nad ei löhu seal ja näiteks oskavad oma seda kraami hoida seal jne?

Ma arvan kindlasati. Võibolla alguses see vajab harjumist natukene, et sihuke asi tekkis, võib olla on seal lärmamine no aga nad harjuvad sellega.

Lärmamine on ka noormaalne, inimesed, noored on koos selge nad vahepeal on ...

On lõbutsevad jah...

Just. Kui sa pead olema koguaeg raamides, siis sa ju ei tunne vabalt ennast?

Kindlasti nad aktsepteeriks seda, et see ehitati neile just.

Aga sa rääkisid nendest Lasnamäe omadest(noortekeskustest) kuidas nendega lood on, et seal noored käivad ja neile meeldib, need kes seal käivad?

Jah, aga see suht väike seal, ongi ainult telekas kus istuda ja videoid vaadata, ping-pongi laud, piljardi laud ja on arvuti. Kõik.

Nii, et ütleme noorte keskusi tegelikult on vähe või siis teine asi kui neid ka on siis noored nendest ei tea?

Vot noortekeskusi päris paljud ei tea.

Ei tea jah? Seda pole internetist ka kuskilt nagu...

Internetis noortekeskus kui sisse trügid siis ta näitab sulle aadresse mõndasid aga noored ei tule isegi selle peale. Pole nagu tutvustatud, tehakse valmis aga ei räägitagi midagi.

Okei...

Ainult läbi tutvavate saab infot, et seal on nüüd kus, mis ... Et Mustamäel üks suuremaid ...

Mustamäel. Kuskohas see seal Mustamäel on.

No seal peale Kristiinet, Kristiine kandis ...

Nii mulle tundub, me me oleme kõik asjad läbi käinud...

Nii ruttu!

On ka ruttu või?

Minu arust küll.

A hea küll see küsimus ka veel, et mis sa arvad kaua sina siin veel käid näiteks?

Mitte kaua

Mitte kaua?

Suvel tööle, praegu veel koolis, ütleme suve alguseni.

Aga talvel?

Tüdruk kolib linna suvel ja siin ma olen rohkem tüdruku pärast, siin linnas ei ole mõtet...

Aga kus te siis elate või...

Lasnamäel.

Aa, et kolite korterisse vanemate juurde või eraldi?

Eraldi, tal õde ja õemees ja siis neil on veel kolmas õde ja siis tal õemees.

Ja siis vanemad finantseerivad seda üritust või?

Ma arvan küll, natukene. Aga üldiselt ma lähen ise tööle.

On sul koht välja ka vaadatud?

Mm, päris palju töökohti kuhu minna.

Milliseid, issand jumal, kõik räägivad, et ei ole?

Tegelikult ei olegi, aga no see on läbi tutvuste. Õemees pakkus just välja, et on vaja, tööd konteinerite tühendamisel.

/.../Intervjuu teemat mitte puudutav tekst/.../

Mis töid sulle veel pakutud on?

Ongi konteinerite tühendamine, see oli päris hea palgaga, oli kahte meest vaja, siis ehitusel üldse, mille all töötasin, on võimalik nüüd minna, mul nagu onu tegi tuttavaga nüüd firma ja siis sinna firmasse tööle minna. Siis teine tuttav tegi firma ...

Nii siis ma küsin siia lõppu, et kuidas tulevik sulle tundub ?

Minu jaoks on see lihtne, ütleme, kui ma muud tööd ei saa, et kui ma koka ametit ei õpi ära, siis ma õpin saksa keele ära, ma saan minna onu firmasse tööle, tal on puidutöö, Saksamaa puidutöö firma ainuesindaja Eestis ja mulle ei tundu see probleemiks.

Intervjuu transkriptsioon 3

27 veebruar 2009 tütarlaps 14 aastane (14T3)

Kust see mõte üldse tuli, et näiteks Viru keskuses aega veeta või siin käia?

Niisama lihtsalt otsustasime, polnud kuhugile eriti minna.

Mhmm...

Ja siis tulime, et lihtsalt istume natuke siin.

Aga mis mõttes ei ole kuskile minna?

No, no selliseid vabaaja keskusi kuhu muidu minna on hästi vähe.

Kas ei ole vaba aja keskusi noortele?

Ei ole, eriti. Ainult väga vähesed on.

Aga mõnda tead?

Mahtra noortekeskust tean.

Mhmm.. Aga miks see ei sobi?

No... seal on palju rahvast ka, seal ei ole eriti midagi väga palju teha.

Ah soo. Aga mida sa tahaksid teha?

(Pikk mõttepaus) Ma ei teagi. Niisama poes istuda ei ole ka mõtet.

Mhmm ... Niisama poes istuda?!

No see on nagu Viru Keskuses ei ole ka mõtet iga päev istuda, et siis tavaliselt minnakse kas niisama välja või kodus istutakse ka vaikselt.

Nii aga kuhu välja kui Viru Keskuses ei ole siis, kus väljas siis?

Siis mõnikord käiakse niisama linnas jalutamas ja parkides istumas ja ...mõnikord kinos ja...

Kas kuskil teistes kaubanduskeskustes ka käite?

Mõnikord Kristiines ja Ülemistes.

Ülemistes ka. Aga näiteks, kuidas ütleme need noortekeskused olid juba jutuks, aga ütleme siis muud kohad, näiteks sõprade juures või oma kodus?

Seal käib ka päris tihti. Aga ...kogu aeg, iga päev nagu ei saa koju koguaeg kedagi külla kutsuda või midagi.

Aga siis näiteks eee...Et iga kord ei saa koju kutsuda... miks?

Noo sellepärast, et mõnikord on vanemad kodus ja siis on ka nagu paha, et vanemaid segada.

Mhmm. Et tahaksite lihtsalt noortega omaette olla jah, ja siis nagu siin kaubanduskeskuses on, on selline koht kus saaks omaette olla jah?

Jah

Et aga näiteks ütle kas sa kuskil trennides ka käid või...

Praegult ei käi aga vanasti käisin ujumas

Käisid ujumas jah. Niimodi, aga siis...mis muudab ütleme selle kaubanduskeskuse selliseks mõnusaks kohaks siin?

No siin saab lihtsalt istuda ja sõpradega nagu rääkida vabalt ja ...

Mhmm...

Keegi ei käi koguaeg kontrollimas või nii ...

Lihtsalt et saab omaette olla, ilma täiskasvanute järelevalveta jah? Aga mis sulle konkreetset siin meeldib ütleme, või kuidas sa kirjeldaksid seda ümbrust siin, sinu jaoks?

Siin on hea istuda, väga palju rahvast ei ole, et inimesed ei ole kõik ummikus nagu, et ei saa liikuda ja, et siin on palju ruumi ja hea istuda, et peagu alati leiab istekoha kus olla.

Aga mis sulle siin meeldib?

Mmm (pikk mõttepaus) Ei tea, siin lihtsalt on mõnus istuda.

Lihtsalt mõnus istuda jah.. Nii aga kirjelda mulle nüüd sellist tavalist korda kui te siin olete kui te kokku saate, mis te siin teete?

No mõnikord käime poodides niisama, ja siis istume pingi peal ja siis räägime ja...

Mhmm...

Siis jalutame mõnikord siin niisama ringi.

Kas te poodides ka käite vahel?

Jah.

Aga kuidas te seda tegevust nimetate kui te siia kaubanduskeskusesse tulete? Ütleme noortekeeles niimoodi?

Tsillimine

Tsillimine jah, aga shoppimine ei ole?

Seda eriti ei kasutata, kasutatakse siis kui lihtsalt poes käid.

Ahah, aga kas siis poes käimine ja ütleme, siin kaubanduskeskuses aja veetmine on nagu täiesti erinevad asjad?

Mmm ... jah.

On küll jah? Et ühesõnaga eesmärk kui sa tuled kaubanduskeskusesse sõpradega siis see on nagu tsillimine ja ja siis kui sa tuled shoppama siis ...

Siis tuled nagu asju ostma ja riideid vaatama ja nii...

Mhmm. Kas sa käid siis nagu sama seltskonnaga, siis ütleme poodides, kellega sa siin vaba aega veedad või on need teised inimesed?

Enamjaolt küll.

Kes need on siis?

Noo, klassikaaslased ja siis vanad klassikaaslased ...

Ja sõbrannad?

Jah

Nii, aga siis kui sa käid siin ütleme ja ütleme siis, kas sa käid üldse Viru Keskuses ütleme siis shoppamas ka?

Jah

Et ee sinu jaoks sobivaid ütleme siis ... brände on siis olemas sinu jaoks olemas jah.

Jah

On jah? Nii, et Viru Keskust shoppamise kohaks kasutad ka aga need on täiesti erinevad tegevused siin, tsillimine ja shoppamine. See on väga oluline informatsioon minu jaoks praegusel hetkel! Nii, aga kas see nüüd ka on tsillimise puhul on oluline, et siin ka poed ümberringi on või see...

See ei ole üldiselt oluline, oluline on koht kus sa oled ja et on võimalik kuskil istuda või siis niimoodi nagu rahulikult olla.

(Mitte oluline tekst)

Nii ja siis ongi, et shoppamine on eraldi tegevus nii, et sinna hulka siis sina väidad, et selline kohvikus istumine see ei lähe. Jah. Aga kirjelda mulle nüüd, sa seda juba kirjeldasid mulle kuidas sa siin ütleme hängima tuled, et sõpradega saate kokku ja istute aga kuidas see shoppamine siis välja näeb?

No siis tuled poodi, siis vaatad mida sa saaksid osta ja vaatad hinda ja, et kas sa saad selle osta, on sul võimalik seda osta...

Mhmm

Äkki on asi liiga kallis, siis proovid ja ...

Mhmm, nii, et tuled siia samamoodi oma siis klassikaaslaste ja endiste klassikaaslastega?

Ja mõnikord ka vanematega.

Ja vanematega ka jah. Kui tihti sa ütleme siin käid nii sama sõpradega koos?

No kuskil paar korda nädalas.

Paar korda nädalas, palju see on 2, 3 ?

Kaks, kolm korda nädalas, mõnikord vähem mõnikord rohkem.

Nii, ja kui tihti sa shoppamas käid?

Kord nädalas.

Kord nädalas jah. Kas sa siis ostad ka midagi või sa teinekord lihtsalt...

Mitte alati, siis kui midagi sobivat leiab siis ostab.

Aga nüüd ma küsin, vaata siin on erinevaid üritusi korraldatakse siin kaubanduskeskuses, kas mõni neist sa tunnend ka sinu jaoks tehtud on või korraldatud?

Ega niimoodi meelde küll kohe ei tule.

Et noortele üritusi sinu arust...

Võiks rohkem olla nagu.

Võiks rohkem olla jah. Nii ühesõnaga siis sinule tundub, et siin noorte peale eriti ei mõelda, kui üritusi korraldatakse?

No see on natuke rohkem võibolla vanematele, et palju, kui tihti kui siin käid siis alati reklaamitakse mingisuguseid lõhnabrände või siis autosid või ... ja sellist.

Mhmm, nii aga siis on sul mõni selline huvitav või naljaks juhtum, mis teil siin äkki olnud on? Omavahel või kellagagi või, kasvõi noh töötajatega siin?

(Mõtleb pikalt) Ei ole vist. Mõnikord on siin küll, et kui vaadata teisi siis mõni kopperdab või niimoodi. Hea vaadata.

Selliseid vahejuhtumeid ei ole olnud võõrastega või?

Ei ole jah.

Järgmine küsimus ongi suhete kohta, et missugune see seltskond sinuarust on kes siin aega veetmas käib?

Oleneb seltkonnast, mõni on selline kes karjub koguaeg, mõni istub niisama rahulikult ja mõned on hästi palju inimesi nigu kambas aga mõned on kahekesi mõnikord üksi.

Aga kuidas sa kutsuksid neid kas need on kambad või, võib neid kampadeks nimetada?

Võib küll põhimõtteliselt.

Ja kui vanad siin umbes käivad, näiteks? Sinuarust?

Alates kaksteist kuni ma ei tea, seitseteist näiteks, on hästi palju on selliseid, või siis natuke, selliseid väga nagu kahekümne aastaseid väga ei kohta võibolla siis veel vanemaid kuskil kolmekümnenendates.

Aga just neid kes tulevad siia niimoodi pingi peale, istuvad ja ütleme oma vaba aega veedavad? Siis arvad, et on kuskil 12-17.

(Intervjuu teemat mittepuudutav tekst)

Kas siin uusi tutvusi ka tekib?

Jah.

Tekib. Kuidas see käib?

Tavaliselt, no meil on niimoodi, et me istume näiteks pingi peal ja siis ütled kellelegi tsau ja siis hakkavad lihtsalt rääkima ja siis küsitakse msn ja niimoodi...

Täiesti võõrale siis?

Jah.

Väga tore. Niimoodi ja siis on järgmine küsimus, et kuidas teil siin omavanustega läbisaamine on?

Hästi.

Erinevad kambad näiteks?

Hästi.

Et ütleme selline rahulik seltskond on?

Jah aga niipalju veel et, mõnikord lööb selline erinevus eestlaste ja venelaste vahel välja, et mõned karjuvad rohkem või et, ärritub kiiremini...

Kes ärritub kiiremini?

Tavaliselt kui sa kellelgi midagi oled öeld, siis kui näiteks venelased ei saa aru siis paljud nagu karjuvad midagi vastu.

Kuidas sulle tundub, kuidas siin aega veetvatesse noortesse näiteks suhtuvad täiskasvanud?

Siin just või?

Mhmm, just kaubanduskeskuses aega veetvatesse noortesse?

Siin just paljud noored istuvad pingi peal, siis paljud täiskasvanud käivad mööda ja siis nad vaatavad imelikult niimoodi nagu, sellise naljaka pilguga, et mis nad siin niisama istuvad ja ... Aga muidu täiesti normaalselt.

Näiteks, ütleme siis poemüüjad ja turvatöötajad nendega saate ilusti ...

Jah. Mingeid probleeme pole küll olnud.

Mhmm, et välja vistatud või midagi sellist ei ole jah? Kuidas näiteks su vanemad suhtuvad sellesse või õpetajad näiteks, et noored siin üldse aega veedavad, kas koolis ka mingeid vihjeid tehakse?

Tavaliselt ei tehta aga mõned õpetajad lihtsalt küsivad, et kui sul on õppimata midagi on , et kus sa siis käid ja mis sa teed ja ...

Nii..

Siis paljud ütlevad, et peaksid nagu rohkem kodus õppima ja ei ole mõtet seal kaubanduskeskustes niisama istuda ja ...

Ja nemad justkui teavad, et te siin käite või, et noortel on kombeks siin käia ...

Paljud arvavad seda küll jah.

Aga mida vanemad arvavad sellest?

Vanemad ei ütle eriti midagi.

Aga nad teavad, et te siin käite?

Ja, ütlevad et on soe, et pigem just see, et mu ema tavaliselt ütleb, pigem istu siis kaubanduskeskuses kui nii sama tänava peal lihtsalt ringi hulgud.

Et see on, kas siis see on, et mispärast siis?

Et siin on nagu kuidagi turvalisem, et turvamehed käivad ringi ja, et tänaval pätid suvalised saavad tulla ja röövida ja ...

Hea küll. Okei. Aga mis sa arvad, miks need täiskasvanud kes teid kõõritavad miks sa arvad, et nad teid nagu kõõrdi vaatavad. Kas sellepärast, et te siin, nagu nende arust ei ole see nagu mõttetu ajaveetmine või pigem see kommers, mis on siis need poed ja kõik see mõjutab teid? Mis sa arvad?

Tavaliselt vaadatakse just, et miks nad niisama istuvad samas võiks ju õppida kodus või siis trenni teha või et ei ole niisama mõtet nagu pingi peal ka istuda terve päev.

(Teemasse mittepuutuv tekst)

Ja vanemad ei karda ka et see suur reklaamitulu ja kõik see poed ja kõik teile halvasti mõjuvad?

Ei.

Pigem ,et siin turvalisem on olla jah? Aga kas siin on sinu jaoks nagu parim ajaveetmise viis või on mõni parem viis tegelikult? Oleks näiteks?

Kui oleks noortekeskusi rohkem, siis oleks võibolla seal ka hea olla võibolla, nagu rohkem ruumi oleks, näiteks paljudes on vähe ruumi ja ei ole eriti midagi teha.

Aga kas sa oled internetist ka vaadanud üldse neid kuskohas noortekeskused asuvad või uurinud ühesõnaga, et ...

Mõnikord olen küll vaadanud aga kui sa lähedki sinna siis seal on alati hästi palju rahvast ..

Mhmm

Sul ei ole seal eriti midagi teha, et siis tuled kohe ära.

Mhmm

(Intervjuu teemat mittepuudutav tekst)

Aga milline oleks sinu jaoks parim javeetmise viis siis sa ütlesidki, et noortekeskused jah?

Jah

Nii sa rääkisid, et varem käisid ujumas, aga missugune su ... on sul mõni lemmiktegevus?

Ujumine ongi jah, vahel jooksmas käin ja ...

Aga miks sa praegu ujumas ei käi?

Seepärast, et see koht, kus ma käisin see pandi kinni ja siis ma ei leidnud uut kohta. Paljud kohad on liiga kallid ja, või siis ebasobivatel kellaaegadel, kas liiga õhtul hilja või siis liiga vara.

Hea küll, see on ka väga hea argument. Nii ja siis ma küsin, mis sa arvad, et kaua sina veel Viru Keskuses aega veedad või üldse siin aega veedad, ja mis see võiks olla see põhjus, et sa selle käimise siin lõpetad?

Et... sa käid ja sa käid, sa käid mitu siis varsti lihtsalt ei jaksa enam käia, tüütab ära ja siis mõnikord jälle käid kuidas kunagi, et nagu kuu aega järjest ei jõua siin istuda.

Okei, aga ütleme kui vana sa olid kui sa siin käima hakkasid?

Alates eelmisest aastast, siis kuskil kolmteist.

Jah. Nii, aga väga kena, kas tead, et me oleme omadega lõpuni jõudnud, et ei läinudki poolt päeva!

Intervjuu transkriptsioon 4

14 aastane tütarlaps (14T4) 27.02.2009

(Vastus küsimusele: Kuidas sinul tuli mõte Viru Keskusesse aega veetma tulla?)

Et Saaremaalt tuli sõbranna siia?

Ja tuli idee siia tulla, et õues oli päris külm ja siin on soe ja ...

Ja sõbranna Saaremaalt teadis sul, et Viru Keskuses noored käivad?

No ta elas enne siin ja ...

Aa tema elas enne Tallinnas jah ... Ahsoo.

Jah

Ja mina küsin sinu käest seda ka, et kas sina ka teistes kaubanduskeskustes aega veedad?

Noo... üldiselt mitte. Vahest võibolla Ülemistes või Kristiine Keskuses.

Aga peamiselt siin jah?

Jah

Aga miks siin rohkem siis?

See on suurem, siin on rohkem rahvast ja siis saab tuttavaks ja niimoodi.

Aga Kristiines ja Ülemistes, mis seal teistmoodi on?

Kuidagi harjumatu on seal istuda.

Mhmm.

Siin on ikka põhiline rahvas keda ma tean.

Aga mis sina ütled mulle noortemajade kohta, et kus sina ütleme oma, miks sina eelistad Viru keskust näiteks muudele tegevustele?

Mmm, ma ei tea isegi, mulle meeldib kõige rohkem see, et ma saan uusi tutvusi, sõpru juurde.

Mhmm. Ja, ja kas näiteks kas sul on mõni ütleme huviala ka millega sa tegeled? Kas sa trennis kuskil käid?

Kergejõustikus.

Praegu käid kergejõustikus ja kui tihti sa seal käid?

Kolm korda nädalas.

Kolm korda nädalas jah. Aga kui tihti sa siin käid?

Umbes kolm-neli korda.

Kolm-neli korda nädalas jah ja jõuad õppimise vahelt? Okei. Nii aga kus sa sõpradega veel kokku saad peale selle kaubanduskeskuse?

Tavaliselt läheme vanalinna või kinno, või võibolla isegi kellegi juurde niimoodi.

Kuidas vanemad sellesse suhtuvad kui sa sõpru kutsud koju?

Koju?

Nojah kui näiteks kodus kokku saate?

Mm, normaalselt.

Normaalselt jah. Neil pole midagi selle vastu? Jah, aga siin on parem?

Jah

A miks siin parem on?

Vanemaid pole.

Okei, et täiskasvanute silma alt ära siis nagu jah? Nii, aga mis muudab sinu jaoks selle, mis sulle meeldib siin kaubanduskeskuses?

Seltskonnas olla, jällegi see, et uusi tutvusi saab, vahest saab poodi minna ja asju vaadata ...

Aga sinu jaoks siis ütleme shoppamine ja siis siin ajaveetmine on üks ja sama tegevus või?

Noo, tavaliselt kui ma siia tulen siis mul ei ole raha niimoodi ...

Mhmm. Aga sa käid poodides kui sa tuled siia sõbrannadega istuma? Sa käid siis vahel poodides ka ringi?

Ja vaatan riideid ja kui mulle meeldib midagi, siis tuleme järgmine kord ja ostame ära.

Nii, et sinu jaoks kui sa tuled siia teinekord sõpradega siis sa käid ka poes?

Jah.

Et siis sinu jaoks se nii öelda tsillimine ja siis shoppamine on üks ja see sama tegevus või erinevad siiski?

Enamalt jaolt on see sama.

Et on üks see sama jah? Niimoodi aga kuidas sa seda ümbrust kirjeldaksid?

Mmm, oota mis mõttes?

No ütleme mis sulle siin meeldib, näiteks ja mis ei meeldi?

Siin on hästi huvitav

Aga miks on on huvitav?

Mm, mmm ma kordan ennast siin uusi tutvusi saab...

Ja , aga see ümbrus?

Muusika mängib ja ... lõbus on olla, et keegi ei sega ja ...

Mhmm. Hea küll.

Et kui tahad siis võid kusagile mujale minna.

Mhmm. Kirjelda mulle siis sellist olukorda kui sa siia oma sõpradega tuled, et mis te siin teete, täiesti tavalist olukorda?

No põhiliselt istume lihtsalt pingi peal, räägime juttu, teeme nalja ja ...

Aga siis poodi iga kord ikkagi ei lähe vaid vahel harva pigem jah?

Harva.

Siis ma küsin uuesti üle, et kas siis pigem see tsillimine on eraldi ja shoppamine eraldi?

Pigem küll jah.

Pigem siiski eraldi? Et kui sa siia kaubanduskeskusesse tuled siis?

Ma tulen siis spetsiaalselt selleks, et riideid vaadata ja shopata ja siis kui tsillima siis tsillima.

Aga kas need inimesed kellega sa siia tuled ütleme tsillima või siis shoppama on samad või on erinevad?

Samad.

Samad jah.

(intervjuu teemasse mittepuutuv tekst)

Nii ja kellega sina siin tavaliselt käid kui siis ütleme siin vaba aega veetmas käid?

Klassikaaslastega.

Klassikaaslastega. Niimoodi aga kui sa käid siin shoppamas, kellega siis?

Üldiselt vanematega või tädiga ja niimoodi.

Vanemate või tädiga, ehk siis need kellel siiski finantsvõimalused olemas on?

Jah.

Niimoodi, aga ütleme kas sulle siis sõbrannade arvamus ka korda läheb kui sa vanematega tuled?

Jah,

Kui shoppama tuled, sõbrannade arvamus riiete kohta või ...

Jah, mõnikord kui mulle midagi meeldib siis ütleb, et aaa see on kole siis ma ei osta pigem seda.

Okei. Nii, aga kui tihti sa shoppamas käid? Näiteks asju ostmas?

Üks kord nädalas ma arvan niimoodi.

Üks kord nädalas kuskil jah.

Siin kui korraldatakse erinevaid üritusi, kas sa nendest ka osa võtad?

Mkkm.

Ei võta jah. Aga on siin üldse noortele üritusi?

Ma ei ole tähele pannud. Võibolla need moeshõud ...

Need moeüritused on sihukesed mis huvitavad jah, aga pigem mitte jah?

Jah.

Nii, siis ma küsin sinu käest, et missugune see setskond sinu arvates on kes siin vaba aega veedab?

Need kõik elavad omaette elu aga kui sa vaatad niimoodi, et keegi on sõbralik siis saan tuttavaks ja kui sihukesed õelad ja ülbed siis pigem ma ei hakka rääkimagi.

Nii, et õelaid ja ülbeid on ka siiski. Kirjelda mulle mõnda siis.

No need on tavaliselt väga palju meigitud ja vaatavad ülevalt alla?

Mhmm. Aga kuidas nad siis käituvad?

Mm, tahavad tähelepanu saada. karjuvad ja niimoodi.

Mida nad karjuvad?

No otseselt nagu mulle pole keegi karjunud aga no ükskõik mida räägivad nagu hästi kõvasti, et keegi paneks neid tähele. Pööraks tähelepanu nendele.

Nii nagu sa ütlesid juba varem et uusi tutvusi tekib ka eksole ju? Ja omavanustega kuidas te siis läbi saate?

Noo, oleneb ikka kellega aga, enamalt jaolt päris hästi.

Hästi, enamalt jaolt hästi.

Jah.

Ja kui tihti siis seda umbes juhtub, et niisuguseid negatiivseid või selliseid halbu vahejuhtumeid on, et hüüavad midagi halvasti, kas seda on iga kord või?

Ei ole. Praegu on näiteks esimene kord kui mul niimoodi oli.

Kogu selle aja jooksul millal sa siin käinud oled?

Jah.

Millal sina käima hakkasid siin?

Selle aasta alguses või niimoodi.

Neljateistaastasena siis, et siis selle aasta algusest, jaanuarikuust siis?

Jah

Mis sina arvad kuidas siin aega veetvatesse noortesse külastajad suhtuvad näiteks, või poemüüjad, turvad?

Mõndadele ei meeldi, mõndadel on ükskõik aga ma oskagi et kellelegi meeldiks see, et me siin istume siin niimoodi.

Aga miks sa arvad, et neile ei meeldi?

Mmm, sest enamalt jaolt on noored ikka sihukesed, et kisavad ja karjuvad ja rikuvad korda, segavad teisi ostjaid.

On siis nii tegelikult või?

Ma arvan, et küll.

Arvad, et on jah? Aga kuidas nad neid külastajaid segavad?

Karjuvad, või keegi näiteks vaatab mingit asja ja siis nad segavad tal kaob mõte seda osta ja läheb pigem ära.

Aga te ju poes sees ei ole ju? Te olete poest väljas ju?

No ma mõtlen seda, et kus need pingid on, et kõnnivad seal siis neile ei meeldi, siis et saaks kiiremin ära.

Nii aga kuidas siis turvatöötajad suhtuvad sellesse?

Ma arvan et neil on ükskõik. Peaasi, et keegi ei laamendaks ja nii.

Aa, et turvamehed enam välja ei aja ja ei tüüta? Nii, aga kuidas sinu vanemad suhtuvad sellesse, et sa siin käid?

Nad arvavad, et see on tore, et ma käin niimoodi väljas.

Et kuskil väljas käid jah? Et nemad ei karda, et sa kuskile halba seltskonda satud või?

Ei.

Ei. Nemad suhtuvad hästi ja ei karda et sa liiga palju ostma hakkad või materiaalseks muutud?

Ei, seda küll mitte.

Ei karda jah. Nii, aga õpetajad, õpetajad ka märkusi teevad selle ajaveetmise sisu kohta või viisi kohta?

Vahest küll jah.

No mis nad ütlevad?

Sa võiksid parem õppida kui kuskil arvutis istuda või siis just ennem, mingi eile rääkis õpetaja, et te olete koguaeg arvutis ja võiksite midagi muud ka teha et seal arvutis ei ole midagi teha ju.

Nii, aga Viru keskuse kohta, või üldse kaubanduskeskuses aja veetmise kohta?

No, et see on mõttetu, midagi kui niisama istud, sellest ei saa mingit kasu.

Nii, et õpetajad teavad, et noored aega niimoodi veedavad ja aegajalt ikka vihjavad jah?

Jah.

Kuidas sa arvad, kuidas üldine suhtumine sellisesse aja veetmisse nagu siin see kaubanduskeskuses olemine?

Midagi, normaalselt.

Et ei häiri. Hea küll. Kas see on siin sinu jaoks parim aja veetmise viis? Või on mõni muu parem?

Mõni muu on parem siiski.

Mis see muu on?

Linnas käia või näiteks jalgpallis.

Jalgpallis?

Jah.

Aga sa käid ju ... kergejõustikus?

Kergejõustikus see on nagu hobi, jalgpall on niimoodi, mulle meeldib jalgpall, siis ma mängin vahest.

Kus sa jalgpalli mängid?

Punasel tänaval .

Ja kui tihti siis?

Suvel päris tihti ikka.

Aa, see on selline vaba aja veetmise lihtsalt viis jah, et talvelt seda päriselt teha ei saa jah.

Jah.

Ja mis see veel oli, parim aja veetmise viis?

Linnas käimine.

Siis ma küsingi, et millega sa siis tegeled kui sa siin ei ole? Üks on jalgpall ja mis sa siis veel teed?

Trenn, või siis istun kodus, siis lähen sõbranna poole ...

Ja mis sina arvad kaua sa siin veel aega veedad?

No, ma arvan, et päris kaua.

Päris kaua jah.

See on tore niimoodi sõpradega kokku saada ja ...

Mis see oleks sinu käimisele siin lõpu teeks? Mis põhjus see võiks olla?

Ma arvan, et raskused õppetöös näiteks.

Raskused õppetöös jah. Ongi kõik muide kallikene. Aitäh sulle.

Intervjuu transkriptsioon 5

Tütarlaps 16 aastane, 13.03.2009 Viru Keskus, kohvik Bestseller (16T5)

Kuidas sinul see mõte tuli, et siia tulla aega veetma?

Mis ma tahtsin teha, süüa osta.

Ma mõtlen üldse, kui sa hakkasid siin käima?

Aa, niisama, ma lihtsalt tahtsin näha, mis siin on, kui nad selle ehitasid, kas on siis parem kui mõned teised kohad. Aga ei ole.

Aga ei ole?

(Arusaamatu

vastus)

Aga kas te mujal ka käite või ainult siin? Mõnes teises kaubanduskeskuses?

Kirstiines käime ka kõige rohkem.

Aga miks teistes ei käi siis?

Teised ei olegi nii suured, või siis Ülemiste on nii kaugel, ei lähe sinna iga päev.

Aga miks, mis te siis selle juurde ikkagi jäänud olete, selle Viru Keskuse juurde?

Praegult on see kõige lähemal.

Sinu kodule lähemal?

Jah, mingi 10-15 minutit.

Aga Kristiines, mis on põnevad, et sinna minna?

Kristiines on ainult kauplused, aga siin on nagu suur raamatupood, mis mulle meeldib.

Raamatupood meeldib sulle siin?

Jaah.

Mul on kohe üks küsimus siia juurde, et mis selles Viru Keskuses erist on, et miks just siin noored käivad, miks sina siin käid?

Ma käingi võibolla raamatupoe pärast. Ja kaubamaja ilumaailm. Siis muu nagu ei tõmbagi vist.

Aga kas sa käid siin aega ka niisama veetmas nagu täna ma nägin kahekesi istusite siin pingi peal?

Tegelikult ei käi.

Ei käi?

Ikka mõni kohvik vanalinnas või ... Lihtsalt juhtus nii.

Mhmm. Aa kui tihti sa siin käid?

Raamatupoes või üldse Viru Keskuses?

Üldse Viru Keskuses.

No mingi, kui kuhugi lähen siis käin siit läbi, vaatad süüa või see on hea keset linna ja ...

Ma mõtlen, näiteks nädalas ...

Nädalas, üks või paar või, mitte nagu igapäev.

Sa ütlesid, et käite kohvikutes ka veel kuskil, vanalinnas jah? Aga näiteks noortemajad või muud ütleme sellised alternatiivsed kohad kus noored kogunevad?

Ei tõmba. Pigem kohvikud kui ...

Sina oled kohviku inimene?

Mina olen kohviku inimene jah.

Aga kuidas finantsidega on sellega seoses, nende kohvikutega seoses?

No kuidas kunagi (naerab).

Vanemad annavad või ise kuskil teenid või?

Nad annavad, ma majandan kuidagi ennast, et ma saaksin kohvikus käia ja, et ma saaksin vajalikke asju endale.

Siis sa oled finantsalal osav, mulle tundub, kuueteistaastaselt juba?

Võimalik.

On sul veel lisada mis sulle siin kaubanduskeskuses meeldib? Peale raamatupoe, mis sa ütlesid , ja ilumaaailm?

Ei ole.

Kas on äkki midagi selles kujunduses midagi , kaupluses endas, selles Viru keskuses endas midagi, mis meeldib?

Mulle meeldib see, et see on nelja-v iie koruse peal, et palju siin on aga muud nagu midagi ei ole. Täiesti tavaline.

Aga miks sulle meeldib, et suur on?

Natuke avarust on , samas on nagu jälle palju poode hästi kokku pressitud aga natuke õhku on ka vaja.

Kirjelda nüüd sellist korda kui sa siia tuled, mis sa siin tavaliset teed? On sul mingi siht või saad siin sõprade kokku, kuidas see asi käib?

Mul on tavaliselt siht kui ma siia tulen.

Ja need on?

No näiteks raamatupoes ma tahan ringi vaadata, nii, siis seal esimese korruse Knopka, sealt vaatan kooliasju näiteks, või siis jälle käin ilumaailmast läbi.

Aga täna mis oli eesmärk?

Muusika poodi tulime.

Ja siis jäite pingi peale puhkama?

Jah, siis jäime pingi peale puhkama.

Küsin ikkagi veel ümbruse kohta, kuidas sa siinset ümbrust kirjeldaksid? Sa vahepeal ütlesid juba ,et avar. On veel midagi?

Mitte midagi erilist. Ajah see, et ta on nii kõrge, kõrgem kui teised kaubanduskeskused.

Et lihtsalt suurem ja avaram.

Jah.

Aga kui sa siia tuled kuidas sa siin seda tegevust nimetad, kui sa siia tuled? Kuidas noored nimetavad?

Kõik nimetavad mingi tsillimine või hängimine, ma ei tea kuidas seda muud moodi nimetada.

Aga shoppamine?

Shoppamine ka, aga kui mul on mingi sihtmärk siis ma ei tsilli või ei hängi.

Aga sa vahel ikka tsillid ka siin?

Noh kui ma tahan puhata, siis ma istun ikka pingi peale maha, kui mul aega on. Aga, et ma siin tundide kaupa istun, see nagu ei.

Aga ütleme nüüd siis see tsillimine ja shoppamine on kaks täiesti erinevat tegevust või on üks ja see sama tegevus tegelikult, erineva nimega?

No jah nad võivad olla erinevad. Seepärast, et mingid sihukesed viienda klassi väikesed tüdrukud ja poisikesed kogunevad siia, siis nad on nii ägedad ja on siin tundide kaupa ja see on tsillimine minu arust. Soppamine on see, kui ma otsin mingit asja poest või siis niisama vaatan, mis siin on.

Ja sina oma tegevust siis kui sa siia tuled, kuidas nimetad?

Ma ei oskagi nime anda sellele.

No sa ütlesid ka, et pigem tsillimine ja hängimine või. Või sa tuled konkreetse eesmärgiga?

Konkreetselt eesmärgiga jah.

Siis on nagu shoppamine või?

Võibolla jah, et ma tahan osta või ma otsin siit poodidest midagi.

(Intervjuu teemasse mitte puutuv tekst)

Sina pigem siis ütled, et sina siin ajaveetja ei ole?

Ei ole vist jah.

Nii aga ütle mulle siis kellega sa siin koos tavaliselt käid, näiteks kui sa käid siin shoppamas või siis ütleme asju ostmas eesmärgiga, sa ütled?

Siis ma vist käin pigem ise kui mul on mingi eesmärk.

Üksi?

Üksinda jah. Aga kui mingi niisama, siis ma tulen poisiga, aga ma ei tule siia suure sõprade pundiga. Et siis istun trepi peale maha ja siis olen siin.

Aga kui tihti sa poisiga siin näiteks käid?

Äkki kord nädalas, kord-kaks. Nojah, ma ei teagi.

Kuidas teil need üritused, siin neid üritusi korraldatakse, kas te neist ka osa võtate?

Mmm, FIBITit (moeüritus) oleme vahepeal vaadanud, kui natuke rohkem aega on, kümme –viisteist minutit, siis ikka vaatame, mis nad teevad. Ja siin on mingi reisi mingi teemaline asi ka ju, mingi messid või, ikka vaatame, mis nad pakuvad.

Aga otseselt noortele ei ole siin asju?

No siin noorte ööd ja sihukesed asjad nagu ei tõmba. Kui tulevad siia mingid Nexused ja Traffic´ud.

Mis sinu lemmik on?

Mul ei ole lemmikut. Mul ei ole vist eesti muusikas lemmikut.

Sa oled laia profiiliga?

Tanel Padar võibolla Eesti omadest. Aga jah, muidu sihukesed Trafficud ja Kasearu ja sihukesed ei tõmba.

Aga näiteks kas sul mingi huviala ka, millega sa tegeled näiteks praegu, lisaks ütleme koolis käimisele ja teinekord kui sa siin käid ja?

Ma tantsin, ma laulan, ma mängin kitarri.

Vau, kuskil mingis ansamblis või?

Ei kitarri käin õpetaja juures õppimas ja siis laulmas käin Kanutiaias ja tantsin Vikerkaares.

Vau, no uskumatu tüüp ma pole sellist veel näinud!

No sellepärast ma ei olegi siin tundide kaupa, võibolla oleks.

(intervjuu teemasse mitte puutuv tekst)

Nii aga siis ma küsin suhete kohta, et missugune see seltskond sinu arvates on, kes siin aega veetmas käib.

Seltskond, a ja minu jaoks no jah siin on hästi palju sihukesi noori, ma ütleks, et nad raiskavad oma aega, seepärast, et on tegelikult nii palju kohti kus oma sõpradega aega veeta. Miks ma peaksin tulema Viru Keskusesse kus kõik on tegelikult täpselt ainult sama, võibolla kord kuus mingi üritus toimub.

Hea küll, aga ütle siis sina kus oleks võimalik sõpradega aega veeta veel?

No mina lähaksin kohvikutesse (naerab) ...

Sina läheksid kohvikutesse...

... või vanalinnas käiks ringi, teeks pilti, on ju võimalusi tegelikult.

Aa vanalinnas on talvel ju külm?

Siis ma lähen kohvikusse.

Aga kui kohviku jaoks raha ei ole?

Kohviku jaoks raha ka ei ole (mõtleb), kui mul ei oleks mingit eesmärki ma lähaks ilmselt koju. Kui oleks külm ja ma ei saaks kuhugi minna.

Aga kui sa tahad sõpradega koos olla?

Siis võibolla läheks kellegi poole näiteks...

Et sinu vanemad aktsepteerivad kui sul sõbrad tihti külas käivad jah?

Noh jah.

Ja kellega sina siin käid?

Sõpradega, mingite koolikaaslastega kui eesmärki ei ole olnud, shoppamas või nii.

Ja kas sul siin uusi tutvusi ka tekib?

(Intervjuu teemat mitte puudutav tekst)

(mõtleb) Aga niiviisi vist ei olegi.

Aga kuidas sulle tundub, sa oled aeg ajalt siin olnud, kuidas siin omavahel nagu läbi saadakse, omavanused näiteks?

Ma arvan, et saadakse hästi läbi.

Saadakse hästi läbi jah.

Nigu sihuke õhkkond tekib nagu.

Aga kuidas näiteks külastajad ja poemüüjad, turvatöötajad suhtuvad nendesse noortes, kes siin käivad.

Ma arvan, et turvad võibolla ei suhtu hästi kui sihuke väike lärmav punt tuleb vastu...

Aga üldiselt kui ilusti rahulikult siis ...

Ma arvan küll, et miks nad peaksid keelama samas.

Ise te ei ole näinud ja teie ei ole kogenud midagi negatiivset jah?

Nojah.

Aga kuidas üldine suhtumine noortel on nendesse, kes siin vaba aega veedavad. Kuidas teile tundub?

Suhtumine on selge aga ...

Ma mõtlen teised noored?

No ma tean tegelikult palju inimesi, kes on selle vastu, et tuleks siia lihtsalt niimoodi istuma. Aga need kes käivad, nagu käivad, ei saa midagi teha.

Ei, ma ei mõtle, et midagi tegema peaks. Aga kuidas õpetajad suhtuvad sellesse?

Ma ei tea kuidas õpetajad suhtuvad?

Ei ole nagu kildu visatud sellel teemal?

Ei ole vist. Ei tule küll ette praegu.

Aga ma küsin kohe laiemalt, ühiskonna suhtumist näiteks, võibolla sa oled meediat jälginud või siis täiskasvanud omavahel rääkinud? Et kuidas sulle tundub?

Koolis on pigem natuke sihukest mõnitamist nagu selle kohta.

Koolis, kes siis?

Mingid vanemad klassid näiteks. Aga vanematel ma arvan ka, et nendel on ikka midagi selle vastu, et saaks ju selle asemel näiteks õppida või mingi asjaga tegeleda ja siis sa lihtsalt istud paar tundi oma elust siin lihtsalt maha.

Mhmm. Et lihtsalt istuvad jah.

Jah. Noh, jah.

Nii, et sina leiad, et on paremaid aja veetmise viise jah?

Nojah.

Ma arvan, et meil ongi kõik.

Intervjuu transkriptsioon 6

Noormees 17 aastane, 13.03.2009, Viru keskus, kohvik Bestseller (17P6)

Kuidas sinul tuli see mõte siia tulla?

Samamoodi tulime lihtsalt kohvikusse, tulime vaatama muusika poodi.

Ja kas sa käid ka mujal kaubanduskeskustes?

Kui ma käin siis Viru ja niimoodi käin suht harva, mingi kord paar nädalas. Üldiselt käin rohkem Al Mare kaubanduskeskuses ma arvan.

Rocca al Mare kaubanduskeskuses?

Jah. Mul on kool seal.

Kool on seal?

Kesklinna ega muidu põhiliselt asja ei olegi.

Aga seal Rocca al Mare kaubanduskeskuses, mis põhjusel sa seal käid?

Lihtsalt, kui mingi peale kooli süüa vaja osta või peale trenni mingit jooki või midagi.

Ja niisama istumas ja aega veetmas ei käi?

Ei.

Nii aga noortemajas või kuskil noorte keskustes oled sa käinud kunagi?

Noo, ma kunagi käisin Sael siis. Aga ma ei tea, enam ei tõmba.

Aa, mis sulle seal enam ei meeldi?

Seal läheb igavaks, seal on sama asi nagu Viru Keskuses, et piljardilaud on kuskil sees, seal mängid.

Kus noortekeskuses sa käisid?

Sael.

Ja mis sinu jaoks selle Viru Keskuse juures sellist, noh, mõnusaks kohaks teeb?

Ma arvan, et vist, et see mingeid riideid asju osta või muusikat või ma ei tea niisama ei ole ka mõtet.

Et sinu jaoks siin mingit tsillimist ei ole, et sina käid siin kindla eesmärgiga?

Üldjuhul mitte, üldjuhul mitte.

Kas see ümbrus, mis siin on kas see on oluline tegelikult?

Ma arvan, et ta nii väga oluline ei ole, aga see mis siin on, on suht normaalne isegi, et ta tõmbab võibolla natukene, oma avaruse ja selle poolest.

Mille poolest?

Avaruse poolest.

Avaruse poolest?

Et oleks nagu ruumi on vähemalt mitte ei ole lagi kohe pea kohal.

Miks see ruum on oluline. Mõtle?

Võibolla lihtsalt kui siin on nii palju inimesi, et siis hakkab, tekib mingi klaustrofoobia tunne või midagi.

Et kui oleks palju ja ...?

Et oleks palju inimesi ja vähe ruumi.

Niisugune avatuse tunne on ikkagi ja samas oled nagu seltskonnas?

Jah.

Nii ja kirjelda sina mulle tavalist olukorda kui sa siia tuled , mis sa siis teed?

Noo, kas saan kellegagi kokku kuskil siin keset Viru keskust ja siis suundume ilmselt kuskile mujale. Kas siis mingite riiete ostmiseks või midagi.

Aga suundud kuhu mujale?

Kusagile linna peale, vanalinna või ...

Vanalinn on noorte jaoks selline kuum koht?

Meie jaoks on.

Mis seal vanalinnas on?

Huvitav, seal on nii palju erinevaid kohti kus olla. Suurem ikkagi kui see väike maja.

Nii, ja kus sina seal vanalinnas käid?

Samamoodi kohvikutes.

Ja kuidas sinu finantsidega lood on? Kes sind siis sponsoreerib või?

Eks ikka vanemad.

Nii ja kohvikusse lähete, mis te seal tellite?

Caffe latte või kakao või midagi. Midagi süüa ei hakka ostma, kui midagi väikest siis.

(Intervjuu teemasse mitte puutuv tekst)

Nii kui sina siia Viru Keskusesse tuled, kellega sa siis tuled?

Tüdrukuga. Ega muud põhjust ei olegi.

Kuidas sina seda vaba ja veetmist siin kutsud nii õelda noorte keeles?

Vot ei oskagi õelda.

No kui sa ütled, et lähme, et me käisime seal, et mis selle tegevuse nimi oli?

Kondasin võibolla ringi või midagi, saime kokku ja läksime edasi, väga kauaks ei ole mõtet siia jääda istuma.

Sellist sõna sa ei kasuta nagu see tsillimine on?

Ei.

Ei kasuta jah. Kuidas sinul nende üritustega siin lood on? Kas sinu jaoks ka siin midagi olnud on või ei ole?

Üldiselt ma ei pane tähelegi , kui siin üldse midagi, ma ei tea nagu ette, ükspäeva nagu tulen mingi asi on, aga ma ei huvitu neist nagu üldse.

Et sina end selliseks eriti Viru Keskuses aja veetjaks ei pea, eksole?

Ei.

No kui tihti sa siin käid?

Kord nädalas, kaks või kord.

Ja milline on sinu arust see seltskond kes siin Viru Keskuses käib. Iseloomusta natuke seda?

Eks nad hoiavad lihtsalt siin omaette arvatavasti, istuvad siia maha ja hakkavad mingi kommenteerima mööda minevaid inimesi, et noh et ma ei tea, et nad veedavad lihtsalt oma aega ja selle asemel võiks tegeleda hobide ja asjadega. Linnas on ikka palju rohkem kohti kus saab aega veeta ja midagi kasulikumat teha, kui istuda ja kommneteerida siin.

Et kas kõik arvad on sellised siis?

Ei, kõik kindlasti mitte.

Aga need on siis nooremad või vanemad kes niimoodi kommenteerivad või?

Ma arvan, et pigem nooremad.

Kui vanad siis?

Noo, kolmteist ma arvan nii.

Mul ei ole ühtegi kolmeteist aastast sattunud veel(intervjueeritavate kohta).

Kolmteist –nelisteist sinna ma arvan jääb.

Mida sina arvad kuidas siin suhtutakse nendesse noortesse kes siin aega veedavad, kuidas suhtuvad näiteks, külastajad poemüüjad ja turvatöötajad?

No ma arvan, et enamus, kes siin käivad, et ei pane üldse tähele, nad panevad tähele aga ei tee nendest välja ja sedasi ,aga võibolla turvadele natuke käivad äkki pinda aga... nemad peavad natuke silma peal hoidma, et nad midagi tegema ei hakkaks.

Kas sina oled ka kuulnud, et õpetajad või siis täiskasvanud või näiteks vanemad on kommenteerinud kuidagi siin käimist, või kuidas nemad sellesse suhtuvad?

Ma arvan, et väga ei ole, kui, siis meie õpetaja on vahepeal lihtsalt maininud, et see on niimoodi aja raiskamine.

Mhmm, mhmm.

Üldiselt mitte.

Hea küll. Ütle aga kas aja jooksul on see suhtumine nagu muutunud ka. Vaata see läks ju aastaid tagasi juba lahti, siin see Viru Keskuses käimine või selline tegevus üldse. Kas aja jooksul on suhtumine muutunud ka?

Ma arvan, et alguses oli selline hull teema, et kõik rääkisid sellest, kõik avaldasid oma arvamust aga see on ajapikku lihtsalt sumbunud, keegi ei huvitu väga enam nendest.

Samamoodi, et kuidas siis ühiskonna suhtumine näiteks laiemalt, sama moodi tegelikult vastab... samamoodi ju?

Samamoodi jah.

Aga mis sa arvad, et miks need hoiakud sellised on , et pigem, et oleks midagi targemat teha jah? Sa ennem ütlesid jah...

Jah.

Aga, mis sa arvad kas sihukene, ka see ka kuidagi mõjutab noori kui nad siin nende kaupluste ja brändide ja reklaami keskel on. Ka see neid ka kuidagi mõjutab? Neid, kes siin aega veedavad ma mõtlen?

Mingit moodi ikka mõjutab. Võibolla, ma ei tea, et ta mingit moodi kindlasti mõjutab, aga ma arvan, et nad suudaksid ennast, enda elu parandada palju paremini aega veetes. Kasvõi hobidega, kasvõi õppimisega tegeledes, mai ei usu et nad enamus nagu kodutöid teevad või midagi sellist.

Mhmm. Ma küsin siis seda sinu käest, mis sa arvad või milline oleks sinu jaoks parim aja veetmise viis?

Ma arvan, et mõne hobiga tegeledes näiteks.

On sul mõni hobi?

Kitarr, tennis, midagi sellist tegeleda, kui lihtsalt siin istuda.

Aga praegu mängid kitarriga ka jah?

Jah.

Ja tennises käid ka?

Jah.

Ja kui tihti sa käid seal?

Kitarriga mingi üks kord nädalas kolmandat aastat ja tennises käin kaks korda nädalas.

Mhmm. Okei. Mis sa arvad, aga mis oleks põhjus, mis näiteks noortel selle siin käimisele lõpu teeks?

Ma arvan et, arvan, et ei tule päris kindlat lõppu, see ei suuda neid väga meelt muutma panna. Et need uued inimesed, kes kõik peale tulevad, väiksed kuulevad, et oh see on mingi lahe asi ja siis tulevad ise ka siia proovima ja jäävadki siia. Nii samuti ringiratast kogu aeg.

Intervjuu transkriptsioon 7

Noormees 15 aastane, 13.03.2009 Viru Keskus, kohvik Bestseller

Kuidas tuli sul mõte siia tulla, et siin aega veetma hakata?

Külm hakkas.

Külm hakkas?

Ei, praegu hakkas külm, siis mõtlesime, et tuleme sisse.

Aga kuidas algselt see idee tuli?

Siis oli ka et, võiks kuskil sees istuda, et siis, siis oli, kunagi ma tõesti käisin tõesti siin hästi palju.

Mhmm. Aga millal ...

No ja siis oledki, et alguses oled sees siin oma seltkonna siin ja siis märkad lähedaid asju, vaata käid ringi onju ja näed lähedaid asju ja järgimine kord tuled hoopis shoppama.

Et sulle meeldib ka see keskkond ja need asjad, mis siin on?

Kunagi meeldisid.

Kunagi meeldisid?

Ma suhteliselt ei käi siin enam niimoodi, nii tihti.

A millal sa käisid siin tihti?

Aasta tagasi, aasta paar tagasi.

Aga palju see tihti oli?

Ülepäeviti.

Aa kui tihti sa praegu käid?

Ma ütlen ma pole praegu siin käinud, kuus kuud vist.

Kuus kuud ei ole käinud ja täna sattusid siia jälle? Ahsoo?

Sest mul oli väike juhtum, ma pidin kuskil mujal olema.

Ahsoo. Mis koht see oli? ... Kui see saladus ei ole?

Üks imelik koht oli.

Üks imelik koht oli?

Eee ... kinnipidamisasutus.

Ahsoo! Nii noorelt juba jõudsid ära käia? See on ka kogemus omaette, onju?

Jah.

Nii aga Viru Keskus, on see selline mõnus aja veetmise koht?

Kui tasuta kakaosid ja kohvi jagatakse siis jah!

Jah aga seda iga päev ei juhtu kahjuks?

Ei juhtu. Ei normaalne küll jah, et ... (arusaamatu tekst)

Aga, mis siin Viru Keskuses mõnusat on?

Huvitavad inimesed, ilusad riided ...

Ilusad riided.

Palju poode ...

Palju poode.

Mis siis veel ?

Kas sinu jaoks ütleme aja veetmine, kui sa siia aega veetma tuled, kuidas sa seda kutsud? Kuidas noored kutsuvad seda tegevust?

Ma arvan, et mingi tsillimine või ...

Tsillimine jah?

Jah.

Aga kas tsillimine on on siis lihtsalt niisama aja veetmine või seda võiks ka shoppamiseks nimetada, või on need kaks erinevat tegevust?

Võib shoppamiseks ja aja veetmiseks nimetada. Võin teise tähenduse ka öelda.

Mis see teine tähendus siis on?

See ei ole üldse sellega seotud.

See on siis mingi noorte rida? Okei. Ütleme, kas see asjade ostmas käimine ja siin aja veetmine on kaks erinevat tegevust või sinu jaoks on koos?

Koos ikka.

Koos ikkagi jah, et kui sa tuled siia, siis sa käid ka poodides jah?

Jah.

Okei. Siis ma küsin su käest, et kas sa näiteks, kas sa noortemajas ka kuskil käid?

Iga päev käin. Põhiline koht.

Kuidas?

Põhiline koht, kus vahepeal istuda.

Noortemajas?

Jah.

Kus kohas sina käid?

Elan Pässas (Pääskülas) , käin Pässa noortekas.

Pääskülas jah?

Ja.

Mhmm. Nii aga kas sul mingi harrastus ka on?

Spordiala mingi või?

Mhmm. Või üldse millegi muuga tegeled?

Neid on palju.

Neid on palju? Kõik kohe regulaarsed?

Noh, nüüd viimasel ajal pole käinud?

Viimasel ajal pole käinud?

Jah, lihtsalt ma olin vahepeal ära.

Okei ,aga millega sa siis tegelesid?

Hakkan lugema või?

Hakka.

Kunagi sai isegi akordionit mängitud, sai võrkpall, korvpall, poksimine, siis maadlus ...

Nii?

... siis kitarri mängimine. Elektri kitarri peale läksin praegu üle.

Mhmm.

Nüüd lihtsalt ei ole viitsinud.

Okei.

Joonistada oskan ka hästi.

Joonistada oskad ka hästi. Super. Tore kui noortel inimestel on erinevaid harrastusi ja oskusi.

Mis sa seal kinni olles muidu teed.

Ah soo. Okei. Nii, aga kirjelda mulle sellist tavalist olukorda, kui sa siia tuled, mis sa siis teed siin?

Konkreetselt kohe, otsast peale.

Nii, tulen siia, istun maha, räägin sõpradega juttu. No aga ma tulen muidugi siia ka sisseoste tegema, särki-värki, vaatama mis siin on. Siis istud maha, mõtled kuhu minna.

Kaua sa siin tavaliselt ajaliselt näiteks oled?

No kui ma tüdrukutega olen, siis läheb ikka kaua.

Palju on väga kaua?

Ma ei et tea, võibolla satub terve päev olen linnas.

Aga kui tüdrukutega kaua aega läheb? Mis see on siis, kaks tundi või kolm tundi või, või tund?

Ei ole, ma ei tea, neli-viis ...

Neli-viis tundi kohe jah?

Jah.

Kui ta kunagi õigeid riideid otsib...

Aa sa mõtled kui sa siia shoppama tuled?

No ikka oled, istud maha ja ei viitsi lihtsalt ... ikka oled omaette ja oma seltskonnaga.

Sa siis peale kooli tuled siia?

Nojah, ikka.

Või kooliajast ka?

Kooliajast ka.

On niimoodi võimalik kooli ajast ära tulla?

No praegu viitsitakse hästi palju koolis käia.

Ma lihtsalt tean, et on mõned koolid, kust ei ole võimalik ära käia.

(Intervjuu teemasse mitte puutuv tekst)

Nagu ma aru sain, kellega sa siin koos käid on ikkagi sõpradega pigem jah?

Jah.

Siis need üritused, mis siin kaubanduskeskuses korraldatakse, ka sulle korda lähevad?

No kui midagi lähedat on siis muidugi.

A mis on lahe?

Muusika üritused või ...

Missugused muusika üritused siin olnud on?

Ma ei mäletagi, no igasuguseid on siin, esinejatega ja , need on suht normaalsed.

Aga kuidas sulle tundub, siin keskuses üritusi korraldatakse, kas siin noorte peale mõeldakse?

Loogiline, see ongi põhiline noorte tsillimise koht.

Et need omanikud või siis need ürituste korraldajad mõtlevad ka noorte peale, kui nad üritusi korraldavad. Sulle tundub nii jah?

Igal pool on noorte värgid ju. Noorte riideid ja ...

Kas sul on mõni lemmiküritus ka siin või?

Mkkm.

Lähme siis järgmise teema juurde. Milline sinu arust see seltskond on, kes siin käib aega veetmas?

Kirjelda mulle? Mis inimesed need on?

Igasuguseid on.

Millised on igasugused?

(Mõtleb väga pikalt)

Mida sina kogenud oled? Sinu tutvusringkond näiteks?

Aa, siin on igasuguseid, mõned on sellised rahulikud ja mõned on joojad ja ...

Mhmm...

Ja kannavad liibuvaid pükse (naerab)

Mis asja!?

Kannavad liibuvaid pükse ja käivad ringi ...

Minu arust on need moes ju, ei ole või?

On ikka.

No siis on ju hästi kõik? Ühesõnaga sinu jaoks on siin nii öelda selliseid ...

... moodsaid ja tolppareid ka.

Ja siis on selliseid, kes alkoholi tarbivad ja siis selliseid, kes korralikud on jah?

Jah.

Tolpparid ja moodsad. Kas need on noorte väljendid?

Ei ma ei tea, need on minu väljendid.

Hea küll. Nii, kas sinul siin tutvusi ka tekib?

Jah.

Tekib? Nii, et siis need erinevad seltskonnad, kes siin on, siis omavahel sõbrunetakse, või kuidas see käib?

Ikka sõbrunetakse.

Kuidas läbisaamine siin omavahel on noortel?

Nagu ikka.

Saavad hästi läbi jah?

Jah.

Nii aga kuidas sulle tundub kuidas siin aega veetvatesse noortesse külastajad suhtuvad ja poemüüjad või turvamehed?

Neil ei ole midagi selle vastu kui me ei lärma.

Et sinule endal ei ole nendega kokkupuuteid olnud, negatiivseid?

Ei ole olnud.

Kuidas suhtuvad sellesse sinu vanemad, või õpetajad ?

Neid eriti vist ei huvita, ses suhtes ikka, et kus ma olen, neil küll selle vastu midagi ei ole, et ma linnas Viru Keskuses olen.

Et vanematel ka selle vastu ei ole midagi?

Ei ole.

Aga õpetajad.

Ei ole vist.

Ei ole kommenteerinud?

Ei.

Sa nagu ütlesid, et sa käisid siis aasta tagasi rohkem, et kas aja jooksul on suhtumine muutunud ka?

Ja.

Kuidas on muutunud?

Lihtsalt veits mõtetu on mingi istuda siin lihtsalt päevad läbi ja ... lihtsalt tulevad uued kohad ja uued ja huvitavad asjad ja ... kus käia.

Millised need uued ja huvitavad kohad on?

No kus on rohkem tegevust näiteks käia piljardis ja ... no rohkem tegevust. Etem kui siin Viru käimine, no kuidas ma ütlen viru tsillar vä.

Viru tsillar? Kas on sihuke sõna olemas ka?

No muidugi, nihuke si asju räägitakse kogu aeg, et need on tsillarid, kes siin tsillivad.

Ahah, okei aga sina ütled, et sa käid siin paar korda nädalas, et sina ei ole enam viru tsillar?

No ma käin üle pika aja ...

Okei.

... ma ei ole enam viru tsillar.

Aga sa ikkagi käid aegajalt, tahaksid käia?

No ma arvan, noh kui siia asja on siis käin.

Aga, mis põhjusel sina üldse siia tuled?

Näiteks kui isegi mingid normaalsed sõbrad on ees, siis muidugi tulen, kutsuvad, tulen. Kui on vaja riideid osta, tulen. Kui kuskil mujal oled ja see on ligemal siis tulen siia.

Aga niisama vaba aega veetmas käid ka ikka vahel siin, istumas.

Ei käi.

Ei ei käi?

No praegu tulin.

Okei ja siis aasta tagasi või pool aastat tagasi sa käisid?

Jah.

Nii, aga kuidas sulle tundub kas ühiskonna suhtumine laienamalt on sellisesse aja veetmisesse ...

Ühiskonna?

Ühiskonna, ütleme täiskasvanud inimesed või meedia. Kuidas sina tunnetad ühesõnaga ... on see positiivne või ükskõikne või negatiivne?

Normaalne.

Et keegi survet ei avalda, maha ei tee ja ...

Palju seda veel on?

Ongi kohe kõik. Mis on sinu jaoks parim aja veetmise viis?

Normaalse seltskonnaga kuskil juua näiteks või ...

No nii, kus kohas siis?

No päris väljas ei joo.

Noo ... arusaadav.

Aga muidugi niukseid juhuseid on palju. Ja siis jah ongi peod ja kus saaks piljardit taguda, pubide teema ja ...

Pubide teema? Aga kas pubidesse noori lubatakse sisse?

No ei lubata aga kes teab kes seal on, no ei tulda ütlema ... Kus on head tutvused siis saab isegi ööklubidesse sisse.

(Intervjuu teemasse mitte puutuv tekst)

Kas on mingi põhjus ka, mis sinu käimisele siin lõpu teeks?

Kui siin riideid ei müüdaks. Kui see pood poleks.

Sa ütlesid seda ka, et kui mõni sõber ees on, et kui sõbrad ei käiks kas see siis on ka põhjus näiteks?

Nojah kui sõbrad ei kutsuks, siis ei tule ka.

Siis sul ei ole nagu üldse asja?

Jah.

Aga ongi kõik. Aitäh.

Intervjuu transkriptsioon 8

Kuidas sul see mõte tuli, et üldse siin käima hakata aega veetmas?

Mm, see oli, nüüd ma eriti ei käi siin enam, aga mingi paar aastat tagasi ma sattusin sellesse seltskonda kes käis siin, igapäevaselt. Ja siis ma hakkasin nendega suhtlema ja siis ma hakkasin siin käima. Vot.

Kas sa käid ka mujal kaubanduskeskustes, või ainult siin?

Ää, ikka jah, ega ma siia ka niimoodi ei tule lihtsalt, et ma mõtlen, et ma tulen niisama aega veetma aga ... see on nagu täpselt linna keskel ja siia on hea tulla, et kellegagi kokku saada või nii, et ... et ma põhiliselt saangi kellegagi siin kokku ja siis mõtleme kuhu minna või aga üldiselt kui ma näiteks Kristiine kandis kuskil olen ja kellegagi kokku saan, siis ma saan ikka nagu Kristiine kaubanduskeskuses kokku või nii aga kuskil niisama ma ei käi.

Aga sa ütlesid, et sa käisid siin paar aastat tagasi, aga kui tihti sa siin käisid siis?

Iga päev.

Iga päev?

Jah.

Ja mille pärast sa käisid, just selle pärast, et sõbrad olid siin?

Jah.

Nii, aga kui tihti sa praegu käid siin?

Ma ei tea, ma käin nagu, ma käin siit läbi päeva jooksul võibolla paar korda, aga ma ei jää siia niimoodi pikemaks ajaks niimoodi lihtsalt tsillima. Ma käin siit lihtsalt läbi ja niimoodi ...

Aga mis täna põhjuseks oli?

Saime ... poistega kokku...

Mhmm.

... ja tulime siia.

Järgmine küsimus ongi kohe, et kellega sa siin käid?

Sõpradega (naerab).

Aga siis koolikaaslastega ka või kust need sõbrad pärit on?

Ja koolikaaslastega ka.

Noormehed kust pärit on?

Klaasivennad ja klassivenna sõbrad.

Selge. Kas te kuskil noortemajades või kuskil mujal aega veetmas käite?

Mm... ei, ma käin tantsimas, näiteks, praegu ei ole käinud aga muidu ...

Aga miks sa praegu ei käi tantsimas?

Sest ma ei ole jõudnud (naerab).

Ei ole jõudnud?

Jah.

Sina ütled, see vaba aeg. Kaua sina siin oled kui sa siin käid? Ütleme ajaliselt tunde?

Käin siit läbi ainult ma ei jää siia pikemaks ajaks.

Aga varem siis sa ütlesid, paar kuud tagasi, siis sa käisid rohkem?

Oi, siis ma võisin siin terve päev ka olla.

Terve päeva olla? Mis siis sinu jaoks siin Viru keskuses sihukest mõnusat on? Mis sinule konkreetselt meeldib?

Ee..., soe koht kus olla, kui külm ilm on, muud eriti ei ole, minu meelest ei ole siin mingeid häid poode ka, kust midagi osta.

Mhmm.

Muidu on sihuke suht mõtetu koht.

Toidumaailm?

Ei, kallid, mõtetu, kõige kallim koht Tallinnas.

On jah? Aga mis sa arvad, miks noored siin käivad?

Ma ei tea igavusest äkki, pole midagi muud teha siis tulevad siia passima.

Aga kui siin ütleme noortekeskusi on ikkagi ja muid kohti kus käia, miks see parem on, kui näiteks mõni teine koht?

Ma ei tea. Ma ei tea minu meelest siin käivadki ainult tolparid niisama nagu lihtsalt, no kui nad siin terve päeva passivad, siis ei olegi midagi muud teha. Nagu lihtsalt passivad siin. Neil ei ole elu nagu või noh ...

No kui mina vaatan, siis ei ole väga hull see seltskond siin minu arust, kui siin niimoodi otse välja vaadata?

No niimoodi ei paista jah eriti, aga eks neil tekivad kah endal jamad kui nad siin ringi liiguvad siis ...

Aga millised jamad siis?

Mhh, nooh, kui mina käisin siin ja sattusin sellesse seltskonda mis siin oli, siis olid kõik joomine ja narkootikumid ja kõik asjad, mu kõik sõbrad on põhimõtteliselt kinni istunud. Kellega ma noh, praegu suhtlen ka, aga nüüd on kõik sellest välja tulnud juba. Aga ... selle kohaga nad sinna sattusidki.

Aga sina siis, sina jäid vee peale siis?

Ei mul on ka olnud samasuguseid probleeme.

Probleeme jah. Ja kuidas sina välja said sealt?

Ei no, ega ma ei olegi, eriti hästi (naerab) lõplikult välja saanud aga eks ma ...ma vaikselt üritan sellistest inimestest eemale hoida ja pinna peal püsida.

Kirjelda sina mulle sellist tavalist olukorda, kui sa siin käid? Kuidas see välja näeb, kui sa tuled siia?

No, ma ei tea, saan kellegagi kokku siin, siis võibolla natuke vaatame ringi, keegi tahab mingis poes käia, siis ma ei tea, ostan mingeid asju ja siis läheme edasi kuskile.

Mhmm.

Sinu jaoks on ütleme siis see aja veetmine siin eraldi tegevus või on ta siis selle shoppamisega koos, seotud?

Eeei, kui ma tulen, noh, kui ma ei tule siia shoppama, siis, aga shoppamine ja niisama aja veetmine on nagu erinevad asjad.

Sinu jaoks on erinevad jah? Ja kuidas sina siin nihukest kaubanduskeskuses käimist nimetad, noorte keeles nii öelda?

Ma ei tea hängimine, tsillimine, ma ei tea.

Aga shoppamine mitte mingil juhul eks?

Ei.

See on hoopis teistmoodi jah, eraldi ostmine jah?

Ostmine jah.

Nii, aga mis sinu jaoks shoppamise alla käib?

Mmm, ma ei tea, asjade ostmine.

Aga kohvikus istumine?

See kindlasti shoppamine, ei.

Siis on pigem tsillimine?

Jah.

Aga kui sa tuled siia shoppama, kuidas sa siis käitud?

Ei ma ei tule siia shoppama, Viru Keskusesse ma ei tule.

Okei.

Ainult ilumaailma võibolla, sealt mingieid meigi asju osta või midagi, aga muidu siin need riiete poed, siit ma ei osta midagi.

Nii, aga ütleme, kui sa tuled ütleme siia nii öelda vaba aega veetma, kokku saama, kas need erinevad nendest kellega sa shoppama lähed?

Mmm, ei ole tegelikult, selles mõttes, et vahepeal, näiteks täna mul sõbranna, vahepeal käin temaga siin niisama, kui midagi teha ei ole, onju, käime siit läbi nagu siis niisama tsillimine onju, aga kui ma tahan näiteks shoppama minna, siis võtan ta kaasa, et ta on mu sõbranna ma võtan ta igale poole kaasa, teen kõike koos.

Mhmm. Aga siis ütleme nii, et kas sina siin korraldatavatest üritustest ka osa võtad?

Ei.

Kunagi ei ole?

Vahest kui siin mingid moeshõud on või mingid asjad, siis ma vaatan, ikka jään seisma ja vaatan, mis siin toimub. Aga muidu ei.

Aga kuidas sulle tundub, kas siin mõeldakse noorte peale, kui üritusi korraldatakse?

Jah kindlasti.

Arvad niiviisi, jah? Vahepeal meil oli sellest seltskonnast juttu ka aga äkki sa räägid veel, et milline see seltskond sinu arust on kes siin käivad vaba aega veetmas.

Äää, suhteliselt nõme, igav.

Okei. Et sina ei ole see inimene, kes siin oma vaba aega veetmas käib?

Ei, enam kindlasti.

Enam ei. Kas sa siis tahad öelda(hakkab naerma), et need kaks aastat või aasta tagasi olid sina ka nõme või?

Jah. Siis ma olin nii noor lihtsalt vaata, et ma sattusin täiesti valesse seltskonda, siis ma ei teadnud ise ka, et mida ma teen ja ...

Kogemus seegi, eksole? Ja kas sina oled ka siin uusi tutvusi sobitanud?

Jah, päris palju.

Ja kuidas siin sinu arust ütleme teised omavanustega läbi saavad?

Mmm, mõned saavad hästi läbi, mõned annavad üksteisele peksa, täis peaga. Kuidas kunagi.

Nii aga vot räägigi mulle, äkki sul on mõni selline kuidas sulle öelda, selline ekstreemsem või sihukene meelde jääv juhtum, mis siin olnud on, ükskõik kas siis ...

... eeei, need kui üksteisele peksa antakse, on näiteks nagu poiste puhul, see on päris tavaline, mingi eestlased ja venelased lähevad tülli ja siis mingi annavad üksteisele mingi Viru katusel peksa. Või mis iganes. See on jumala tavaline.

Seda juhtub tihti või?

Jah.

Kui tihti siis?

Mitte just Viru keskuses aga siin ümberringi kuskil, ma ei tea, Tallinnki taga või kuskil siin ligidal kindlasti ?

Aga Viru Keskuses siiski mitte?

Sees kindlasti mitte.

Või siis on Viru seltskonnas, või siis Virus aega veetvad noored siis või?

Jah.

Ahsoo, et nii palju siis ...

Nad ei ole ka lihtsalt ainult siin Viru keskuses, vaid käivad siin ümber, nagu ringi nagu nii ...

Mhmm.

Ja ... näiteks suitsu tegemas väljas, nad ei tee suitsu sees.

Kas siin sees ka teinekord tarvitatakse alkoholi või midagi muud?

Jah.

Aga kuidas neil see õnnestub?

Vetsus, näiteks.

Ah vetsus. Hea küll. Aga kuidas sulle tundub, kuidas siin aega veetvatesse noortesse näiteks küllastajad ja ütleme siis see personal suhtub ja turvatöötajad?

No kui nad siin mingi lärmama hakkavad ja niimoodi, siis kindlasti mitte hästi, selles mõttes, et visatakse välja, aetakse ära ja niimoodi. Aga kui rahulikult olla siis ei ole midagi.

Aga kuidas ütleme siis näiteks su vanemad ja õpetajad suhtuvad sellesse, et sa siin oma vaba aega veetsid näiteks ka see kaks aastat tagasi?

Mmm, siis nad suhtusid sellesse väga halvasti, sellepärast, et siin tekkisidki mul kõik need halvad sõbrad ja kõik ja sellised inimesed ja siis nad ei tahtnud üldse, et ma siin käiks ja meie kool on ka juba selline, et mis uurib kõike, mida sa teed ja on kõige vastu. Kõik, mis kõik meedias räägitakse halba Viru Keskuse kohta ja nii, siis nad alati kommenteerivad seda kui näevad mind siin.

Et sinu arust sellise, ütleme ühiskonna suhtumine nagu siin aja veetjatesse või aja veetmisse on nagu ...
... Halb.

Halb jah? Aga kuidas sa seda tajud? Miks see halb on?

Ma ei tea, see on nagu mingi tegevuse puudumine või passimine ja joomine ja suitsetamine siin niisama, see on ühiskonnale tolku ei ole kui noored seda teevad?

Lihsalt et noored, sellepärast et noored siin aega veedavad?

Jah.

Aga see, et see reklaami ja ütleme siin see keskkond, et brändide ja poodide keskel, et need mõjutavad kuidagi, see tarbimine, mitte see, või see ka?

See ka ma arvan, natuke ikka, ma ei tea.

Nii, kas suhtumine aja jooksul on muutunud sellesse ütleme siis Viru Keskuses aja veetjatesse, need kes siin, ütleme siin hakati käima ju paar aastat tagasi eksole ja praegu?

Minu suhtumine nendesse inimestesse?

Ei üldse.

No alguses, kui see tekkis, siis ei olnud kellelgi selle vastu midagi, ma arvan, aga praegu juba on sellest välja kujunenud nii palju halbu asju, et nüüd sellest ei mõelda küll hästi enam.

Okei. Milline on sinu jaoks parim aja veetmise viis?

Ma ei tea, sõpradega koos olemine, pidutsemine, tantsimine.

Kus kohas?

... siis no ma ei tea mul on enamus sõbrad on kaheksateist pluss ja võibolla, kui ma ise nii noor olen, mul on tutvusi päris palju ja siis ma saan ööklubidess isegi sisse ja ma vahest käin isegi seal ja siis nagu see on kõige parem aja veetmine.

(Intervjuu teemasse mitte puutuv tekst)

Mis ütleme sinu käimisele siin lõpu teeks?

Mm, lõpu teeks, ma ei tea, kui ma siin piisavalt palju, ei noh, kui ma ei käi siin nii palju, et see kuidagi segaks või midagi halba teeks, siis ma arvan ei olegi seda lõppu vaja, kui ma siin nagu midagi halba uuesti korraldama ei hakka või kui see kedagi ei sega.

Et vahel võib ikka käia?

Jah.

Aga ongi kõik, ma tänan sind!

Intervjuu transkriptsioon 9

Nii, esimene küsimus on mul kohe, et kuidas sul see mõte tuli siia Viru keskusesse tulla ?

Nooh, seepärast kuna ootasime sõpra ja see jäi nagu tee peale, ja õues oli külm ja siis kuna siin saab istuda siis mõtlesime, et teeme aega siin parajaks.

Aga sa satud tihti siia?

Aa, ainult siis kui minna näiteks linnast kuskile bussi peale või niimoodi, ainult siis kõnnin siit läbi aga muidu üldiselt nagu väga ei käi.

Aga kui tihti sa satud siia, umbes? Nädalas näiteks.

Noo ma arvan, et iga päev.

Iga päev jah? Aga sa otseselt siin aega ei veeda.

Ei ma ainult käin siit läbi.

Kaua sa umbes oled siin siis?

Nii kaua kuni läbi käin noh, minut äkki, aga muidu noh, kui ma sõpru ootan, siis kakskümmend minutit äkki, maksimum.

See on nagu sõpradega kokku saamise koht?

Üldiselt jah, see on selline keskne paik, et noh, kus kokku saame? – Virus. Et noh, see jääb kõigile tee peale, et see on nagu hea koht kus kokku saada, aga see ei ole kindlasti selline koht, kus noored peaksid enda aega viitma, veetma.

Aga miks mitte?

Noo on teisi vaba aja veetmise võimalusi ,näiteks vaba aja keskused ja mingid huviringid, trennid jne.

Aga näiteks, noorte keskuses sina käid?

Olen käinud aga kuna mul praegu on nagu kõik aeg sisustatud, siis..

Millega sa sisustad aega, kui see saladus ei ole?

Eee koertega tegelen.

Koertega tegeled. Sinu hobiks on koerad?

Jah.

Kas sa oled siis kuskil klubis mingi liige või mingi tegev ...?

...ma olen klubides liige ja ma olen ise treener ja ühesõnaga jah, see on mul juba nagu viis aastat olnud selline suurem huviala.

Endal on ka koer siis?

Kolm tükki.

Oi jumal! Ma ei kujuta ette. Mulle piisab ühest (naerab). Hea küll. Siis, kas sa tead, kas noored käivad ka teistes kaubanduskeskustes, aega veedavad või ainult siin Viru Keskuses?

No enne seda, kui Viru Keskus avati või tehti, siis oli mingi keskne koht Rocca al Mare keskus, aga ma ei tea, ma ei ole nagu kuulnud , et seal nagu midagi oleks, no seal on mingid remondid ja asjad ka, aga muidu üldiselt ma ei tea, et kuskil mujal sellist oleks nagu siin, et see noh, ikkagi jääb täpselt linna keskele ja siin on kõigi selline tšenter.

A mis sa arvad, mis teeb selle kaubanduskeskuse üldse, selliseks mõnusaks kohaks muudab, et siin käiakse?

See on, noh siin on iseenesest kui nii võtta, siis siin on soe eksole (naerab) aga kusjuures ma ei oskagi öelda, see on selline lihtsalt (mõtleb) noh kuidagi automaatselt noh tuled siia, oled ja, lähed ära ja.

Kas see soe on üks oluline eksole?

No talvel kindlasti on.

Jah. Aga siis need kauplused näiteks siin või need kohvikud?

Jaa, kusjuures kohvikutes ma siin niiväga ei olegi käinud aga poodides küll jah. Et noorte lemmikpood on kindlasi Zara ja sellised, et, isegi mu ema vahepeal käib siin ja, aga muidu üldiselt jah, põhiline ongi see, et lihtsalt kõnnime läbi siit.

Nii aga ütle, kas kaubanduskeskuse puhul on oluline ka see ümbrus, missugne see välja näeb?

Kindlasti on mingil määral. Kindlasti on.

Aga noorte jaoks?

Ää, ma arvan, et noored just vaatavadki seda, et oh, et mõnus uus koht onju , davai lähme käime ära. Aga, aga noh, kes see ikka tahaks mingisuguses sellises väikses hurtsikus istuda eksole. Et muidugi mõjub kõik see miljöö ja kõik see mõjutab ka väga palju inimesi.

Ikkagi, et suur on ja avar?

Jah.

Aga räägi mulle, kirjelda mulle sellist tavalist korda kui sina siia tuled kui sina siia satud, ütleme, niimoodi.

Noo, näiteks ütleme sõbranna, kes elab Viimsis eksole ...

Mhmm.

... ja ta käib ka Viimsi koolis, et siis kui ta tuleb linna ja mina käin nagu Mustamäel koolis, et siis noh see on jälle see keskne paik, et saame kokku, okei, kus me saame kokku? – Virus, või Tamme pargis, see ongi nagu põhiline.

Nii aga siis ma küsin seda, et kuidas sa ise nimetad seda tegevust, või kuidas noored nimetavad seda tegevust, kui nad siia niimoodi keskusesse tulevad?

Noh, need kes siin nagu käivadki nagu istumas või noh, kes siin seda aega veedavad või viidavad jne, ma arvan, et kõnekeeles ja slängis on see tsillimine ja hängimine, mis iganes. Aga noh, need kes siit niisama läbi jalutavad või lähevad näiteks bussiterminali, noh, ma arvan, et sellele ei olegi mingit sellist spetsiifilist nimetust, et see ongi lihtsalt, et lähme käime läbi korra. Ja ...

Nii aga ütleme, et kas siis näiteks tsillimine ja shoppamine on noorte jaoks nagu üks sama mõiste või on erinev?

See on vist tegelikult natuke erinev. No oleneb muidugi sellest noorest inimesest, aga üldiselt muidu on see jah, et kui me lähme tsillima näiteks siis see lihtsalt, et me passime tühja jee ... aga kui on ikka shoppamine siis ikka minnakse poodi, ostetakse asju.

Et shoppamine on siis pigem ikkagi ostmisega tegelemine ja tsillimine on siis nihuke sotsiaalne läbikäimine omavahel, eks ole, suhtlemine? Ja kuidas ütleme, noh tõenäoliselt ikkagi su eakaaslasi on, et kui siia tullakse, siis on mingi kindel eesmärk siiski, tullakse tsillima või tullakse see kord shoppama, või kuidas see käib?

Eeh, minu tutvusringkonnas pigem käiakse siin ainult ostmas, et siin minu tutvusringkond käibki siin lihtsalt selleks, et, okei, et saame kokku, lähme ära, lähme edasi kuskile, aga üldiselt muidu, muidu jah, ei oskagi rohkem öelda selle kohta midagi.

Okei. Aga kui sina siia shoppama tuled kellega sina tavaliselt shoppad?

Emaga, põhiliselt.

Aga miks just emaga?

Mmm, no esiteks finatspool eksle ja teiseks ... ma ei tea, emaga lihtsalt vahel hea poodi tulla ja niisama suhelda ja ...

Aga siis sõbrannade arvamust näiteks riiete kohta ka uurid või seda oled varem valmis vaadanud midagi?

Ei me ikka vahel käime sõbrannadega ka, vaatame näites poes asjad valmis, siis tuleme emaga või siis kui annab ema raha ja ostame ära.

Sa nüüd enne ütlesid, et sina siin eriti aega ei veeda, aga kas sa siin korraldatavatest üritustest ka oled osa võtnud?

Ei ole.

Ei ole, sa ei ole kursis sellega?

Mkkm, muidugi ma tean, et siin on fibitid(moeüritus FIBIT) ja asjad aga ma üldiselt ei ole jah nendest osa võtnud.

Mhmm. Aga kirjelda mulle milline on see seltskond, sinu arvates on, kes siin vaba aega veetmas käib?

Värviline, väga värviline, siin on väga erinevad inimesed. Nooh näiteks nooremad, kuskil 11-13, nad on sellised, tulevad siia itsitavad natukene ja üritavad siis ma ei tea noh, kas siis ennast esile tuua või tähelepanu äratada aga nad jah tulevad siia rohkem itsitama ja ennast näitama. Aga, no ma ei tea, need suuremad vot jälle oleneb, et osad ongi sellised, kes tulevad vahel siia lihtsalt, et istuvad korraks maha ja ootavad kedagi või tulevad siis lihtsalt ka suhtlema teiste omavanustega.

Nii?

Aga, ma ei teagi, et ongi vist nii, et ..

Aga on siin ka ütleme, et noortel on subkultuurid siin, et boheemlased või siis, ühed ütlesid, et moodsad või ...

Kindlasti.

On kindlasti selliseid gruppe, kes jagunevad niimoodi, et ühed on minisugused ... gooti stiilis ja ... siis on selliseid vaba aja riietuses noori, kes lihtsalt tunnevad nagu rõõmu elust jne, et kindlasti erinevaid ühiskonna kihte on siin tohutult, kui vaadata, siis pinkide peal istub nii vanu kui noori. Et see ongi selline keskne koht, mida läbivad igasugused ühiskonna kihid, et siin on rikkamaid, vaesemaid, noori, vanu ja nii edasi.

Nii, et võib öelda tegelikult et siin ei ole konkreetset(arusaamatu tekst) Kas sinu arust probleemseid noori nii öelda ka satub siia?

Kindlasti. Kusjuures väga palju, isegi nii palju kui ma siin olen käinud läbi, siis olen näinud ikka päris palju narkojoobes noori ja üldse laaberdavaid ja noh selliseid mitte väga adekvaatses olekus inimesi, et kindlasti on siin neid igasuguseid.

Aga kuidas siin omavahel need suhted on, noortel omavahel, erinevatel seltskondadel?

Üldiselt, kui on mingid kaks seltskonda, siis nagu väga noh, ei panda seda teist tähele, niipalju olen vähemalt mina siin märganud, et mingeid suuremaid kakluseid ja asju ei ole, aga kindlasti, kui keegi provotseerib, siis kindlasti on sõnelusi ja kes teab, millega see nagu lõpeb, aga üldiselt muidu jah, ma ei ole tähele pannud, et siin mingisuguseid erilisi hulle konflikte oleks või nii.

Üldine selline meeleolu on siiski rahulik ja sõbralik jah?

Jah.

Ja seltskond on kirev?

Kindlasti.

Kas siin uusi tutvusi ka tekib?

Mina ei ole siin uusi tutvusi saanud aga ma arvan, et need, kes siin rohkem aega veedavad, need kindlasti on, et noh erinevad seltskonnad ju siiski sõbrunevad, kes päevast päeva siin käivad istumas, et kindlasti. Kindlasti siit saaks.

Aga mis sa arvad, kuidas suhtuvad näiteks siin aega veetvatesse noortesse külastajad, poemüüjad, turvatöötajad?

Ma arvan, et turvatöötajad see häirib, sest et nad peavad kogu aeg silma peal hoidma sellel, et noored midagi nagu ei varastaks, mingit pättust ei teeks ja omavahel kaklema ei läheks. Ja muidugi üks probleem on see, et siin väljas käiakse, käivad alaealised tihtipeale nagu suitsetamas, et ma arvan, et see on ka neile suureks probleemiks. Aga, muude töötajate koha pealt no näiteks müüjad (mõtleb) noh ma arvan, et kuna need noored siin juba on, siis nad käivad vaatamas ka kaup. Ühest küljest on see hea muidugi aga teisest küljest ma pakun, siis neid häirib veidi ka see, et siin niipalju noh lihtsalt käiakse istumas nagu põhimõtteliselt mitte midagi tegemas.

Samas käivad siin ju ka täiskasvanud istumas ja jalutamas?

Seda ka jah. Et noh see täiesti oleneb.

Nii aga kuidas näiteks vanemad üldse suhtuvad sellesse, et noored siin käivad?

Noo näiteks minu vanemad, kuna uudistes on seda teemat väga palju käsitletud, siis minu vanemad näiteks ei ole sellest üldse heal arvamusel, aga noh, sellised nooremad, ma arvan, et nende vanemad tegelikult päris ei tea, et nende lapsed nagu käivad siin niimoodi, et noh see oleneb jälle vanemast kindlasti palju ja ühiskond on tänapäeval nii värviline, et ma arvan, et lapsevanemaid isegi enam ei, neil on enam vähem ükskõik juba, et mis on.

Aga sinu vanematel on ükskõik?

Ei ole, ei ole.

Sest nad teavad, et ma olen nagu, kuna mul on tegevus olemas, et siis nad teavad, et ma kuskil Virus ei hängi (naerab). Nii, aga kas õpetajad ka koolis teinekord sellel teemal nagu vihjavad?

Meie koolis veel ei ole vist seda räägitud, noh võibolla noorematele, kindlasti, aga noh kuna me oleme juba natuke vanemad, et siis meile seda vist väga ei mainita.

Sai vanematest räägitud, et kuidas see ühiskonna suhtumine üldiselt, laiemalt sellisesse ajaveetmisesse suhtub?

Ma arvan, et ühiskond ei arva sellest väga hästi, sellepärast et noh tihtipeale kui need kambad siin on, eksole, siis nad pahatihti teevad lärmi, naeravad, kiljuvad, mis iganes, ja üldse vaadatakse natuke viltu, et kasvatuse viga või midagi, et ma ei tea, et kaubanduskeskuses, et kas tal nüüd tõesti midagi muud ei ole teha. Ma arvan, et ühiskond ei suhtu sellesse hästi.

Et pigem see, et ajaveetmine ..., et pigem sisukamalt aega veeta jah. Aga, mis sa arvad, mis nad sellest arvavad, et kas need kauplused näiteks ja reklaamitulu ja kõik brändid ja kõik, mis siin ümberringi on, kas see ka kuidagi nende suhtumist nagu muuta negatiivsemaks?

Ei ma ei usu, ma arvan, et noh kindlasti kui see noor inimene siin käib ja vaatab ringi, siis ta läheb koju ja, oh ma tahan seda ja seda ja seda, siis kindlasti vanemates inimestes ja lapsevanemates tekitab see natukene pahameelt, et kus sa jälle käisid ja miks sa jälle tuled mult raha küsima, kuule mine ise tööle.

Kas ütleme sellises keskkonnas viibimine noort inimest ka materialistlikumaks muudab või mitte?

Seda on väga... see on täiesti inimeses kinni, et kui sa, kui on mõni mõistlik inimene ja vaatab asja, et, siis vaatab, et issand, sellele on niipalju juurde pandud hinda jne. Aga... kindlasti on noori, kes vaatavad ah see maksab niipalju, ah vahet ei ole, küll mu ema ikka annab. See on oleneb jälle sellest, et millisel tasandil see inimene on ja kui palju ta suudab mõelda, no seda materiaalselt poolt.

Kas noored üldse omavahel räägivad või ütleme mõtlevad juba selle peale, et milline meie see ökoloogiline jalajälg on ja just selle tarbimise negatiivsetest külgedest ja sellest?

Eee.. noh see sama seltskond kus mina liigun, on kindlasti, et me oleme tegelikult, üsna püüame igalt poolt kokku hoida kust saab ja me oleme sellised, noh üritame olla inimlikud, aga kindlasti, täiesti kindlasti pooled nendest noortest, kes siin nagu ringi käivad ja on, kindlasti nad ei mõtle selle peale, see ainult raha ju, räägivad küll majanduslangusest aga mis seal ikka, minul on. Et on selline kahe poolega asi.

Varem sai räägitud, et sinu hobiks on siis koerad ja nende treenimine ja milline on sinu parim aja veetmise viis?

Just ongi, et sa võtad oma koerad, võtad mõne teise koera, kes noh, mõni inimene on võtnud ühendust näiteks, et kas ma saaksin trenni tulla jne, võtad selle koera ja teed trenni ja teil mõlemal mõnus olla ja.... Ja selline noh sa saad suhelda nii loomaga kui inimesega, su enda füüsiline vorm on nagu enam vähem korras kogu aeg. Ja just kõige parem ongi, et sa näiteks laupäeva hommikul kell kuus ärkad üles, mõtled, et issand kell on kuus, mis siis, nagu ärkad üles ja paned ennast riidesse ja sõidad kuskile teise Eesti otsa ja terve päeva, kaksteist tundi oled näitusel ja näitad koeri ja pärast on jube hea tunne. Et see on just selline tohutult mõnus tegevus, mis maandab stressi, just koera, nagu lähedus ja, et see vaatad ja koer vaatab pruunide silmadega otsa, nii hea on olla. Tõesti see on nagu väga, väga, väga mõnus aja veetmine.

Tegelemine siis asjaga, mis sulle rahuldust pakub ongi selline parim aja veetmise viis.

Just.

Huvid ja asjad on paigas meil, või on sul veel mõni peale koertega tegelemise?

Noo, tegelikult kunagi ma tegelesin väga paljude asjadega aga nüüd, kuna noh see koerandus niivõrd palju mind mõjutama hakanud, siis kahjuks mul ei jää muuga tegelmiseks aega, aga enne ma (arusaamatu tekst) ...ühesõnaga kui ikka tahad hästi aega veeta siis leiab selle mooduse.

Mhmm. Nii aga on sul ka mõni eredam juhtum siin kaubanduskeskuses, mis on olnud?

Noh, eredamat küll ei oska öelda ...

Ekstreemsemat siis, näiteks?

No ühe korra ma mäletan seda küll, kui miskine, ma pakun, et ta oli narkojoobes või midagi et, siis ta üritas vist varastada midagi jooksis siis kuskile ukse poole ja ühe korra ma olen näinud ühte kodutut, kes on nagu keset põrandat maganud. Kuna ma viibin siin ikka üsna vähe, siis ma ei oska öelda sellist konkreetset juhtumit.

Ma küsin veel lõppu ka, et kas siis on nagu selge vahe ka, noortel kes siin käivad aega veetmas ja nendel kes ei ole, või?

Ma arvan, et need kes on endale leidnud mingisuguse teise huviala noh kasvõi siis näiteks tennis korvpall, mis iganes, ma arvan, et nad on haritumad selles suhtes, et nad arenevad edasi. Need, kes siin käivad, lihtsalt päevast päeva lihtsalt istuvad oma päeva maha põhimõtteliselt, nad elavad oma mullis ja nad tegelikult ei avarda oma silmaringi niipalju, kui tegelikult arendab seda miski nagu muu huviring või keskus. Noh muidugi on erandeid, loomulikult, aga siiski jah ma arvan, et mingid muud võimalused vaba aega veeta on siiski palju paremad.

Aga näiteks, paljud on öelnud, et see on võimalus nagu siin sõpradega kokku saada ja uusi tutvusi sobitada. Kus sina oma sõpradega kokku saad ja kus sina oma sõpradega üldse aega veedad, sest et noh koertega on suhtlemine üks asi eksole, aga sõpradega kokku saamine ...

Noh ütleme kui me siin nagu kokku saame siis me istume kohvikus, kõnnime mööda vanalinna ringi, tavaliselt võibolla lähme kasvõi sõbranna või sõbra juurde ja vaatame niisama telekat, räägime juttu, et nagu meil ei ole sellist asja, et me istuks kuskil kaubanduskeskuses ja lihtsalt oleks, mingisuguses olekus (naerab).

Okei.

Et jah meil on nagu selline mõnus seltskond, hubane, kõik tunnevad kõiki ja kõigi vanemad teavad kõiki ja sellised mõnusad.

Aitäh, ma tänan sind!

Intervjuu transkriptsioon 10

Ma küsin su käest, et kuidas sina siia sattusid? Kust see mõte tuli siia tulla?

Täna just või?

Üldse.

Eee... mõte tuli täiesti tühja koha pealt, mul ei olnud lihtsalt midagi teha, mitte midagi siin Tallinnas eriti teha ei ole peale kooli ja siis külm oli ka ja siis ma ütlesingi, et tuleme istume siin maha, minu sõbrannad said enda sõbrannadega veel kokku korra nii me siia jäimegi.

Aga kas mujal kaubanduskeskustes ka sa veel käid?

Kristiine keskuses, seal tihemini, ja pigem selle pärast, et ühikasse süüa osta. Et niimoodi vaba aega veetmas ma eriti ei käi.

Siin käid tihemini, satud siia?

Jah.

Nii aga ütleme, miks siin parem on näiteks, kui kuskil noortemajas või noortekeskuses või ?

Võibolla sellepärast, et see on äkki pühendatud rohkem täiskasvanutele mitte ainult noortele, noortekeskus on ainult noortele. Et siin võibolla ma ei tea, vabam olla kuidagi või.

Kuuluda nagu suuremate sekka, selline tunne jah?

Just.

Kas sul huvialasid ka on?

Korvpall on.

Käid praegu korvpallis jah. Kui tihti sa käid?

Kaks korda nädalas ja Merekoolis õpin, nii, et meri ka.

Nii, et meri ka jah. Nii, kui tihti sa satud siia. Nädalas näiteks?

Nädalas võibolla kaks korda, vahest üldse mitte. Keskmiselt tuleb kuskil üks-kaks korda.

Nii, sa ütlesid varem juba, et siin on soe ja aga, mis ütleme selle kaubanduskeskuse ütleme selliseks mõnusaks kohaks teeb?

Pigem see ongi, et siin käib hästi palju rahvast, koguaeg on mingi liikumine, ei tea, rohkem ei olegi. Hea lihtsalt istuda, kas siis siin samas kohvikus või koridori peal.

Nii, aga mis sulle siin meeldib, näiteks, see sama, mis sa ütlesid, mis ei meeldi?

Ei meeldi näiteks see, et siin on hästi palju, hästi palju väga noori just, käib.

Mhmm.

Aga noh, mitte kogu aeg. Seal ikka mõningad päevad on neid pisikesi, 8-9 ka veel.

Ah soo!

Päris palju, need on need, kes koridoride peal kisavad ja tahavad ka esineda, aga rohkem nagu midagi sihukest küll, ei ole, mis väga erist.

Aga millised need noored üldse on kes siin käivad?

Tahavad tähelepanu, jube palju tahavad tähelepanu saada.

Need on nooremad, aga vanemad?

Vanemad võibolla, ma ei tea, lihtsalt käivad mingi seltskonnaga istumas.

Mhmm. Okei. Nii, sa rääkisid mulle nendest inimestest, kas see ümbrus ja kaubanduskeskuse välimus ka kuidagi oluline on?

Välimus, välimus on väljastpoolt juba tundub seepärast, et on hotelliga koos, ta tundub hästi suur.

Aga seest siis?

Ta on... siin on ruumi hästi palju.

See meeldib, see avarus jah?

See on positiivne jah. Jaaa.... korruseid on mitu tükki .

Aga miks need korrused ja see avarus ja olulised on? Seda on mulle varem ka öeldud?

Sest, et kui ma arvan neid korruseid ja ruumi vähe oleks, siis läheks kitsaks ära, seepärast neid noori on siin tõesti palju. Ja üksteise seljas ka ei taha päris olla.

Okei. Niimoodi aga kirjelda mulle mõnda sellist tavalist korda kui sa siia tuled, mis sa siis teed?

Ma arvan, et kas siis klassivendade või kellegagi tuleme, lihtsalt istume maha ja mõtleme, mida edasi teha.

Ahah.

Et, rohkem väga nagu ei olegi midagi teha.

Kaua te siis istute ja mõtlete siin?

Oleneb, millal mõtted tulevad(naerab).

No umbes, kas tund aega või pool tundi, mõni näiteks ...

Kuskil pool tundi jah ma arvan, et päris ... kui ma mingi kahe ...kaks tundi istuks, siis läheks tõesti juba natukene liiaks.

Üks noormees ütles mulle, et kui tema tüdrukutega siia shoppama tuleb, et siis tal läheb ikka neli tundi ära.

Jaa, vot siis läheb kaua jah.

Nii aga kuidas sa seda tegevust nimetad, kui sa siia niimoodi sõpradega tuled?

Tea kas tal ongi mingi nimetus. Tsillimine oleks natuke, natuke mööda, pigem ma ei teagi, ongi vaba aja veetmine.

Aga mis see tsillimine siis tähendab...

Minu jaoks ei tähendagi ta midagi.

Sa ei kasuta seda sõna jah. Okei. Nii, aga näiteks shoppamine?

Soppamineee..., shoppamine on pigem see kui sa lähed poodi mingi, ilma mitte mingi mõtteta, mida sa tahad, sest kui sa lähed mingi mõttega, siis sa lähed pigem seda asja ostma, mitte shoppama. Et shoppama pigem siis kui lihtsalt lähed vaatad midagi kui miski meeldib, siis ostad ära. Aga ise ma lähen alati mõttega, kui mul on midagi vaja siis ma lähen ja ostan.

Et siis üleme seda siin aja veetmist shoppamiseks noored ei nimeta jah?

Ei. Vähemalt mina mitte.

Mhmm. Siis sa ütlesid juba, et sa käid siin koos klassivendadega eksle, kui sa kokku nendega saad ja aega veedad, aga kellega sa koos shoppamas käid?

Oma tüdrukuga näiteks. Ta tõesti shoppab. Ta on selline, kes läheb pigem asju vaatama ja siis mõtleb kas võtab või mitte.

Mis siis sina teed, istudki siin pingi peal ja ootad?

Ei ma aitan valida.

Ahah.

Eks ma ütlen ka sõna sekka .

Jah. Okei. Selge no siis, see on jah, läheb selle arvamusega kokku, mis see teine noormees ütles, et siis läheb asi käest ära. Nii, kas sa siin korraldatavatest üritustest ka osa oled võtnud?

Ma olen neid moeshõusid, mis siin on, neid olen vaatamas käinud, näiteks. Aga rohkem ma pole sattunud, seepärast, mul on endal vahest väga pikad koolipäevad ja jõuan alles õhtul õhtale, et eriti mitte.

Mhmm. Aga kuidas sulle tundub, et siin noortekeskuses (intervjueeri ja viga, mõeldud oli kaubanduskeskust) kui üritusi korraldatakse, mõeldakse ka noorte peale?

Siin samas kaubanduskeskuses? Pigem kas täiesti väikestele või, need moeshõud on küll jah, need on tõesti ka noortele mõeldud, et aga need nukuteatrid, need asjad, mis ma kuulsin, mis siin olid, need on ju päris pisikestele.

Mhmm.

Need tulevad pigem koos vanematega.

Ja-jah. Siis kirjelda mulle seda seltskonda kes, milline see on , sinu arvates, kes siin vaba aega veetmas käib?

Pigem sellised , kellel ei ole mitte midagi teha, arvan, mina , et mingit, mingit, eesmärki nagu ei ole, tulevad linna, siis saavad lihtsalt kokku ja vot siis hakkavad mõtlema mida teha.

Mhmm.

Lihtsad, täiesti tavalised Eesti noored.

Aga see on, kas siin käib ütleme teatud sorti noored või või käib siin igasuguseid?

Seinast-seina täiesti. Vähemalt mina arvan niiviisi.

Mhmm, mhmm. Kas siin uusi tutvusi ka tekib?

Kindlasti, oma tuttavate kaudu näiteks kellega sa siia tuled, tekib. Nende tuttav kuskilt tuleb ja, kindlasti tekib.

Mhmm.

Aga noh, niimoodi lambist ei tule keegi rääkima, ikka tuttavate kaudu.

Nii aga kuidas siin üldse noortel omavaheline läbisaamine erinevate seltskondade vahel on?

Polegi mingit läbisaamist. Keegi ei tee väljagi teistest minu arust. See seltskond, kes on ja teised unustatakse nagu ümberringi ära.

Aa, nii, et ütleme, et vaenulik ei ole?

Ei, ei. Aga ka mitte nii, et mingi ...

Sõbrunetakse väga jah?

Just.

Nii aga mis sa arvad kuidas suhtuvad siin, või kuidas sulle tundub, kuidas siin aega veetvatesse noortesse näiteks külastajad, suhtuvad poemüüjad, turvatöötajad?

Ma arvan, et ega turvatöötajad vist väga rahul sellega ei ole, et siin neid noori nii palju käib.

Mhmm.

Aga samas see kaubanduskeskus ongi just niimoodi ehitatud, et siin on pingid ja asjad on pandud. Et ongi nagu ideaalne koht lihtsalt kokku saamiseks ja istumiseks, mitte midagi see ei maksa, mitte midagi sa siin ostma ei pea, lihtsalt olla. Aga poemüüjad ja turvatöötajad, et nad eriti rahul sellega ei ole küll jah.

Aga kuidas sulle tundub kas neil turvadel on siin palju tööd tänu nendele noortele või, oled sa ise, kuidas sa tähele pannud oled?

Pigem need, kes käivad siin üleval suitsunurgas suitsu tegemas, pigem ajavad neid ära, või midagi, aga ma ei tea midagi, midagi sellist ma küll ei ole näinud, et turvamees kuidagi agressiivseks läheks või keegi külaline siin agresiiivseks läheks, pigem jah, et noored käivad suitsu tegemas, võ midagi sellist.

Kaua sa siin ütleme niimoodi käinud oled, sõpradega kokku saamas ja ...?

Sellest ajast kui ma Tallinnasse kooli tulin kaks aastat tagasi.

Kaks aastat tagasi jah. No siis sul on piisavalt kogemust, ma arvan, et arvamust avaldada.

Natuke ikka on jah.

Okei. Nii aga kuidas suhtuvad näiteks sinu vanemad sellesse, et siin noored aega veedavad ja sina siin aega veedad?

Tea kuidas nad suhtuvad, eks need vanemad mõtlevad ka, et pigem ma olen siin, kui kuskil Koplis venelastega, et kui seltskond on normaalne kellega ma koos olen, siis vahet ei ole, kus ma aega veedan.

Aga miks vanemad mõtlevad, et pigem siin?

Sellepärast, et see ei ole selline koht, kus näiteks alaealised jooma või suitsetama kukuksid, pigem nad on lihtsalt oma rahvaga koos ja veedavad aega. Aga seal kuskil nurga taga sõpradega juua oleks nadim variant nagu.

Kas siis pigem see turvalisuse ...

Jah.

...nagu argument vanemate poolt siis, see ongi.

Just.

Hea küll. Niimoodi, aga kas õpetajad ka koolis vahel kildu viskavad selle kaubanduskeskuste aja veetmise teemal?

Mmm... minu koolis mitte, sest seal on pigem vanemad inimesed ja pigem on nagu mõistus pähe tulnud, et ei minda päris igale poole, otsitakse pigem selliseid kohti kus töö käia või midagi sellist. Kui vaba aega on, siis oldakse pigem kodus, tehakse õppimisi või midagi.

Kuidas sulle tundub, kas näiteks aja jooksul on suhtumine muutunud ka sellisesse aja veetmise viisi?

Alguses oli pigem selline asi, et ah need reitikad käivad siin ja asju.

Misasjad?!

Need reitipeded, niimoodi kutsuti neid.

Aa, reitipeded, okei.

Aga nüüd ma ei tea, polegi nagu eriti kuulnud sellest. Alguses oli küll suhtuti väga skeptiliselt, et ainult noored, kes tähelepanu tahavad käivadki, aga sellest eriti ei räägita ma arvan, et maha on rahunenud see. Kuigi nad käivad küll siin, jah.

Aga millised need reitipeded siis välja näevad, või kuidas nad eristuvad?

Värvilised on nad.

Mismoodi värvilised?

Juba riietuselt on nad värvilised, tahavad silma paista kõigile.

Aa, et nagu rohkem üles löödud ja silmatorkavad?

Jah. Ja, ja kindlasti on hääletoon, millega nad räägivad on väga-väga vali.

Ahah.

... et jumala eest silma paista kõigile.

Ja kui vanad nad siis umbes on?

Kuskil ma arvan viieteistkümnest ülespoole lähevad juba normaalsemaks. Kuskil 10-15, sinna kanti.

Selge. See on põnev info. Nii, aga kuidas sulle tundub ühiskonna suhtumine laiemalt näiteks sellisesse aja veetmisse, ma pean silmas näiteks ajakirjandust ja meediat?

Nagu see Ärapanija kommenteeris seda tsillimist ja hängimist, et tsillimine on see, kui sul raha on ja hängimine on see, kui sul raha ei ole. Ma mõtlesin ise ka, et umbes nii ta ongi, et kõik ülejäänud mõtlevad ka, et see tsillimine ja hängimine on tegelikult täiesti välja mõeldud asjad minu arust. Aga kuidas ühiskond suhtub, ma ei tea, üles nad seda teemat väga ei puhu, nad on leppinud sellega, sest midagi kahju see tegelikult ei tee ju, kui inimesed siin kokku saavad ja on.

Ja sa arvad, et näiteks see, et ütleme see pidevas sellises reklaamitulvas ja poodide-ja bränditulvas olemine noori ei mõjuta?

Ei, mina ei usu. Kuigi tegelikult, kui sa vaatad kalleid riideid ja sihukestes kohtades käid, siis ma arvan, et endal tuleb ka tahtmine neid riideid saada.

Mhmm.

Aga ma ei tea, mul neid asju ei ole, mind üldse ei huvita, mis marki või asja siin müüakse, ma pigem käin lihtsalt aega veetmas.

Mhmm.

Et sinu arust siin selline aja veetmine, selline poodide ümbrus noori nagu materialistlikumaks ei muuda.

Ei. Küsin sinu käest seda ka et, mis on sinu jaoks parim aja veetmise viis?

Parim aja veetmise viis? Parim on siis, kui vaba aega on võimalikult vähe, trennid siis, et kui trenn on, kuidas ma nüüd ütlengi, kui sul on pärast kooli ainult trenn, siis on õhtul hea magama minna, aga kui sa oled pärast kooli kuskil, nagu mina näiteks täna siin, siis ma arvan, et õhtul ma mõtlen küll, et päev on raisku läinud.

Ahsoo?

Et midagi, midagi väga teinud ei ole. Või näiteks, kui sa tööol käid, siis on ka nii, et sa õhtul enne magama minekut mõtled, et sa oled midagi kasulikku vähemalt teinud, mitte lihtsalt päevad läbi passinud.

No jah, aga samas peab ju vaba aega veetma ju?

Vaba aeg kõige parem oleks minu arust suvel sõpradega kuskil järve ääres grillida, see oleks minu jaoks kõige parem variant.

Nii aga kus sa ütleme aega veedad sõpradega, tegelikult näiteks talvel siis? Kus või kuidas siis?

Mõtleb.

Ikkagi pigem kus, eksole, siin kaubanduskeskuses okei saate kokku, aga noh, trennis käimine on ka tore, arusaadav, et inimesel on harrastusi vaja ja õppida on vaja, aga ikkagi jääb sõpradega suhtlemise vajadus samamoodi ju?

Kindlasti jääb, aga ma arvan sellist kohta ei olegi, kus olla, pigem ma ei tea vanalinnas jalutada või siis näiteks kellegi juures korteris aga ...

Vanemate jaoks on see okei, et kutsud omale sõpru külla?

Kindlasti on. Kui vanemad tunnevad minu sõpru, siis nad ise ka ju annavad mulle rohkem vabadust, kui sõbrad on normaalsed. Ja noh kui raha on, siis kohvikud ja sihukesed kohad ka.

Okei. Nii aga kas, mis sa arvad kas on mingi põhjus ka mis siin sinu käimistele või noortel käimistele lõpu teeb.

Mmm, et mis teeks lõpu?

Jah. Mis ühesõnaga sind takistaks siia tulemast, näiteks?

(Mõtleb pikalt) Mmm, ma ei teagi.

No mulle on öeldud näiteks raskused õppetöös või vanemate keeld, või see, et sõbrad näiteks enam ei käi?

Jah üksi ma kindlasti siia ei tuleks kui sõbrad ei käi, siis mis mul siin teha.

Mhmm.

Aga... aga see raskused õppetöös pigem mitte, aga ma arvan, et noored siin käimise lõpetaks, et selleks peab vist selle koha kinni panema, ma arvan.

Ma mõtlen konkreetselt sinul? Noh nii palju kui ma olen aru saanud, sellest kasvatakse nagu välja või leitakse mingi teine väljund endale.

Aga selles suhtes, et mul nagu ei olegi see nii väga tähtis koht, kus käia, sest ma satun ise ka siia suht harva. Aga, ma ei tea, mind nagu väga ei tõmbagi tegelikult siia, nii, et mul ei ole seda takistust ka väga vaja.

Sinul ei ole jah. Aga mõtle mõni, on sul mõni selline teravam elamus ka siin, või sihuke eredam elamus siin, mingi juhtum näiteks, mis sellist ajaloo annaalidesse märkimist vääriks?

Kui ma mõtlema hakkam, siis mul vist meelde praegu ei tule, et midagi väga eredat oleks. Pigem ei. Siin on kõik päevad ühesugused olnud.

Okei. Aga ma tänan, meil ongi kõik.

Intervjuu transkriptsioon 11

Kuidas sul see mõte üldse tuli, et Viru keskuses käima hakata?

See tüdruk onju, temaga me kohtusime MSN-i kaudu ja me lihtsalt tahtsime kokku saada, esimene koht mis meelde tuli oli Viru keskus, sellepärast, et siin on erinevaid pildistamise kohti ja, et siin on head poed ja nagu istuda saab ja noh nalju rääkida ja siis me saimegi siin kokku ja siis hakkasime siin kogu aeg käima.

Kõige pealt te siis kohtusite nagu interneti teel hoopis jah?

Mhmhh.

Niimoodi, kas sa teistes kaubanduskeskustes ka aega veedad?

Mmm, äkää, ainult siin.

Aga miks just siin?

Sest see eee on päris kaugel tegelikult minu koolist, aga siin on minu trenn ja see ei ole kõige rohkem põhjus, aaga siin on lihtsalt, siin on nagu tavaliselt ongi niimoodi, et just Viru keskus, Kristiine keskus, on lihtsalt mingisugune natukene nagu uuemal tasemel, seal ei ole eriti siukest asja, istumist ja ... siin saab nagu... mai tea..lihtsalt.

Aga mis see parem on kui näiteks teised?

Sellepärast, et siin on näiteks mõni pood mis meile väga meeldib, näiteks Zara, see on meie hästi hea pood onju, ja seal me tavaliselt käime ja sellepärast, et.. et...inimesed nagu tavaliselt tulevadki ju Viru keskusesse hästi paljud ja mai tea...Kristiine on kuidagi ja teised on siuksed suured, nad on igavad natukene, see on juba nagu ammu olnud, mitu kuud juba, et siukest asja.

Oskad sa mulle nagu välja tuua, mis siin tõmbab või mis siin on teist moodi kui teistes kaubanduskeskustes?

Siin on ää...

Üks on poed eksole, mis sa ütlesid, nii..

Siis, siin on rohkem noori.

Rohkem noori? Ütleme teised noored sinusugused käivad siin, sellepärast sulle meeldib?

Jah, ja veel noh, siin...siin nagu enamuses inimesi, kui ma küsin kus saab kokku saada, siis nad ütlevad Viru keskus kohe esimese asjana. Ma ei tea miks aga, mulle ka nagu meeldib siin, et sellepärast, et siin on tore, siin on pingid (naerab) ja siin on pildistamiskohti.

Aga räägi, sa ütlesid mulle, et sa käid trennis, kus trennis sa käid?

Ma käin tantsimas.

Ja mis tantsu sa teed?

Hip-hopi

Ja kaua sa käid juba tantsimas?

Viis aastat

Viis aastat juba? Tubli. Nii, aga ütle mulle kas sa näiteks kuskil noortemajades ka käid?

Ma mõtlesin minna, aga sss..siis ma mõtlesin, et mul läheb liiga raskeks, et mul on natukene hinded alla poole läinud juba trenniga, aga ma suudan praegu lihtsalt üleval hoida hindeid, et kui ma noortemajas lähen, siis hakkab veel natukene veel tõsiselt alla poole minema.

Aga kui tihti sa siin käid?

Siin vä? Nädalas paar korda.

Palju on paar korda?

Umbes esmaspäev ja kolmapäev.

Aga miks just need päevad?

Sellepärast, et siis on mul trenn ja siis ma...siis kui mul ei ole trenni, siis ma ei saa tulla siia, sellepärast, et mul on nagu kool ja siis ma kohe lähen koju. Et mu isa ei pea istuma nii kaua.

Aga kaua sa siin siis umbes aega veedad, siis kui sa siia tuled?

Ää..noh, trenni, kaks tundi. Kui ma saaks, siis ma oleks rohkem muidugi.

Aga kas see on siis niimodi, et tuled koolist siia, teed aega parajaks ja siis lähed trenni vä? Aa, et see on siis nagu aja parajaks tegemise koht või?

Ma ei tea nagu, ma nagu vahest jätan isegi trenni vahele, et siin rohkem olla, no muidu jah.

Aga mis sulle nagu, see, et siin on nagu pildistamise koht sulle meeldib, aga mis sulle siin ei meeldi näiteks?

Mulle ei meeldi vahest kui hästi palju inimesi istub koos, noori, siis nad vahest nagu jõllitavad ja näitavad näppudega ja imelikult mõtlevad, siis kui me näiteks kõvasti naerame või midagi, sest see vahest juhtub kogemata. Ja mulle ei meeldi veel... tegelikult siin polegi enam midagi, mis mulle ei meeldi. Päris tore.

Ütle mulle, kas see ümbrus ka siin oluline on või selle kaubanduskeskuse välimus kui sa siin aega veedad?

Ei ole, aga noh, aga mõned poed võiksid natukene paremini natukene välja näha, välimuselt või mõni pilt võiks ette panna, et kui on klaas lihtsalt.

Aga kirjelda mulle sellist tavalist olukorda kui sa siia tuled oma sõbrannaga, mida sa siis teed?

Me esimese asjana kõnnime otse Rademari ette, siin me just istumegi.

Sealt ma teid esimest korda leidsingi.

See ongi meie põhiline koht, istume, istume, teeme nalja (trallallaa), lähme R-kioski, ostame midagi, tuleme tagasi (trallalaa), ostame juua, energia jooki või midagi, joome ära ja siis järgmise asjana Rademari pilte tegema, kabiinidesse.

Rademari kabiinides?

Jah, no Seppäläs võib ka vahest.

Mis pilte te seal teete siis?

Noh, üksteisest.

Aa, poseerite siis?

Ei, noh jah.

Aga kuidas noored või kuidas sina kutsud seda tegevust mis te siin teete?

Chillimine.

Aga kas chillimine on ainult siin kaubanduskeskuses või muidu ka sõpradega väljas käimine?

Noh, tavaliselt kui meil on vaba aega laupäeval ja pühapäeval näiteks, me tuleme Viru Keskusesse, istume ja siis oleme siin natukene, chillime ja siis lähme pärast õue ka. Kellelegi külla või midagi siukest.

Nii, et ikkagi see ei ole ainult Viru keskuses olemine vaid üldse vabal ajal sõpradega olemine?

Põhiline on Viru Keskus.

Aga räägi seda, et sa ütlesid, et kui te siin käite, siis käite poes ka jah? Aga kas seda teie tegevust šoppamiseks saab nimetada või ei saa?

Saab küll, ma ei tea kuidas tema on, aga mina olen mitmetunniline šoppaja, mina ei saa ühte asja ühe tunniga valitud.

Sinu jaoks on chillimine ja šoppamine üks ja sama tegevus?

Äkää, ei ole. Tegelikult meil ei ole nii, et tuleme poodi ja samal ajal nagu lähme..... tavaliselt me nagu istume, vahest juhtub, et läheme poodi vaatame riideid näiteks, aga muidu on mul selline asi, et kui ma nagu kellegagi kellele meeldib väga poes käia, linna tulen ja lähme hästi kauaks poodidesse, et see ei ole...me ei istu pinkide peal, sellel päeval.

Aga kellega sulle meeldib poodides käia?

Mmm...mul on sõbrannasi ja ema on mul ka väga noor ja ta on ka modell, talle meeldib. Temaga on päris tore. Klassiõdesi on ka ja trennikaaslasi, tüdrukuid.

Nii, et ikkagi põhimõtteliselt on siiski šoppamine ja chillimine erinevad asjad? Kuigi teine kord chillimise juures käid sa vahel poes ka, eksole?

Jah, täpselt. Siis kui raha on.

Aga räägi, kas sa siin korraldatavatest üritustest ka osa võtad, mis noortele tehakse?

Mkmm, ma nagu ei ole eriti...ei tea, mul nagu vahest ei satu aeg ja siis ma mõten, et mis mõtet sel on, nii kui nii mul kunagi ei vea sellises asjas.

Nii, aga kirjelda mulle seda seltskonda, kes siin aega veetmas käib?

Minuga?

Ei üldse see noorte inimeste seltskond, kes siin käib?

Siin käivad hästi paljud, kes käivad trennis, ma tunnen neid, erinevatest trennidest, nad käivad siin.

Aga mis nad siin teevad siis?

Nemad, sama asi, neil on erinev. Siin on nagu, tavaliselt on enda piirkond inimestel siin, gruppidel. Et nemad just igapäev, kui nad istuvad, siis nad just istuvad sellel kohal. Ja meil ongi ainult see koht, meil on see nagu broneeritud või mina ei oska öelda. Ja nemad tulevad gruppidesse ja nemad lähevad poodidesse kui nad kampadena on, me oleme natukene erinevad.

Aga kui nemad käivad ka trennides, kas nemad tulevad ka siia siis aega parajaks tegema või tulevad niisama ka?

Tulevad ka aega parajaks tegema. Mul üks trennikaaslane oli, et tema ei tulnud aega parajaks tegema, tema tuligi oma klassiõdede ja sõpradega lihtsalt siia, ta trennis enam ei käi.

Aga kui vanad siin sinu arvates käivad?

Äää...12-16,17

Aga sinust nooremaid ei käi?

Ma ei ole näinud, võib-olla...noh tegelikult see tüdruk, ma ei tea, ma ei oska silma järgi öelda, sest on nagu nooremad 10-15 eksju.

Räägi, kas siin uusi tutvusi ka tekib?

Ei ole, ainult siis kui me nagu kohtusime esimest korda (MSNi tüdrukuga), muidu ei ole.

Nii, aga kui näiteks tuleb kellegi tuttav ja tutvustab sulle, sellist skeemi ei ole?

Äkkää, me ikkagi nagu veidi nagu... ei arenda suhtlust. Kui ma olen selle inimesega kokku saanud, siis ma nagu olen temaga mitte kellegi teisega. See on ainult minu arvamus.

Nii, aga räägi kuidas siin omavahel läbi saavad erinevad seltskonnad?

Noh, hästi palju kordi on olnud kui nad päris tülli lähevad ja hakkavad siin karjuma üksteise peale ja hästi palju kordi kui nad siis naeravad ja nii sama nagu...

Et siis omaette naeravad või teisi naeravad?

Nagu teevad nalja üksteisele. Vahest nad lihtsalt lähevad ja lehvitavad teistele näkku.

Nii, aga kas siin teinekord konflikte ka tekib?

Vahest on niimoodi, et siis kui näiteks kaks poissi näiteks on, mingi 14,15 kuskil onju? Ja siis kui tüdrukutele midagi ei sobi, siis nemad hakkavad... poisid hakkavad omavahel arutama ja siis tulebki nagu...poisid noh... kellel kõige kõvem hää, see ongi see.

Kuidas sulle tundub, kuidas siin aega veetvatesse noortesse näiteks külastajad suhtuvad või poemüüjad või turvatöötajad?

Kuidas meie? Või mida meie teeme?

Jah jah, ütleme siin käivatesse noortesse?

Mai tea, minu arust mõned on nagu, et äää...neil on natukene ebameeldiv kui nad vaatavad või kui me natukene kõvasti naerame.

Kellel?

Nendel müüjatel, näiteks Rademaris. Nagu vaatas meid imelikult, aga muidu turvamehed näiteks vahest nad tulevad mööda, naeravad ja lähevad minema, näiteks kui me pea kuhugi ära lööme, siis nemad naeravad.

Kaua sa siin keskuses käinud oled üldse?

Mina vä? Ma olen siin käinud juba umbes....ma varem ei käinud nii tihti, aga eelmisest aastast hakkasin käima, siis kui ma kuuendasse klassi tulin.

Ja siis sa olid 11 aastane?

Ei, 12, mul on augustis sünnipäev.

Aga kas selle aja jooksul on suhtumine muutunud ka?

Jah, on küll, väga palju, sõpradesse eriti, ma ei tea miks.

Mismoodi siis?

Ma nagu rohkem...mitte usaldanud vaid jah...austanud neid.

Nemad austavad sind või sina neid?

Mina neid, ma arvad, et nemad ka, sest...ma vahest kohtun mõne sõbraga jälle interneti teel ja siis esimene asi Viru keskus ja ma ei tea milline ta ennem oli, lihtsalt.

Nii, et sina tutvusi sobitad pigem interneti teel ja siis saad siin Viru keskuses kokku?

Ega ma lihtsalt mingite suvaliste inimestega ei tee, meil on alati mingi ühine sõber näiteks Rates või kuskil...Selle tüdruku ma leidsin näiteks oma klassivenna poolt, tema tundis teda ja ma tahtsingi uusi tutvusi.

Ahaa, nii et sina saad internetis tutvavaks ja siis otsustad kas on mõtet kokku saada või ei ole?

Ega ma mingisute täiesti suvalistega, kellega ma kunagi.. ei ole kuulnudki midagi.

Selle austuse koha pealt- sina austad oma sõpru rohkem või teisi inimesi siis?

Jah, tegelikult inimesi, isegi oma ema.

Millest see tulnud on, mis sa arvad?

...Ma õpin nagu neilt uusi asju..sõpradelt, ja siis see tuleb üle mulle ja siis see nagu tulebki ja...ma hakkan rohkem mõtlema vahepeal.

Väga tore kuulda, noored ja arukad inimesed. Nii, aga kuidas sulle tundub ühiskonna suhtumine laiemalt, näiteks meedia, täiskasvanud ja ajakirjandus, et kuidas nemad suhtuvad sellisesse aja veetmisesse?

Minu arust noh täiskasvanud nagu arvavad, nemad nagu arvavad, et meie oleme, lihtsalt mingi, käitume nagu väiksed lapsed.

Kes arvavad?

Paljud täiskasvanud ja sellised vanemad inimesed. Meedia ja ajakirjandus nagu tunnevad seda asja, nemad räägivad mitu korda juba, uudistes näiteks, et tänapäeval nii palju istuvad ja chillamisest näiteks. Kui ma praegu valesti ütlesin, siis ma ei saanud küsimusest aru.

Kas sa arvad, et see suhtumine on pigem poolehoidv või vastu?

...

Positiivne negatiivne?

Las ma mõtlen. Minu arust,nad arvavad, et see lihtsalt nii on, et nad lihtsalt võtavad seda asja nagu see on. Et see on pikka aega nii olnud ja nüüd ongi.

Et nad on nagu harjunud sellega, et selline aja veetmise viis on olemas`?

Jah

Mida su vanemad näiteks arvavad sellest?

Nad ei teagi

Nad ei teagi, et sa siin käid..

Ei tea. Nad nagu suhtuvad sellesse... neil on nagu põhiline, et ma veedaksin oma aega ja et mul oleks hea. Nad muidugi hoolivad, et mul midagi ohtusi ei oleks, muidugi hakkavad küsimusi esitama. Mu ema vahest küsib mida ma nagu vabal ajal teen, ma ütlen, et niisama olen sõpradega jne.

Aga ta kaubanduskeskustest ei ole rääkinud sulle või selles käimises, seda teemat ei ole puudutanud?

Ei ole, ta räägib, et nende ajal oli siuke.. mu ema on päris noor, ma ei usu, et nende ajal midagi siukest oli.

Nii, aga õpetajad kuidas suhtuvad? Koolis kui näiteks mainitakse või sellel teemal vesteldakse?

Meie klassijuhataja varem nagu rääkis sellest, et lihtsalt nagu, et kuhu te peale tunde lähete või tegema hakkate? Me ütleme, et Viru keskus või sõprade juurde, jah okei..ta naeratab ja minu meelest ei ole see päris halb. See sõltub õpetajast.

Aga missugune on sinu jaoks parim aja veetmise viis?

Kõige parem? Minul on muidugi esimesel kohalt tantsimine, mul on isegi tunni ajal tõmblemine (naerab). Et siis kui mul on vaba aeg ja sõbrad olemas, näiteks trennikaaslased, kellele meeldib. Esimese asjana ma lähengi kuhugi tantsustuudiosse seal kus nagu tasuta, aga teine kord on muidugi Viru keskus, just Viru.

Aga mis sa arvad kaua sa siin veel niimoodi aega veedad? Noh kui vanemaks saad või?

Ma ei tea, see sõltub nagu kuidas mu sõbrad hakkavad suhtuma minusse, ma arvan tegelikult, et kui nad hakkavad halvasti minusse suhtuma, siis ma otsin veel uusi sõpru, muidugi ma ei taha neist ilma jääda, kes mul on, aga ma arvan, et...ma tõsiselt ei oska öelda. Ma arvan, et mingi aasta aega kindlasti veel.

Nii aga, on sul ka mõni põhjus mis sinu käimistele siin lõpu teeks?

Isa.

Isale ei meeldi?

Ma ei tea, talle ei meeldi eriti kui ma midagi sellist teen, mida tema ei tea. Ma ei ütle talle iga oma sammu. Aga kui näiteks koolis läheks midagi viltu, siis tema lõpetaks selle. Tema saaks teada.

Et siis pigem raskused õppetöös?

Isad on ju sellised(naerab).

Ongi kõik, aitäh sulle!

Intervjuu transkriptsioon 12

Kuidas sul see mõte tuli, et Viru keskusesse tulla?

Siin on poed ja kohvikud ja see on kino juures..ja ongi kõik.

Kas sa käid kohvikutes ka?

Vahetevahel kui ma kinos käin, siis ma tahan midagi näksida või midagi, siis käin.

Kas sa teistes kaubanduskeskustes ka aega veedad?

Jaa

Kus kohas sa käid?

Kristiine kaubanduskeskuses ja siis nagu Pärnus ja Tartus ka.

Pärnus ja Tartus ka? Kuidas sa sinna jõuad?

Ma lähen bussiga, siis kui ma näiteks sõpradega, siis ma lihtsalt nagu aega veedan, et nagu kui maha jääd või niimoodi siis.

Kuidas sa sinna satud siis üldse, sul on seal siis sõbrad?

Ja.

Ütle mis siin Viru keskus sellist on mis noori tõmbab?

No kõige rohkem on need poed, siukesed riided ja niimoodi. Ja siis niisama chillimine ka.

Et sa kutsud siin vaba aja veetmist chillimiseks?

Jah.

Aga kas seda šoppamiseks võib ka nimetada või need on erinevad asjad?

Mmm...seda võib niimoodi ka nimetada.

Et ei ole nagu kindlat vahet sees šoppamisel ja chillimisel?

Ei

Aga kui tihti sa siin käid?

Mmm....nädalas mingi kaks korda või natukene rohkem.

Aga kaua siis oled siin?

Nooo..kaks tundi või mingi siukest moodi

Aga kas sa kuskil noortemajas või trennis ka käid?

Ma käin noortemajas.

Kus kohas?

See on Õismäel. Seal on piljard ja lauajalgball ja...

Aga kus siis mõnusam olla on või on mõlemad ühtemoodi?

Mõlemad on ühtemoodi nagu vabaaja..rohkem.

Aga kas sa mõnes trennis ka käid? Või hobi on mingisugune sul?

Hip-hopiga ja vahetevahel jalgpalliga, käin sõpradega väljas mängimas.

Sa ütlesid ennem, et poed ja muu, aga kas siin ümbruses veel midagi on mis selle kaubanduskeskuse juures oluline on, mis siia noori tõmbab?

Kino.

Ikkagi see, et ta on ikkagi lähedal mingile kohale, mis on oluline sinu jaoks?

Jah

Kirjelda sellist tavalist olukorda kui te siin olete, mis te siis teete?

Käime poodides, siis võtame mingid riided, läheme sinna proovikabiini, teeme pilte, lähme tagasi, siis lähme sinna 0 korrusele, ostame süüa, siis niisama istume, sööme ja siis..umbes niimoodi.

Huvitav info ikkagi. Aga kellega sa siin tavaliselt šoppad?

Sõbrannadega.

Ja siis chillid samamoodi?

Jah.

Aga kas siin korraldatavatest üritustest ka osa võtad, mis tehakse siin kaubanduskeskustes?

Siin ei ole eriti, kui ma olen siin, siis ei ole. Ma ei tea küll ühtegi, et siin oleks olnud.

Aga kirjelda sina missugune on see seltskond, kes siin aega veetmas käib, sinu arust?

Lõbusad, aktiivsed, jutukad, rõõmsad.

Kuidas erinevad seltskonnad omavahel läbi saavad?

Suht hästi.

Kas omavahel tutvusi ka sobitatakse?

Jah.

Kas erinevad seltskonnad ka omavahel?

Jah. Ükspäev me lihtsalt läksime ja ütlesime, et tsau, saame sõpradeks ja niimoodi. Siis nad olid sellised rõõmsameelsed ja sõbralikud, kohe nagu küsisid ratet ja, et saaks järgmine kord kokku ja telefoni numbrit ja siukest.

Kas need olid tüdrukud või poisid?

Tüdrukud ja poisid mõlemad.

Nii, aga mis sa arvad kuidas siin aega veetvatesse noortesse suhtuvad näiteks külastajad, poemüüjad, turvatöötajad?

Ma arvan, et normaalselt, sellepärast, et mõned karjuvad ja on siuksed ja siis mõned käivad vargil ja niimoodi. Ei ole nagu raha ja siis lihtsalt nagu arvavad, et ei jää vahele ja siis niimoodi.

Kas selliseid kes käivad vargil on palju või?

Ei ole eriti.

Enamus on siis mõistlikud jah?

Jah.

Nii, et võib siis öelda, et vastavalt nii kuidas sa käitud, käitutakse ka sinuga?

Jah.

Aga mida näiteks arvavad su vanemad sellest, et sa siin aega veetmas käid?

Normaalselt, et ma iga päev ka nagu ei käiks, aga ikkagi vahest nagu. Et rohkem peab õppima ja niimoodi. Aga kui vaba aega on, siis võib küll käia.

Kas õpetajad on ka koolis mingisuguseid kommentaare öelnud selle kohta, siin käimise kohta oma arvamust avaldanud?

Ei ole.

Siis, kaua sina siin käinud oled juba, aega veetmas?

Eee.. mai tea. Kogu aeg ei käi, aga mingi hästi ammu, mingi 3 aastat tagasi.

Ütle kas siin suhtumine on ka muutunud aja jooksul siin aega veetjatesse?

Ei ole, kõik on sama.

Mida sa arvad ühiskonna suhtumisest, näiteks täiskasvanud inimesed, meedia, kuidas nende suhtumine on muutunud? Kuidas sina tunned seda?

Ma ei tea.

Kas sa ei tea või sind see ei huvita lihtsalt?

See ei huvita mind, ei ole kursis.

Mis on sinu jaoks parim aja veetmise viis?

Parim aja veetmis viis on kuskil päikeselises kohas sõpradega jalgpalli mängides või mingit palli.

Aga mis sa arvad kaua siin veel niimoodi aega veedad?

Issand ma ei oska öelda, oleneb ka sellest, et mis poed siin on ja kas on mingi suve hooaeg ja kui see on läbi, siis on mingid igavad riided, et pole nagu eriti mõtet käia siin. Et siis pigem kuskil mujal olla.

Kus on mujal?

Linnapeal käia, seal Raekoja platsil ja niimoodi.

Et vanalinnas käimine on ka üks selline vaba aja veetmise variant?

Jah

Nii kas on põhjus ka mis sinu siin käimisele ka lõpu teeb?

Maa ei tea...

No mõned on näiteks toonud põhjuseks raskused õppetöös, mõned on öelnud, et kui sõbrad ei käi.. no sellised erinevad variandid.

Mul on see õppetöö vist.

Et kui koolis ei lähe kõik nii kui vaja, siis tuleb vaba aja veetmist koomale tõmmata, jah?

Jah.